

De kleine Hertog

door
Charlotte M. Yonge

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

DE KLEINE HERTOOG

OF

RICHARD ZONDER VREES

DOOR

CHARLOTTE M. YONGE

UIT HET ENGELSCHE VERTAALD DOOR

J. B. MEIJERING

Geïllustreerd door FRANS VAN NOORDEN

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

HOOFDSTUK I.

Heel lang geleden, in het jaar 943, was op een helderen najaarsdag het Kasteel van Bayeux in Normandië vol leven en beweging.

De ruime lage hal met het boogvormige dak, dat op korte dikke pilaren rustte, had wel iets van een grafkelder in een kathedraal; de dikke muren vormden bij de diep ingebouwde raampjes zonder glasruiten een breede vensterbank, waarop het kon regenen zonder dat de kamer van binnen nat werd. Dat zou nog niet gehinderd hebben, want de muren waren van ruwe steen en de vloer van tegels. Aan ieder einde van dit groote donkere vertrek brandde een vuur, maar er waren geen schoorsteenboven de ruime open haarden en de rook dwarrelde in dichte grijze wolken rond onder het gewelfde dak; dit was dan ook met een steeds dikker wordende laag roet bedekt, die de hal nog donkerder deed lijken.

Over het vuur aan het benedeneind der zaal, dat verreweg het grootste en heetste was, hingen groote zwarte ketels. Bedienden waren hier druk bezig het avondeten te bereiden.

Aan den overkant bevond zich een soort verhooging, waar men met drie treden op moest klimmen. Twee jonge meisjes strooiden versche biezen op dezen houten vloer; een paar mannen maakten met behulp van ruwe planken en schragen een lange tafel en plaatsten daarop zilveren bekers, drinkhorens en houten schotels.

Voor het grootste deel der gasten waren banken geplaatst, maar in het midden op de eereplaats stond een hooge stoel met zeer dikke, elkaar kruisende pooten; in de armleuningen waren op eigenaardige wijze leeuwenkoppen en klauwen uitgesneden; een lompe houten voetenbank bevond zich er voor; de zilveren drinkbeker op de tafel was veel mooier bewerkt dan de andere, met gedreven wingerdbladeren, druiven en figuren van kleine jongens met bokspooten. Als die beker zijn geschiedenis had kunnen vertellen, zou er wat los gekomen zijn, want hij was al gemaakt ten tijde der oude Romeinen en door den een of anderen Noorman uit Italië weggeroofd.

Temidden van al deze drukte begaf zich een statige oude dame van den een naar den ander. Haar lange, dikke, lichtblonde haar, dat nog maar een beetje grijs begon te worden, lag in een vlecht rondom haar hoofd, onder een groote witte muts, die met een lint onder haar kin bevestigd was; zij droeg een slepend, donker gewaad met wijd neerhangende mouwen en haar dikke gouden oorringen en halssnoer waren waarschijnlijk afkomstig van dezelfde plaats als de beker. Zij gaf bevelen aan de bedienden, keurde de gerech-

ten, keek of de tafel goed gedekt was, raadpleegde een ouden hofmeester en keek nu en dan een beetje onrustig uit het venster, alsof ze ergens op wachtte. Ze wou juist haar vrees uiten, dat die talmende jongens niet op tijd thuis zouden zijn met het wild voor Hertog Willems avondeten, toen ze verheugd opkeek op het geluid van een paar tonen van een jachthoren; men hoorde voetgetrappel naderen en enkele oogenblikken later kwam een jongen van ongeveer acht jaar de hal binnengestormd. Zijn groote blauwe oogenstraalden en zijn wangen waren roodgekleurd door de beweging in de buitenlucht; zijn lange lichtbruine lokken woeien naar achteren, terwijl hij voortliep, al zwaaiende met een boog en uitroepende: „Ik heb hem geraakt, ik heb hem geraakt! Vrouwe Astrida, hoort u het wel? 't Is een hert met tien vertakkingen aan zijn horens en ik raakte hem in den nek.”

„Wat, Heer Richard! Hebt u hem gedood?”

„O, neen, ik raakte hem niet doodelijk. Osmonds pijl trof hem net in het oog, en — kijk, Fru Astrida, zoo kwam hij door het bosch en daar stond ik, zal ik maar zeggen, onder den grooten olm, met mijn boog zóó —.” En Richard begon het heele tooneel van de hertenjacht nog eens opnieuw voor te stellen, maar Fru, dat wil zeggen, de edelvrouwe Astrida, was veel te druk om te luisteren en viel hem in de rede met de vraag: „Hebben ze het lendestuk al meegebracht?”

„Ja, Walter brengt het. Ik had een langen pijl —.”

Een stoere boschwachter trad op dat oogenblik

binnen met het wildbraad en Vrouwe Astrida haastte zich er heen om allerlei orders te geven, terwijl de kleine Richard haar overal volgde, voortdurend druk pratende alsof zij naar hem luisterde; hij liet zien hoe hij schoot, hoe Osmond schoot, hoe het hert opsprong, hoe het viel en hoe ze toen de takken van zijn horens gingen tellen; telkens eindigde hij met den uitroep: „Ik zal het aan vader vertellen. Denkt u, dat hij gauw zal komen?”

Ondertusschen waren twee mannen de hal binnengetreden, waarvan de een ongeveer vijftig, de ander een of twee en twintig jaar was, beiden gekleed in eenvoudig lederen jachtgewaad met een mes en jachthoren in den breeden geborduurd gordel gestoken. De oudste was breedgeschouderd, met een blozend, door de zon verbrand en eenigszins streng gelaat; de jongste was grooter, slanker gebouwd en zeer bewegelijk, met heldere, doordringende, grijze oogen en een vroolijken glimlach. Het waren Vrouwe Astrida's zoon, Heer Erik van Centeville, en haar kleinzoon Osmond; aan hun zorgen had Hertog Willem van Normandië zijn eenig kind Richard toevertrouwd om door hen te worden opgevoed. Het was altijd de gewoonte bij de Noren, dat jonge vorsten onder het toezicht gesteld werden van een vertrouwd vazal, in plaats van thuis grootgebracht te worden. Hoewel in andere gedeelten van het hertogdom de Noormannen hun eigen taal vergeten waren en zich het zoogenaamde Languédoui aangewend hadden, een taal half

Duitsch, half Latijn, waaruit het Fransch is voortgekomen, kenden Heer Erik en zijn moeder alleen de Noorsche taal. Hertog Willem wenschte, dat zijn zoon deze ook goed zou leeren; dit was één van de redenen waarom hij de Centevilles tot opvoeders voor den jongen Richard had verkozen.

Op dezen dag werd Hertog Willem zelf te Bayeux verwacht; hij wilde een bezoek aan zijn zoon brengen voor hij zijn eigenlijke reis aanvaardde, welke ten doel had de Graven van Vlaanderen en Montreuil met elkaar te verzoenen. Geen wonder dus, dat Vrouwe Astrida druk was met allerlei voorbereidselen. Zoodra zij gezorgd had dat de bout aan een spit gestoken was, welke door een kleinen jongen langzaam voor het vuur moest gedraaid worden, keerde zij zich om ten einde den jongen vorst aan te gaan kleeden. Zij nam hem mee naar een van de bovenkamers en daar had hij volop tijd om te praten, terwijl zijzelf, ofschoon ze een voorname edelvrouwe was, zijn lange golvende krullen glad kamde en zijn korte scharlakenroode lakensche tunica vastmaakte, die juist tot aan zijn knieën reikte, en zijn hals, armen en beenen bloot liet. Hij had o, zoo graag een korten, prachtig versierden dolk in zijn gordel willen dragen, maar Fru Astrida wilde het niet toestaan.

„U zult nog genoeg te doen krijgen met zwaard en dolk voor uw leven ten einde loopt,” zei ze, „u behoeft er heusch niet zoo vroeg mee te beginnen.”

„Of ik er genoeg mee te doen zal krijgen! Dat

beloof ik u, Fru Astrida; ze zullen me Richard de Strijdbijl of de Dappere noemen. We zijn tegenwoordig even moedig als die Sigurds en Ragnars waar u van zingt! Ik wou maar, dat je hier in Normandië ook eens slangen en draken dood kon slaan."

„Wees maar niet bang, u zult er nog veel te veel vinden," zei Vrouwe Astrida, „er zijn draken van ongerechtigheid hier en overal, minstens even kwaadaardig als de ergste in mijn sagen."

„Ik ben niet bang voor ze," zei Richard, die haar maar half begreep. „Als u mij dien dolk maar woudt laten dragen! Maar hoor eens! hoor!" Hij sprong naar het raam: „Ze komen, ze komen! Daar is de banier van Normandië!"

Weg liep het gelukkige kind, holderdebolder de hooge steile steenen trap af, die naar den van kanteelen voorzien overdekten ingang leidde. Hierheen kwamen ook de Baron van Centeville en zijn zoon om hun vorst te ontvangen. Opkijkend naar Osmond vroeg Richard: „Laat mij zijn stijgbeugel vasthouden," en hij danste en juichte van vreugde, toen onder de boogvormige poort een groot zwart paard verscheen, dat de statige gestalte van den Hertog van Normandië droeg. Zijn purperen gewaad werd rondom vastgehouden door een rijkversierden gordel, waaraan het machtige wapen hing, dat hem den naam „Willem Langzwaard" had bezorgd; zijn beenen en voeten waren voorzien van netvormige stalen bedekkingen, aan zijn hielen droeg hij vergulde sporen en op zijn

kort bruin haar de purperen hertogsmuts met een rand van bont, waarin met een juweelen gesp een veer bevestigd was. Zijn gelaat keek ernstig en peinzend, en op 't eerste gezicht werd men getroffen door iets waardigs en droevigs beide, dat deed denken aan het verlies, dat hij geleden had door den vroegen dood zijner jonge vrouw, Hertogin Emma, en aan de vele moeiten en zorgen waar hij nooit vrij van was; bij nauwkeuriger toezien echter werd men bemoedigd door den vriendelijken blik zijner oogen en de goedhartige uitdrukking om zijn mond.

Met welk een stralenden glimlach keek hij nu neer op den kleinen Richard, die hem als toekomstig ridder voor den eersten keer den dienst bewees zijn stijgbeugel vast te houden, terwijl hij van zijn paard sprong. Vervolgens knielde Richard neer om zijn zegen te ontvangen, hetgeen toen de gewoonte was, wanneer kinderen hunne ouders ontmoetten. De Hertog legde hem de hand op het hoofd, zeggende: „God zegene je, mijn zoon,” en hem in zijne armen opheffende, drukte hij hem aan zijn borst; Richard sloeg de armen om zijn hals en kuste hem herhaaldelijk; zijn vader zette hem eindelijk neer, toen Heer Erik naar voren kwam, de knie boog, de hand van zijn Vorst kuste en hem welkom heette in zijn kasteel.

Het zou te langdradig worden, als ik ging uitweiden over al de vriendelijke en hoffelijke woorden, die er gesproken werden, over de begroeting tusschen den Hertog en de bejaarde edele burchtvrouwe, over de

ontvangst van de edelen, die in het gevolg van hun heer waren meegekomen. Richard werd verzocht hen te begroeten, maar, ofschoon hij hun zijn hand toestak, zooals van hem verlangd werd, hield hij zich dicht aan zijns vaders zijde, terwijl hij hen angstig en verlegen aankeek.

Daar was Graaf Bernard van Harcourt, bijgenaamd de Deen, met zijn ruwe roode haar en baard, die eenigszins grijs begonnen te worden, waardoor ze een vreemde, onnatuurlijke kleur hadden gekregen; van onder zijn zware wenkbrauwen keken een paar woeste oogen uit, waarvan één misvormd was tengevolge van een zwaardslag, die een breed paarsrood litteken had achtergelaten dwars over wang en voorhoofd. Daar waren ook de groote Baron Rainulf van Ferrières, gekleed in een stalen maliënkolder, die rammelde als hij liep, en de wapenknechten met helmen en schilden, die er uitzagen, alsof Heer Eriks harnas, dat in de hal hing, levend geworden was en rondwandelde.

Zij allen zaten neder aan Vrouwe Astrida's feestelijken disch, de oude burchtvrouwe aan 's Hertogs rechterhand en de Graaf van Harcourt aan zijn linker, terwijl Osmond en Richard hem bedienden. Gedurende den geheelen maaltijd spraken de Hertog en zijne edelen op ernstigen toon over de ontmoeting, die zij volgens afspraak zouden hebben met Graaf Arnulf van Vlaanderen, op een klein eilandje in de rivier de Somme, om daar te bespreken op welke wijze Arnulf

het onrecht kon vergoeden, dat hij Graaf Herluin van Montreuil had aangedaan.

Sommigen zeiden dat het nu een geschikte tijd zou zijn om van Arnulf de overgave te eischen van enkele grenssteden, waarop Normandië sinds lang recht meende te hebben, maar de Hertog schudde het hoofd, zeggende dat hij, waar hij geroepen werd tusschen anderen te oordeelen, geen zelfzuchtige doeleinden wilde nastreven.

Richard vond hun ernstige gesprek tamelijk vervelend en het avondeten begon hem al te lang te duren; eindelijk was het afgelopen, het dankgebed werd uitgesproken, de planken, die dienst gedaan hadden als tafels, werden weggenomen en daar het nog licht was gingen sommigen van de gasten zien of hun strijdrossen goed verzorgd waren, anderen bekeken Heer Eriks paarden en jachthonden en de overigen schaarden zich in groepjes.

Nu had de Hertog den tijd om zich met zijn kleinen jongen bezig te houden; Richard zat op zijn knie te babbelen en vertelde van al zijn pretjes, hoe zijn pijl dien dag het hert geraakt had, hoe hij met heer Erik op zijn kleinen hit op de jacht mocht gaan, hoe Osmond hem meenam om in de koele heldere rivier te gaan baden en hoe hij boven in den ouden toren geklommen was om het nest van den raaf te bekijken.

Hertog Willem hoorde alles aan en glimlachte zoo genoeglijk, alsof hij even graag luisterde als de jongen vertelde. „En Richard,” zei hij op 't laatst,

„wat heb je me nu te vertellen over Vader Lucas, en zijn groote boek? Wat, niets? Kijk mij eens aan, Richard, en vertel me, hoe het met je leeren staat.”

„Och, vader!” fluisterde Richard, terwijl hij met de gesp van zijns vaders gordel speelde en niet opkeek, „ik houd niets van die moeilijke letters op dat oude gele perkament.”

„Maar je probeert toch om ze te leeren, hoop ik?” zei de Hertog.

„Ja, vader, ik probeer het wel, maar ze zijn zoo moeilijk en de woorden zijn zoo lang, en Vader Lucas komt juist altijd als de zon zoo helder schijnt en het bosch zoo groen lijkt en dan kan ik het haast niet uithouden bij dat getob over die zwarte haken en strepen.”

„Arm ventje,” zei Hertog Willem glimlachend, en Richard, hierdoor bemoedigd, ging iets dapperder voort: „U kunt niet lezen, wel vader?”

„Tot mijn grooten spijt, neen,” hernam de Hertog.

„En Heer Erik kan niet lezen, noch Osmond, noch iemand anders en waarom moet ik het dan leeren en waarom moet ik de kramp in mijn vingers krijgen van 't schrijven, juist alsof ik een geestelijke was, inplaats van een jongen hertog?” Richard keek op in zijns vaders gelaat en liet toen zijn hoofd hangen, een beetje beschaamd als 't ware, dat hij hem durfde ondervragen, maar de Hertog antwoordde zonder misnoegen:

„Het is nu zonder twijfel hard voor je, mijn jongen, maar per slot van rekening zal het beter voor je zijn.

Ik zou er heel wat voor over hebben om zelf de heilige boeken te kunnen lezen, die ik nu alleen door middel van een geestelijke kan hooren, maar sedert ik dezen wensch koester heb ik geen tijd gehad om te studeeren zooals jÿ nu."

„Maar ridders en edelen studeeren nooit," zei Richard.

„En vind je dat een reden om het ook niet te doen? Maar je hebt het mis, mijn jongen, want de koningen van Frankrijk en Engeland, de Hertogen van Anjou, van Provence en Parijs, ja zelfs Koning Hako van Noorwegen, kunnen allemaal lezen.

„Ik zal je eens wat vertellen, Richard; toen het verdrag was opgemaakt, waarbij Koning Lodewijk weer op den troon werd geplaatst, schaamde ik mij een van de weinige kroonvazallen te zijn die hun naam er niet onder konden schrijven."

„Maar niemand is zoo verstandig of zoo goed als u, vader," zei Richard trotsch. „Heer Erik heeft het vaak gezegd."

„Heer Erik houdt te veel van zijn Hertog om diens gebreken te zien," zei Hertog Willem; „maar ik had veel beter en verstandiger kunnen zijn als ik onderwezen was door zulke meesters als jij nu hebt. En luister eens, Richard, niet alleen al die vorsten kunnen lezen, maar in Engeland wilde Koning Ethelstane dat iedere edelman onderwezen werd; zij studeeren met zijn broeders in zijn eigen paleis en lezen de goede woorden van ware wijsheid, door Koning Alfred voor hen in hun eigen taal overgezet."

„Ik heb 't land aan de Engelschen,” barstte Richard uit, het hoofd in den nek werpend.

„'t Land? En waarom?”

„Omdat ze den dapperen Zeekoning Ragnar verraderlijk vermoord hebben! Vrouwe Astrida zingt wel eens het lied, dat hij maakte, terwijl men hem door adderbeten langzaam ter dood bracht en waarin hij zegt, dat zijn hart zwol van trots bij de gedachte hoe eenmaal zijn zonen de doode lichamen der Saksers aan de raven tot voedsel zouden geven. O, als ik zijn zoon geweest was, ik zou nooit van vrede hebben willen weten! Ik zou gelachen hebben bij het in de pan hakken van de valsche verraders en bij het verbranden van hun paleizen!”

Hertog Willem keek ernstig.

„Vrouwe Astrida moet dergelijke sagen niet meer voor je zingen,” zeide hij, „als ze je geest vullen met wraakzuchtige gedachten, die alleen maar passen aan de aanbidders van Odin en Thor. Noch Ragnar, noch zijn zoons wisten beter dan zich te verheugen in die doodelijke wraak, maar wij, als Christenen, weten dat wij behooren te vergeven.”

„Maar de Engelschen hadden hun vader vermoord!” riep Richard, terwijl hij verwonderd en teleurgesteld opkeek.

„Ja, Richard, en ik verwijt hun niets, want zij waren zooals wij zouden geweest zijn, indien Koning Harold de Schoonharige je grootvader niet uit Denemarken had verdreven. Zij waren nog niet onderwezen in de

waarheid, maar ons is geleerd: „Vergeeft, en u zal vergeven worden.” Luister naar me, mijn kind, ofschoon ons volk tot het Christendom is overgegaan, wordt de

plicht der vergeving maar al te vaak verzuimd, maar laat het bij jou zoo niet zijn. Denk er aan, zoo vaak je het kruis ziet gewerkt op onze banier of in steen uitgehouwen op de kerken, dat het spreekt van vergeving voor ons; maar wij zullen ze nimmer verwerven als ook wij niet onzen vijanden vergeven. Heb je me begrepen, mijn jongen?”

Richard aarzelde even en zeide toen: „Ja,

vader, maar ik zou nooit hebben kunnen verge-

ven, als ik een van Ragnars zonen was geweest."

„'t Zou kunnen zijn, Richard, dat je in dezelfde omstandigheden komt," zei de Hertog, „en mocht ik eens komen te vallen, 'tgeen heel wel mogelijk is, in een van de verdeeldheden, die het ongelukkige Koninkrijk der Franken aan stukken scheuren, herinner je dan, wat ik je nu zeg. Ik beveel je, dat je, in gehoorzaamheid aan God en aan je vader, geen veete, geen haat zult doen voortduren, maar mij het best gewroken zult achten, wanneer je met woord en daad volledig bewijs hebt geleverd, dat je je vijand hebt vergeven. Beloof je mij op je woord dat te doen?"

„Ja, vader," antwoordde Richard onderworpen, terwijl hij het hoofd op zijns vaders schouder liet rusten. Na een oogenblik van stilte keerde zijn opgewektheid terug en begon hij langs 's Hertogs korten krullenden baard te strijken en met zijn geborduurd kraag te spelen.

Terwijl hij hiermee bezig was, kregen zijn vingers een zilveren ketting te pakken en toen hij er met een rukje aan trok, zag hij dat er een zilveren sleutel aan bevestigd was. „Hé, wat is dat?" vroeg hij nieuwsgierig. „Waar is dat de sleutel van?"

„Van mijn grootsten schat," antwoordde Hertog Willem, terwijl hij ketting en sleutel weer tusschen zijn gewaad stak.

„Uw grootste schat, vader? Is dat uw kroon?"

„Eens zul je dat weten," zei de vader, het kleine handje wegtrekkende van het terrein zijner al te ijverige

onderzoekingen en daar op dat oogenblik sommige van de voornamere edelen in de hal terugkeerden, had hij geen vrijen tijd meer over om aan zijn zoontje te wijden.

Den volgenden dag, na den morgendienst in de kapel bijgewoond en het ontbijt in de hal gebruikt te hebben, trok de Hertog weer verder, Richard achterlatende in de hoop, dat hij misschien binnen veertien dagen terug zou zijn; deze van zijn kant beloofde hem zeer oplettend te zijn in de les bij Vader Lucas en Heer Erik van Centeville in alles te gehoorzamen.

HOOFDSTUK II.

Op zekeren avond zat Vrouwe Astrida in haar grooten stoel in 't hoekje van den haard met haar spinnewiel voor zich; het vlas van haar spinrokken liet zij door hare handen gaan, het uittrekkende en aaneenvoegende tot een regelmatigen draad, terwijl haar spoel lustig draaide. Tegenover haar zat Heer Erik van Centeville in zijn stoel te slapen; Osmond had op een laag bankje bij het vuur plaats genomen en was bezig met zijn mes enkele veeren van de wilde gans te versnijden; voortaan zouden zij op een andere manier vliegen dan vroeger en dienen, niet om een onschuldige gans, maar om een scherpen pijl in sneller vaart de lucht te doen klieven.

De mannen, die verder tot de huishouding behoorden, zaten op lange banken aan de eene zijde der hal, de vrouwen aan de andere; een groot, helder opvlammend vuur verlichtte de zaal met behulp van een kolossale, flikkerende lamp, die aan den zolder hing; de ramen waren gesloten met houten luiken en het heele vertrek had een gezellig aanzien. Twee of drie groote jachthonden lagen uitgestrekt voor het vuur en tusschen hen in zat de kleine Richard van Normandië, nu eens hun breede zijdeachtige ooren glad strijkende, dan weer met het eind van een van Osmonds veeren hen kietelende onder de ballen hunner pooten; soms zelfs sperde hij de oogen open van een der goedhartige dieren, waar deze slechts tegen opkwam door zijn pooten uit te rekken en een gebrom of liever gezegd een zacht gekreun te doen hooren. De oogen van den jongen waren echter voortdurend op Vrouwe Astrida gevestigd alsof hij geen woord wou verliezen van de geschiedenis, die zij hem vertelde; hoe Graaf Rollo, zijn grootvader, den mond van de Seine was opgevaren, hoe Aartsbischop Franco van Rouaan hem tegemoet was gekomen en hem de sleutels van de stad had overhandigd en hoe niet één van de inwoners van Rouaan enig leed had ondervonden van de dappere Noren. Daarop vertelde zij hem van zijns grootvaders doop en hoe hij gedurende de zeven dagen, dat hij zijn witte doopkleederen droeg, groote geschenken had gegeven aan de voornaamste kerken in zijn hertogdom Normandië.

„Vertel u ook nog eens van de eerbewijzen, die zij hem brachten en hoe Sigurd de Bloedige Bijl den onnoozelen Koning Karel op den grond wierp! Hè, wat zou ik dat graag gezien hebben!”

„Neen, neen, Heer Richard,” zei de oude dame, „van dat verhaal houd ik niet. Dat was vóór de Noormannen hoffelijkheid leerden, en onbeleefdheden moet men liever vergeten dan ze voortdurend weer op te halen, behalve met de bedoeling om ze weer goed te maken. Neen, ik wil je liever vertellen van onze komst te Centeville en hoe akelig en treurig ik het hier vond te midden van deze vlakke weiden en breede zacht voortglijdende stroomen, die ik vergeleek met mijns vaders fjord in Noorwegen, ingesloten door hooge, zwarte, met donkere pijnboomen begroeide rotsen en waar men in de verte de besneeuwde bergen hun top ten hemel zag heffen. O! wat was het water daar blauw gedurende de lange zomerdagen als ik in mijns vaders boot over de kleine fjord roeide en —”

Hier werd het verhaal van Vrouwe Astrida onderbroken door het geluid van een jachthoren voor de poort van het kasteel; in een oogwenk waren de honden op de been terwijl ze een oorverdoovend geblaf deden hooren; met den uitroep: „Hoor eens!” sprong Osmond op, waarna hij de honden tot stilte trachtte te brengen en Richard riep, op Heer Erik toeloopende: „Word wakker! word wakker! Heer Erik! mijn vader is gekomen. Doe u toch gauw de poort open en laat hem binnen.”

„Koest, honden!” zei Heer Erik, langzaam opstaande, toen het geluid van den horen opnieuw weerklonk. „Osmond, neem den poortwachter mee en ga eens zien of het vriend of vijand is die op dit uur nog aan komt zetten. Blijf gij hier, Heer,” voegde hij er aan toe, toen Richard achter Osmond aan wilde loopen; het knaapje gehoorzaamde en bleef staan, ofschoon hij beefde van ongeduld.

„Tijding van den Hertog, veronderstel ik,” zei Fru Astrida. „Hij kan het toch moeilijk zelf zijn zoo laat op den avond.”

„Hij moet het zelf zijn, lieve Fru Astrida!” zei Richard. „Hij zei, dat hij weer zou komen. Luister, ik hoor hoefgetrappel in den hof! Dat is de stap van zijn zwarte strijdros, ik weet het zeker! En nu ben ik er niet bij om zijn stijgbeugel vast te houden! O, Heer Erik, laat mij toch gaan!”

Heer Erik, altijd een man van weinig woorden, schudde slechts het hoofd en op dat oogenblik hoorde men voetstappen op de steenen trap. Weer was Richard op het punt naar voren te loopen, toen Osmond verscheen; één blik op zijn gelaat was voldoende om te weten, dat er iets niet in orde was; maar hij zei niets anders dan: „Graaf Bernard van Harcourt en Heer Rainulf van Ferrières,” en week terzijde om hen door te laten.

Teleurgesteld stond Richard midden in de hal stil. Zonder Heer Erik of een der aanwezigen te groeten trad de Graaf van Harcourt op Richard toe, boog

de knie voor hem, nam zijn hand en sprak, zwaar ademhalend, met gebroken stem: „Richard, Hertog van Normandië, als onderdaan en leenman zweer ik u trouw.” Toen, opstaande van zijn knieën terwijl Rainulf van Ferrières dezelfde formaliteit verrichtte, bedekte de oude man het gelaat met de handen en weende luid.

„Is het werkelijk waar?” vroeg de Baron van Centeville en toen een droevige blik en zucht van Ferrières hem het antwoord schonk op zijn vraag, boog ook hij zich neder voor den jongen en herhaalde de woorden: „Ik ben uw onderdaan en leenman en zweer u trouw voor mijn burcht en de baronie van Centeville.”

„O neen, neen!” riep Richard, angstig zijn hand terugtrekkende met een gevoel alsof hij akelig droomde en niet wakker kon worden. „Wat beteekent het toch allemaal? O, Vrouwe Astrida, vertel me toch, wat het allemaal beteekent? Waar is mijn vader?”

„Helaas! arm kind!” zei de oude dame, haar arm om hem heen slaande en hem dicht tot zich trekkende, terwijl haar tranen rijkelijk stroomden; zich eenigszins veiliger voelend in haar omarming stond Richard met wijdopen oogen en ingehouden adem te luisteren naar wat de vier edelen onder elkander verhandelden, die zonder verder veel notitie van hem te nemen, ernstig samen spraken.

„De Hertog dood!” herhaalde Heer Erik van Centeville, als bedwelmd door den slag.

„Helaas ja,” zeide Rainulf, langzaam en treurig en

de stilte die volgde werd alleen onderbroken door het hartstochtelijke gesnik van den ouden Graaf Bernard.

„Maar hoe gebeurde het? wanneer? waar?” barstte Heer Erik een oogenblik later los. „Er was geen sprake van strijd, toen gij heen gingt. O, was ik maar bij hem geweest!”

„Hij viel niet in den strijd,” antwoordde Rainulf somber.

„Wat! is hij aan een ziekte zoo spoedig gestorven!”

„Het was geen ziekte, het was verraad,” hernam Ferrières.

„Op het eiland Pecquigny viel hij door de hand van den valschen Vlaming!”

„Leeft de verrader nog?” riep de Baron van Centeville, terwijl hij de hand aan het zwaard sloeg.

„Hij leeft, veilig geborgen achter de muren van zijn eigen handelssteden en verheugt zich over zijn misdaad.”

„Ik kan u nauwelijks gelooven, mijne heeren!” zei Heer Erik, „onze Hertog verslagen, zijn vijand veilig en gij hier om het te vertellen!”

„Ware het niet voor Normandië en voor dat arme kind, dat wel al de vrienden van zijn Huis zal noodig hebben, dan zou ik wenschen stijf en strak aan de zijde van mijn Vorst te liggen!” zeide Graaf Bernard. „Ach, dat mijn oogen met blindheid waren geslagen vóór ze dat tooneel hadden aanschouwd! En geen zwaard werd tot zijne verdediging opge-

heven! Vertel gij hoe het gebeurde, Rainulf! Mijn tong weigert het te beschrijven."

Hij wierp zich op een bank neer en bedekte het gelaat met zijn mantel, terwijl Rainulf van Ferrières voortging: „Gij weet hoe te kwader ure onze goede Hertog de afspraak maakte met dien laaghartigen Graaf van Vlaanderen samen te komen op het eiland Pecquigny, waar ieder twaalf ongewapende mannen mee zou brengen. Hertog Alan van Britannië was een van de onzen, Graaf Bernard, de oude Graaf Bothon en ik waren er ook bij; wij droegen geen wapens — hadden wij ze maar bij ons gehad — maar niet zoo die valsche Vlamingen. O! ik zal nooit Hertog Willems vorstelijke houding vergeten, waarmede hij aan wal stapte en zijn muts afnam voor dien schurk van een Arnulf!"

„Ja," viel Bernard hem in de rede, „en herinnert ge u wel de woorden van den verrader, toen zij elkander ontmoetten? „Mijn Vorst," sprak hij, „wees gij mijn schild en wapen." Ik wou dat ik hem met mijn strijdbijl zijn verraaduitbroedende hersenen in kon slaan!"

„Zoo overlegden zij dan te zamen," vervolgde Rainulf, „en daar woorden aan Arnulf niets kostten, beloofde hij niet alleen alle mogelijke vergoeding aan den onbeteekenenden Montreuil, maar wilde hij zelfs onzen Hertog als leenheer over Vlaanderen erkennen; dit weigerde onze Willem echter, zeggende, dat men daarmee Koning Lodewijk van Frankrijk zoowel als

Keizer Otto van Duitschland groot onrecht aan zou doen. Zij namen zeer hoffelijk afscheid van elkander en wij scheepten ons weer in. Hertog Willem had er plezier in alleen in een klein bootje te gaan, terwijl wij met z'n twaalven in een andere waren. Juist toen wij bijna onzen eigen oever weer bereikt hadden, schreeuwden de Vlamingen ons toe, dat hun Graaf nog iets tot den Hertog te zeggen had; terwijl hij ons verbood hem te volgen, wendde de Hertog zijn boot en keerde terug. Nauwelijks had hij het eiland weer betreden," ging de Noorman voort, de handen tot een vuist ballend en de woorden tusschen zijn tanden door uitstootend, „of we zagen, dat een Vlaming hem met een riem op het hoofd sloeg, zoodat hij bewusteloos neerviel; toen wierpen de anderen zich op hem en een oogenblik later toonden zij ons spottend hun bebloede dolken! Gij kunt u voorstellen hoe wij hen vloekten en scholden, en als razenden onze riemen door het water sloegen, maar alles tevergeefs, zij waren reeds in hun booten en vóór wij zelfs het eiland konden bereiken, waren zij al op den anderen oever der rivier, bestegen hun paarden en vluchtten als lafaards tot ze zich buiten het bereik bevonden van de wraak der Noormannen."

„Maar dat zullen ze niet lang blijven!" riep Richard, plotseling naar voren komend; zijn kinderlijke verbeelding herinnerde hem bij het hooren van deze verschrikkelijke geschiedenis meer aan een van Vrouwe Astrida's legenden dan aan de werkelijkheid en op

dat oogenblik dacht hij aan niets dan aan de laagheid van het verraad. „O, was ik maar groot om hen te kunnen straffen. Eens zullen ze 't voelen — —”

Hij hield plotseling op, want hij herinnerde zich, hoe zijn vader hem verboden had zulke wraakzuchtige gedachten te koesteren, maar zijn woorden werden gretig opgevangen door de edelen, die, zooals Hertog Willem reeds zeide, niets voelden voor vergevingsgezindheid, het een plicht achtten zich te wreken en maar al te blij waren een krijgslustigen geest in hun nieuwen Vorst op te merken.

„Ha! spreekt u zoo, mijn jonge Meester?” riep de oude Graaf Bernard uit, terwijl hij op stond. „Ja, ik zie het aan het fonkelen van uw oog, dat u hem eenmaal heerlijk zult wreken!”

Richard hief het hoofd op en zijn hart klopte heftig, toen Heer Erik inviel: „Ja waarlijk, dat zal hij! Ge zoudt heel Normandië, ja zelfs Noorwegen er bij, moeten doorzoeken om een moediger en meer vrijheidlievend karakter te vinden. Geloof mij, Graaf Bernard, onze jonge Hertog zal wijd en zijd beroemd worden, even goed als zijn voorvaderen!”

„Dat vertrouw ik ook!” zeide Bernard. „Hij heeft de houding van zijn grootvader, Hertog Rollo, en lijkt ook veel op zijn edelen vader! Wat zegt u, Heer Richard, zult u als een dapper leider het volk der Noormannen tegen zijn vijanden aanvoeren?”

„Dat zal ik!” zei Richard, meegesleept door de toejuiching welke die enkele woorden van hem hadden

opgewekt. „Vanavond nog ben ik bereid mij aan uw hoofd te stellen als u mee wilt gaan om die valsche Vlamingen te straffen.”

„Morgen zult u met ons uitrijden, mijn Vorst, doch slechts naar Rouaan,” antwoordde Bernard, „om daar bekleed te worden met den hertogelijken mantel en aangegord met het zwaard en de hulde uwer leenmannen te ontvangen.”

Richard liet het hoofd hangen zonder antwoord te geven, want nu pas gaf hij er zich rekenschap van, dat zijn vader werkelijk was heengegaan en hij hem nooit terug zou zien. Hij dacht aan al de plannen voor den dag van zijn terugkomst, hoe hij bijna de uren geteld en verlangd had hem te zeggen, dat Vader Lucas zoo tevreden over hem was! En nu zou hij zich nooit meer aan zijn borst kunnen vlijen, nooit zijn stem meer hooren, nooit meer die vriendelijke oogen goedkeurend op zich gericht zien. Groote tranen sprongen hem in de oogen en daar hij zich schaamde, dat een ander ze zou zien, ging hij op een bankje aan Fru Astrida's voeten zitten, terwijl hij het voorhoofd in de handen leunde en nadacht over alles wat zijn vader gedaan en gezegd had, toen zij den laatsten keer te zamen waren. Hij stelde zich de beloofde terugkomst voor, bedacht, hoe de ontmoeting en de begroeting zou geweest zijn, totdat hij zichzelf bijna overtuigd had, dat deze verschrikkelijke geschiedenis niets dan een droom was. Maar toen hij opkeek, zag hij de edelen met ernstig en treurig gelaat

bespreken, hoe het lijk door Hertog Alan van Britannië naar Rouaan getransporteerd en daar begraven zou worden naast den ouden Hertog Rollo en Hertogin Emma, Richards moeder. Toen verloor hij zichzelf in gepeinzen, hoe dat verstijfde bebloede lichaam hetzelfde kon wezen als dat van zijn vader, die nog zoo kort geleden zijn arm om hem heen sloeg; vreemd toch, zou zijn vader nu weten, dat hij aan hem dacht; tengevolge van hun ernstigen krijgsraad vergeten door zijn vazallen, viel de jonge ouderlooze Hertog van Normandië onder deze droomerige gedachten in slaap en werd nauwelijks genoeg wakker om zijn avondgebed op te zeggen, toen Fru Astrida zich zijner herinnerde en hem naar bed bracht.

Toen Richard den volgenden morgen ontwaakte kon hij nauwelijks gelooven, dat alles, wat hem van den vorigen avond bij lag, waar gebeurd was, maar de werkelijkheid deed zich spoedig gevoelen; alles was reeds gereed voor hem om met zijn vazallen naar Rouaan te gaan; de Graaf van Harcourt was met geen ander doel naar Bayeux gekomen dan om hem te halen. Het was Fru Astrida in 't geheel niet naar den zin, dat „het kind” zooals zij hem noemde, alleen met die krijgslieden mee zou gaan; maar Heer Erik lachte haar uit en zeide dat het den Hertog van Normandië niet passen zou bij zijn intocht in Rouaan zijn verzorgster mee te brengen; zij moest dus wel tevreden zijn hem onder geleide van Walter, den jager, op eenigen afstand te volgen.

Zij nam afscheid van Richard, beiden Heer Erik en Osmond opdragende hem met de grootste zorg te omringen, haar tranen stroomden alsof het een afscheid was voor een veel langeren tijd; toen zeide hij de bedienden van den burcht vaarwel, ontving den zegen van Vader Lucas en na zijn hit bestegen te hebben,

reed hij weg tusschen Heer Erik en Graaf Bernard. Richard was nog maar een kleine jongen en toen hij daar voortreed als een vorst aan het hoofd zijner vazallen, terwijl zijn banier voor hem uit wapperde in den frisschen morgenwind en overal waar hij langs kwam het volk uitliep om hem te zien en Gods zegen

over hem af te smeeken, toen dacht hij niet veel meer aan zijn verlies.

Rainulf van Ferrières droeg een groote zware beurs vol zilver en goud en zoo vaak zij langs een groep toeschouwers kwamen, deed Richard er verheugd een flinken greep in en strooide handenvol muntstukken onder de kijklustigen, terwijl hij vooral de kleine kinderen goed bedacht.

Midden op den dag hielden zij stil bij den burcht van een voornaam edelman om daar te rusten en het middagmaal te gebruiken; dadelijk na den maaltijd besteeg ook de gastheer zijn paard en voegde zich bij hen om met hen op te trekken naar Rouaan. Tot zoover verschilde alles niet veel van Richards laatste reis, toen hij daar heen ging om met zijn vader het kerstfeest te vieren; maar nu zij dichterbij de stad begonnen te komen, herkende hij de breede rivier de Seine en zag hij den vierkanten toren van de Kathedraal en hij herinnerde zich, hoe zijn vader hem op diezelfde plaats tegemoet was gekomen, hoe hij naast hem de stad was ingereeden en hoe hij aan zijn hand de hal was binnengetreden.

Zijn hart was zeer bezwaard, toen hij bedacht, dat er nu niemand was om hem tegemoet te komen en welkom te heeten; nauwelijks iemand aan wien hij zelfs zijn gedachten maar durfde te vertellen, want die groote ernstige edelen wisten niet wat te zeggen tegen zoo'n kleinen jongen en het eerbiedige ontzag, waarmee zij hem behandelden, maakte hem nog meer verlegen;

vooral voor den grimmigen Bernard was hij bang, terwijl zijn vriend en speelmakker, Osmond, als mindere in rang ver achteraan moest rijden.

Zij reden de stad binnen juist toen het donker begon te worden. Graaf Bernard keerde zich om ten einde den stoet te regelen; Erik van Centeville verzocht Richard flink rechtop te zitten en geen vermoeidheid te toonen; daarop hielden al de ridders hun paarden wat in, terwijl de kleine Hertog alleen een beetje voor hen aan door de poort reed. Een luid gejuich van: „Lang leve de kleine Hertog!” ging op uit de scharen van menschen, die zich daar verzameld hadden om zijn intocht te zien; er waren er zooveel, dat de zak met geldstukken, tengevolge van zijn mildheid, spoedig leeg was. De geheele stad leek een groote burcht, ingesloten als zij was door een muur en een gracht; aan de eene zijde rees Rollo's Toren als een wachter omhoog en hierheen wilde Richard den teugel wenden, toen de Graaf van Harcourt zeide: „Daar niet heen, mijn Vorst, naar de kerk van Onze lieve Vrouwe.”

Het werd toen als een plicht beschouwd, dien men aan de overledenen verschuldigd was, dat hun familieleden en vrienden hen, als zij op hun praalbed lagen, kwamen zien en met enkele droppels wijwater besprenkelden; Richard moest nu ook dit bewijs van eerbied gaan brengen. Hij was eenigszins angstig, maar toch scheen alles niet zoo droevig meer nu hij nog eens het gelaat van zijn vader zou zien en dus reed hij in de richting van de Kathedraal. Deze was

toen heel anders dan tegenwoordig; de muren waren zeer dik, de kleine ramen verdwenen bijna in de zware uitgesneden bogen, de lage ronde kolommen binnenin waren lomp van vorm en gewoonlijk was het er zoo donker, dat men het gewelf van het dak nauwelijks kon zien.

Nu evenwel stroomde het licht door alle ramen naar buiten en toen Richard de deur binnen kwam, zag hij niet alleen de twee lange dikke kaarsen, die altijd aan beide zijden van het altaar stonden te branden, maar in het koor bevond zich, in een vierkant gerangschikt, een dubbele rij, die een zacht maar helder licht door het geheele gebouw verspreidde en de zilveren en gouden versierselen op het altaar deed schitteren. Om deze lichten heen geschaard knielde een rij priesters in donkere gewaden, het hoofd gebogen over de gevouwen handen, psalmen zingende, wier liefelijke muziek vertroostend en kalmeerend werkte. Binnen in de aldus bewaakte ruimte stond een draagbaar, waarop het lijk lag.

Richard beefde van ontzag en zou graag stil gestaan hebben, maar hij was genoodzaakt voort te gaan. Hij doopte zijn hand in het wijwaterbakje, maakte het teeken van het kruis op zijn voorhoofd en, langzaam nader komende, sprenkelde hij de overige dropfels op de levenlooze gestalte en bleef toen staan. Hij had een drukkend gevoel, alsof hij noch ademen noch zich bewegen kon.

Daar lag Willem Langzwaard, als een goed en

trouw Christenstrijder, uitgedost in zijn blinkend harnas, het zwaard aan de zijde, het schild aan den arm en een kruis in de op zijn borst samengevouwen handen. Zijn hertogsmantel van scharlakenrood fluweel, met hermelijn gevoerd, was om zijn schouders geslagen en in plaats van een helm, droeg hij zijn kroon op het hoofd; maar in scherpe tegenstelling met deze rijke kleedij was het ruwe haren hemd, waarvan de rand boven den kraag van den maliënkolder uitstak. De Hertog had dit onder zijn gewaad gedragen, zonder dat iemand er van wist, totdat zijn lichaam was ontdaan van de met bloed bevlekte kleederen. Kalme, plechtige vrede was op zijn gelaat te lezen, alsof hij zacht in slaap gevallen was en slechts wachtte tot zijn Meester hem zou opwekken. Geen enkele herinnering van geweldpleging was op hem te zien, behalve het diepe roode litteken aan den eenen kant van zijn voorhoofd, waar hij het eerst geraakt was door den slag met den roeiriem, die hem van het bewustzijn had beroofd.

„Ziet gij dat, mijn Vorst?” sprak Graaf Bernhard, het eerst de stilte verbrekend, op zachten maar strengen toon. Richard had gedurende de laatste uren weinig anders gehoord dan beraadslagingen tegen de Vlamingen en plannen vol bitteren haat jegens hen; het zien van zijn vermoorden vader en daarbij de blik en de toon van den ouden Deen, deden zijn bloed sneller vloeien en de verdooving, die ontzag en droefheid voor een wijle over hem gebracht hadden,

van zich af schuddende, riep hij uit: „Ik zie het, en zwaar zal de Vlaamsche verrader er voor boeten!” Daarop, aangemoedigd door de goedkeurende blikken der edelen, ging hij voort met het gevoel, alsof hij een der jonge kampvechters uit Fru Astrida's liederen was. Zijn wangen gloeiden, zijn oog straalde en het hoofd opheffende, zoodat het haar van zijn voorhoofd terug viel, legde hij de hand op het gevest van zijns vaders zwaard en sprak verder in woorden die hem waarschijnlijk door een of andere sage werden ingegeven: „Ja, Arnulf van Vlaanderen, weet, dat Hertog Willem van Normandië niet ongewroken zal rusten. Met de hand op dit dappere zwaard zweer ik, dat zoo spoedig mijn arm sterk genoeg zal zijn — —”

Het overige bleef onuitgesproken, want een hand werd op zijn arm gelegd. De hooge donkere gestalte van een priester, die tot nog toe bij het hoofdeneind van het lichaam geknield gelegen had, en nu was opgestaan, verhief zich naast hem en toen hij opkeek, herkende hij het bleeke, ernstige gelaat van Martijn, Abt van Jumièges, zijns vaders grootsten vriend en raadgever.

„Richard van Normandië, wat zegt u?” klonk het gestreng. „Ja, laat uw hoofd hangen en antwoord niet, liever dan die woorden te herhalen. Komt u hier om den vrede van den doode te verstoren door uw geroep om wraak? Zweert u haat en vijandschap op dat zwaard, dat nooit getrokken werd dan voor de zaak van armen en ongelukkigen? Wilt u den

dienst van Koning Jezus verlaten en Zijn vijand volgen? Hebt u dat geleerd van uw edelen vader?"

Richard antwoordde niet, maar hij bedekte het gelaat met de handen om de tranen te verbergen, die overvloedig stroomden.

„Heer Abt, Heer Abt, dit gaat de perken te buiten!” riep Bernard de Deen uit. „Onze jonge Vorst is geen monnik, en wij zullen niet toelaten, dat ieder vonkje van edelen en ridderlijken geest in hem gedooft wordt, zoodra het zich maar vertoont.”

„Graaf van Harcourt,” zeide Abt Martijn, „spreekt gij als een onbekeerde heiden of als een, die in gindsche doopvont den heiligen doop heeft ondergaan? Nooit, zoolang ik het in mijn macht heb, zult gij de ziel van het kind bezoedelen met uw lagen dorst naar wraak, noch uw meester beleedigen door de misdaad te verheerlijken, die hij zoo verafschuwde, noch den tempel van Hem, die kwam om te vergeven, besmetten met uw haat. Zeker, ik weet het, gij edelen van Normandië, dat gij gaarne bereid zoudt zijn iederen droppel van uw bloed te geven als het onzen gestorven Hertog in het leven terug kon brengen of zijn ouderloos kind kon beschermen, maar als gij den vader hebt liefgehad, vervult dan zijn wensch en legt dien vervloekten wraakzuchtigen geest af; als gij het kind liefhebt, tracht dan niet zijn ziel grooter schade toe te brengen, dan waartoe zelfs zijn bitterste vijand, ware het Arnulf zelf, de macht zou hebben.”

Den edelen was hiermee het stilzwijgen opgelegd,

wat zij er ook van denken mochten en Abt Martijn keerde zich tot Richard, wiens tranen nog tusschen zijn vingers door bleven druppelen, daar de beteekenis van de laatste woorden zijns vaders hem steeds duidelijker voor den geest kwam te staan. De Abt leide de hand op zijn hoofd en sprak hem vriendelijk aan. „Dit zijn de tranen van een berouwvol gemoed, dunkt mij,” zeide hij. „Ik geloof ook, dat u nauwelijks wist, wat u zei.”

„Vergeef het mij!” snikte Richard, nauwelijks verstaanbaar.

„Kijk eens,” zei de priester, terwijl hij naar het groote kruis wees, dat boven het altaar hing, „u kent de beteekenis van dat heilig symbool?”

Richard boog vol eerbied toestemmend het hoofd.

„Het spreekt van vergeving,” vervolgde de Abt. „En weet u, wie ze schonk? De Zoon vergaf Zijn moordenaars; de Vader hen, die Zijn Zoon doodden. En u zoudt om wraak roepen?”

„Maar o!” zei Richard opkijkend, „moet dan die wreede verraderlijke moordenaar zich ongestraft op zijn misdaad beroemen, terwijl daar mijn vader — —,” en opnieuw werd zijn stem door tranen verstikt.

„Vergelding zal ongetwijfeld den zondaar treffen,” zeide Martijn, „de vergelding des Heeren, en op Zijn tijd, maar u moogt ze niet zoeken. Neen, Heer Richard, u zijt onder alle menschen juist het meest verplicht liefde en barmhartigheid te betoonen aan Arnulf van Vlaanderen. Ja, wanneer de hand Gods hem heeft

aangeraakt en hem heeft doen buigen onder de straf voor zijn misdaad, dan behoort u, dien hij op het diepst heeft gewond, uw hand uit te strekken om hem te helpen en hem te ontvangen met vergeving en vrede. Als u een gelofte wenscht te doen op het zwaard van uw gestorven vader, in het heiligdom van uw Verlosser, laat het dan de gelofte van een Christen zijn.”

Richard weende te bitter om te kunnen spreken, toen Bernard van Harcourt hem bij de hand nam en uit de kerk leidde.

HOOFDSTUK III.

Hertog Willem Langzwaard werd den volgenden morgen met groote pracht en praal begraven, veel liederen en gebeden werden bij zijn graf gezongen en ten hemel opgezonden.

De kleine Richard had den geheelen tijd vooraan gestaan of geknield gelegen in droef gepeins over al het vreemde rondom hem; toen het voorbij was, bracht men hem terug naar het paleis, waar zijn lange zware zwarte kleederen verruild werden voor zijn korte scharlakenroode tunica, terwijl zijn haar zorgvuldig gekapt werd; daarop ging hij naar beneden naar de hal, waar een groote menigte der voornaamste edelen verzameld

was, sommigen gekleed in wapenrustingen, anderen in lange van bont voorziene mantels; zij hadden allen de begrafenis zijns vaders bijgewoond. Op verzoek van Heer Erik van Centeville nam Richard diep neigende zijn muts af in antwoord op al de buigingen, waarmede hij bij zijn binnentreden begroet werd en langzaam de hal doorgaande, daalde hij buiten de deur de trap af, terwijl de edelen achter hem een stoet vormden waarin zij overeenkomstig hun rang plaats namen — voorop de Hertog van Brittannië en dan de overigen, tot aan den armsten Ridder toe, die rechtstreeks van den Hertog van Normandië zijn bezitting ontvangen had.

Zoo vervolgden zij langzaam en plechtig hunnen weg, totdat zij aan de Onze Lieve Vrouwe kerk kwamen. De geestelijken waren daar reeds aanwezig, in rijen geschaard langs de beide zijden van het koor, terwijl de Bisschoppen in hun kostbare gewaden, den mijter op het hoofd en den herdersstaf in de hand, rondom het altaar stonden. Zoodra de jonge Hertog binnentrad, hieven al de stemmen in het koor uit volle borst het Te Deum Laudamus aan, terwijl de donkere bogen van het dak het geluid weerkaatsten. Onder de tonen van dit lied trad Richard op een breeden gebeeldhouwden, van zware elkaar kruisende pooten voorzienen stoel toe, die op een kleine verhevenheid vlak voor de treden van het altaar geplaatst was en daar stond hij met Bernard van Harcourt en Erik van Centeville ter weerszijden.

Nadat het mooie lied was uitgezongen begon de dienst van het Heilig Avondmaal. Toen er gecollecteerd werd, offerde ieder edelman eenig goud of zilver, waarna Rainulf van Ferrières de trappen van het altaar besteeg met een kussen, waarop een gouden ring, de Hertogelijke kroon, was geplaatst; en een der andere voorname edelen volgde hem op den voet met een lange zware degen voorzien van een heft in den vorm van een kruis. De Aartsbisschop van Rouaan nam kroon en zwaard in ontvangst en legde ze beide op het altaar, waarop de dienst weer voortging. Toen ter tijd werden de kinderen reeds zeer jong als leden der gemeente bevestigd; bij Richard was dit ook, onmiddellijk na zijn doop, door zijn peetvader, den Aartsbisschop van Rouaan, gedaan en dus knielde hij nu neder om plechtig en vol ontzag uit zijn handen het heilig sacrament te ontvangen, nadat eerst de geestelijken hem hierin voor waren gegaan.

Toen dit was afgelopen, werd Richard door Graaf Bernard en Heer Erik tot aan de treden van het altaar geleid, waar de Aartsbisschop, zijn saamgevouwen handen omvattende, hem vroeg in den naam van God en in dien van het volk van Normandië of hij een goed en trouw heerscher zou zijn, hen tegen hunne vijanden verdedigen, de waarheid hoog houden, de ongerechtigheid straffen en de Kerk beschermen zou.

„Ja waarlijk!” antwoordde Richards jongensstem al bevend, „zoo helpe mij God!” en neerknielende kuste

hij het boek, bevattende het Heilig Evangelie, 'twelk de Aartsbisschop hem voorhield.

Het was een moeilijke, een ontzaglijke eed en hij durfde nauwelijks denken aan wat hij daarmee op zich genomen had. Hij bleef geknield liggen en beide handen voor het gelaat houdende, fluisterde hij: „O God, Vader in den hemel, help mij het waar te maken.”

De Aartsbisschop wachtte tot hij opstond en zeide toen, hem met het gezicht naar het volk keerende: „Richard, bij de gratie Gods bekleed ik u met den Hertogsmantel van Normandië!”

Twee van de bisschoppen hingen hem daarop een mantel om van purper fluweel, met hermelijn gevoerd, een heel gewicht voor de schouders van het arme kind, daar hij eigenlijk voor een volwassen man gemaakt was en nu rondom over den grond sleepte. Vervolgens plaatste de Aartsbisschop de gouden kroon op zijn lang golvend haar, maar deze was zooveel te wijd voor het kleine hoofdje, dat Heer Erik genoodzaakt was hem met de hand vast te houden; en ten slotte werd het lange, rechte, slechts met twee handen te hanteeren zwaard gebracht en in zijn hand gegeven met de plechtige bede het altijd voor een rechtvaardige zaak te gebruiken. Eigenlijk had men het hem aan behooren te gorden, maar het zwaard was zooveel grooter dan de kleine Hertog, dat hij, als het recht op naast hem stond, den arm op moest heffen om het handvat te kunnen grijpen.

Toen moest hij naar zijn troon terugkeeren, hetgeen, beladen als hij was, niet zonder moeite gebeurde, maar Osmond hield de sleep van zijn mantel op, Heer Erik steunde de kroon op zijn hoofd en hijzelf hield liefkoozend het zwaard omklemd, ofschoon de Graaf van Harcourt aanbod het voor hem te dragen. Nadat hij op zijn troon was gezet volgden de huldebetuigingen; Alan, de Hertog van Brittannië was de eerste, die voor hem neerknielde en met zijn hand tusschen die van den Hertog zwoer hij, dat hij hem gehoorzamen en trouw al de diensten bewijzen zou, die het hertogdom Brittannië als leengoed verschuldigd was. Richard van zijn kant beloofde hem een rechtvaardig heer te zullen zijn en hem te beschermen tegen al zijn vijanden. Daarop volgde Bernard de Deen en vele anderen, die allen dezelfde formule herhaalden, terwijl hun groote ruwe handen tusschen de zachte vingertjes lagen. Menig vriendelijk oog rustte vol liefde en medelijden op het ouderlooze kind; menige zware stem haperde van ontroering bij het uitspreken van de gelofte; menig dapper en onverschrokken hart was vol droefheid over den vermoorden vader en tranen vloeiden over de gerimpelde wangen van vele edelen, die de hevigste stormen van den noordelijken oceaen hadden doorgemaakt, en nu zich bogen voor den jongen vaderloozen knaap, dien zij liefhadden terwille van zijn onoverwinnelijken grootvader en zijn dapperen, godvruchtigen vader. Weinig Noormannen waren daar aanwezig wier hart, bij de

aanraking van die kleine handen, niet in liefde voor hun jongen Hertog ontgloeide.

Het duurde lang voor er een einde kwam aan deze plechtigheid en ofschoon Richard eerst met belangstelling en ontroering had geluisterd, begon hij langzamerhand zeer moe te worden; de kroon en de mantel waren zoo zwaar, de gezichten volgden elkander op als in een droom zonder einde en de voortdurende herhaling der zelfde woorden was uiterst vervelend. Hij begon slaperig te worden, verlangde van zijn stoel te springen, eens ergens tegen te kunnen leunen of eens wat anders te mogen zeggen dan steeds hetzelfde. Eens gaapte hij erg, maar het strenge gelaat van Graaf Bernard keek hem hierover zoo boos aan, dat hij van schrik rechtop ging zitten en gedurende een paar minuten klaar wakker bleef; de volgende leenman werd met evenveel opmerkzaamheid ontvangen als de allereerste, maar Richard keek met een smeekenden blik naar Heer Erik als wilde hij vragen of er dan nooit een eind aan komen zou. Eindelijk kwam er iets, dat hem weer een beetje deed herleven. Tusschen de edelen van minderen rang ontdekte hij een jongen van ongeveer tien jaar, met een aardig bruin gezicht, zwart haar en levendige donkere oogen, die vriendelijk en toch eerbiedig den kleinen Hertog in de nieuwsgierige kijkers blikten. Richard luisterde in spanning naar zijn naam en 't deed hem goed de frissche jongensstem te hooren zeggen: „Ik, Alberic van Montémar, ben uw onderdaan en leenman en zweer u

trouw voor mijn burcht en de baronie van Montémar aan de Epte." Toen Alberic zich verwijderde, volgde Richard hem met de oogen, zoover hij kon, naar zijn plaats in de kathedraal, zoodat de volgende edelman reeds voor hem geknield lag vóór hij er erg in had.

Ten slotte waren alle betuigingen van hulde in ontvangst genomen en Richard zou wel graag op een drafje naar het paleis hebben willen loopen om zijn moeheid af te schudden, maar hij moest weer aan het hoofd van den stoet gaan; en zelfs toen ze het kasteel bereikt hadden, waren zijn moeiten nog niet voorbij, want er was een groote statiemaaltijd aangericht en terwijl de edelen zich te goed deden en ernstige beraadslagingen hielden, moest hij mee aanzitten in den hoogen stoel, waarin zijn vader op den laatsten Kerstdag gezeten had, toen hij op diens knie was geklommen, zooals hem nu weer te binnen schoot. Richards beste troost gedurende al dien tijd bestond in het gadeslaan van Osmond van Centeville en Alberic van Montémar, die met de andere jongelieden, welke nog niet tot ridder geslagen waren, de gasten bedienden. Eindelijk werd hij zoo moe, dat hij in een hoek van zijn stoel vast in slaap viel en niet ontwaakte voor de ruwe stem van Bernard van Harcourt hem wakker riep om den Hertog van Brittannië vaarwel te zeggen.

„Arm kind!" zei Hertog Alan, toen Richard verschrikt op stond, „hij is oververmoeid door het werk van dezen dag. Pas op hem, Graaf Bernard, gij zijt

een trouw verzorger, maar een beetje ruw voor zoo'n baby. Ha! mijn jonge Meester, u krijgt een kleur, omdat u baby wordt genoemd! Ik vraag vergiffenis, want er huist een flinke geest in u. Let wel, Heer Richard van Normandië, ik heb weinig reden om uw ras lief te hebben en weinig recht had mijns bedunkens Koning Karel de Eenvoudige om vrije Britten leenmannen te noemen van een volk van plunderende Noorsche zeeroovers. Niettegenstaande de macht van Hertog Rollo, heeft mijn vader hen nooit als zijn leenheer willen erkennen; zelfs al de dappere wapenfeiten van Hertog Willems reuzenzwaard hebben mij niet kunnen onderwerpen, maar zijn edelmoedigheid en verdraagzaamheid hebben mij hem trouw doen beloven en nu houd ik mijn woord ter wille van uw zwakheid en zijn gedachtenis. Ik twijfel er niet aan of die valsche Frank, Lodewijk, dien hij op den troon herstelde, zal trachten te profiteeren van uw jeugd en hulpeloosheid; mocht dat zoo zijn, herinner u dan, dat u geen trouwer vriend hebt dan Alan van Britannië. Vaarwel, mijn jonge Hertog."

„Vaarwel, Heer Alan," zeide Richard met een hartelijken handdruk afscheid nemend en zijn vriendelijken vazal nakijkend, terwijl Heer Erik dezen uit de hal naar buiten leidde.

„Allemaal mooie woorden, maar ik vertrouw de Britten niet," mompelde Bernard; „ze zijn zoo haatdragend."

„Hij kan het weten, wat voor een soort van man de

Frankische koning is," zei Rainulf van Ferrières; „ze zijn samen opgevoed, toen ze als bannelingen aan het hof van Koning Ethelstane van Engeland verkeerden."

„Ja, en Lodewijk zoowel als Alan hebben het aan Hertog Willem te danken, dat ze nu geen bannelingen meer zijn. Nu zullen we zien, wiens dankbaarheid het meeste waard is, die van den Frank of van den Brit; ik veronderstel, dat het maar het beste zal zijn op de dapperheid der Noormannen te vertrouwen."

„Ja, maar wat zal der Noormannen dapperheid doen zonder geld? Wie weet, hoeveel goud de schatkist van den Hertog bevat?"

Toen volgde een gesprek, dat op gedempten toon gevoerd werd en het eerste wat Richard weer duidelijk hoorde, waren de woorden van een der edelen, die een zilveren ketting met sleutel in de hoogte hield, zeggende, dat ze gevonden waren om den hals van den Hertog en dat hij ze bewaard had, daar hij meende, dat ze ongetwijfeld tot iets belangrijks toegang zouden verschaffen.

„O, ja!" viel Richard haastig in, „ik weet het. Vader vertelde mij, dat het de sleutel van zijn grootsten schat was."

Met groote belangstelling hoorden de Noormannen dit aan en er werd besloten, dat enkele van de meest vertrouwde personen, waaronder de Aartsbisschop van Rouaan, Abt Martijn van Jumièges en de Graaf van Harcourt, onmiddellijk zouden gaan zoeken naar dezen kostbaren verborgen schat. Richard ging met hen mee:

de smalle ruwe steenen trap op naar het groote donkere vertrek, waar zijn vader had geslapen. Ofschoon een vorst de kamer had bewoond was zij sober gemeubeld; dichtbij het hoofdeneind van het lage bed stond een kruis op een richel, verder vond men er een ruwe tafel, enkele stoelen en twee groote kisten, dat was alles. Harcourt trachtte het deksel van een dezer kisten op te lichten; het bood geen weerstand en de kist bleek vol kleederen te zijn; daarop ging hij naar de tweede, die kleiner, veel meer uitgesneden en met bijzonder mooi ijzerwerk versierd was. Zij was op slot, maar de sleutel paste, en de kist werd geopend. De Noormannen drongen gretig naderbij om den grootsten schat van hunnen Hertog te bezien.

Het was een wollen gewaad met een paar sandalen, de kleeding van de monniken uit de Abdij van Jumièges.

„Wat! is dat alles? Hebt ge ons wat wijs willen maken, kind?” viel Bernard de Deen uit.

„Vader zei toch, dat het zijn grootste schat was!” hield Richard vol.

„En dat was waar ook!” zei Abt Martijn. Toen vertelde de goede Abt hun de geschiedenis, die sommigen al gedeeltelijk kenden. Ongeveer vijf of zes jaar geleden was Hertog Willem aan 't jagen geweest in het woud van Jumièges, toen hij plotseling op zijn weg de overblijfselen van de Abdij had ontmoet, die dertig of veertig jaar tevoren door den Zeekoning Hasting was verwoest. Twee oude monniken, de eenigen van de oorspronkelijke bewoners, die nog in leven

waren, kwamen te voorschijn om den Hertog te begroeten en hem gastvrijheid aan te bieden.

„Ja!” zei Bernard, „ik herinner mij hun brood nog heel goed; wij vroegen hun of het van denneschors gemaakt was, zooals dat van onze broederen in Noorwegen.”

Willem, die toen een vurige, maar onnadenkende jongeling was, keerde zich met afschuw van dat ellendige voedsel af en terwijl hij den grijsaards een goudstuk toewierp, galoppeerde hij weg om verder van de jacht te genieten. In den loop van den dag ontmoette hij op een oogenblik, dat hij alleen was, een wild zwijn, dat hem terneer wierp en hem ernstig gewond, bewusteloos op den grond liet liggen. Toen zijn gevolg hem vond, droegen zij hem naar de ruïne van Jumièges, als zijnde de naastbijliggende schuilplaats; de twee oude monniken waren hartelijk blij hem in het overgebleven gedeelte van hun huis te kunnen ontvangen. Zoodra hij weer tot het bewustzijn terugkeerde, vroeg hij hun op ernstigen toon om vergeving voor zijn trots en voor de minachting, die hij voor hun armoede en geduldig verdragen had getoond, terwijl hij er grooten eerbied voor had moeten koesteren.

Willem was altijd een man geweest, die het goede trachtte te doen en het kwade te laten, maar dit ongeluk en de lange ziekte, die er op volgde, maakten hem veel bedachtzamer en ernstiger, dan hij ooit te voren geweest was; hij begon het leven te beschouwen

als een voorbereiding voor de eeuwigheid en zijn aardsche belangen, zijn oorlogen en zijn hertogelijke waardigheid begonnen een bescheidener plaats in zijne gedachten in te nemen. Hij bouwde de oude Abdij weer op, begiftigde ze met rijke geschenken en liet Martijn zelf uit Frankrijk komen om er abt te worden; het was zijn grootste vreugde daar den tijd door te brengen in gebed of in gesprekken met den abt over de heilige boeken welke deze hem voorlas; hij voelde zóó goed, dat de macht en de rijkdom, waarover hij als hertog te beschikken had, hem licht heerschzuchtig en hoogmoedig konden maken; hij was zóó overtuigd, dat een zware strijd hem te wachten stond wilde hij zich niet door zijn tijdelijke aangelegenheden van God laten aftrekken, dat hij op zekeren dag tot den Abt kwam en hem smeekte zijn waardigheid af te mogen leggen en als broeder der orde te worden aangenomen. Martijn echter had hem niet toegelaten de gelofte af te leggen. Hij had hem voorgehouden, dat hij geen recht had de plichten te ontwijken welke de taak, hem door God opgelegd, meebracht; dat het zonde zou zijn den post te verlaten voor welks verdediging hij moest waken; en dat voor hem de aangewezen weg om God te dienen was, het recht te handhaven onder zijn volk en zijn macht te gebruiken tot bevordering van al wat goed en schoon was. Niet voor hij het hem opgedragen werk had verricht en zijn zoon oud genoeg was om hem op te volgen als vorst der Noormannen, mocht hij deze verant-

woordelijkheid van zich afschudden, het gewoel der wereld verlaten en de rust van het klooster zoeken. Willem had er genoeg in gevonden de eenvoudige kleedingstukken als een schat te bewaren in de hoop ze eenmaal te kunnen dragen in heiligen vrede en rustige afzondering.

„Ach, edele Hertog,” riep Abt Martijn uit, toen hij zijn vertelling geëindigd had, terwijl hij in tranen losbarstte, „God is u zeer genadig geweest! Hij heeft u thuis gehaald in de rust lang vóór u er op had durven hopen.”

Langzaam, en zachter gestemd verlieten de Noorsche edelen de kamer; Richard, dien zij bijna vergeten schenen te hebben, klom de trap op om naar de kamer te gaan, waar hij den vorigen nacht geslapen had. Halverwegen hoorde hij Osmonds stem hem toeroepen: „Hierheen, Heer Richard,” en opkijkend zag hij iemand met een witte muts op in een deuropening staan; met een paar sprongen lag hij in Fru Astrida's uitgestrekte armen.

Wat was hij blij op haar schoot te kunnen zitten en zijn vermoeide hoofd aan haar borst te mogen leggen, terwijl hij uitgeput klaagde: „O, Fru Astrida, ik heb er zóó genoeg van Hertog van Normandië te wezen!”

HOOFDSTUK IV.

Richard van Normandië was zeer benieuwd meer te weten van den kleinen jongen, dien hij onder zijn vazallen gezien had.

„O, ja! de jonge Heer van Montémar,” zei Heer Erik. „Ik heb zijn vader heel goed gekend, een dapper man, ofschoon niet van Noordelijke afkomst. Hij was markgraaf over de gronden langs de Epte en sneuvelde aan uws vaders zijde bij den inval van den Graaf van Cotentin, juist op den dag, dat gij geboren werdt, Heer Richard.”

„Maar waar woont hij? Zal ik hem nog weerzien?”

„Montémar ligt aan den oever van de Epte, in het gebied dat de Franken, zonder eenig recht, voor zich opeischen. Hij woont daar met zijn moeder en als hij nog niet vertrokken is, zal ik hem laten vragen dadelijk bij u te komen. Osmond, ga jij eens uitvinden, waar de jonge Montémar verblijf houdt en zeg hem, dat de Hertog hem wenscht te zien.”

Richard had nooit een speelmakker van zijn eigen leeftijd gehad en hij verlangde erg Alberic van Montémar te zien. Van uit het raam hield hij de wacht en eindelijk zag hij Osmond den hof binnenkomen met een jongen van tien jaar naast zich en gevolgd door een ouden, grijzen ridder, die een gouden keten om den hals droeg ten teeken, dat hij seneschal of hofmeester van een kasteel was.

Richard liep naar de deur om hen te ontvangen en stak vol blijdschap zijn hand uit. Alberic nam de muts van zijn glanzende donkere lokken, maakte een diepe bevallige buiging, maar stond er toen bij, alsof hij niet goed wist wat verder te doen. Toen werd Richard ook verlegen en de beide jongens stonden elkaar een beetje bedremmeld aan te kijken. Het was gemakkelijk te zien, dat ze van verschillende afkomst waren, zoo'n groote tegenstelling vormden de blauwe oogen, het vlasblonde haar en het blanke gelaat van den jongen Hertog met de vurige donkere oogen en de bruine wangen van zijn Frankischen vazal, die, hoewel twee jaar ouder, maar nauwelijks iets grooter was dan hij; en diens slanke, welgevormde figuur, vlug en lenig als zij was, beloofde niet dezelfde kracht als de gespierde ledematen en breedgebouwde gestalte van Richard, die reeds nu de verwachting deden koesteren, dat hij zijn reusachtigen grootvader, Graaf Rollo den Snelvoeter, zou evenaren.

Gedurende eenige oogenblikken stonden de kleine Hertog en de jonge edelman elkaar op te nemen zonder een woord te spreken en de oude Heer Erik maakte het niet beter door te zeggen: „Daar is hij nu, Heer Hertog. Kunt u hem nu niet beter welkom heeten?”

„De kinderen zijn wat verlegen,” zei Fru Astrida, toen zij zag welk een kleur beiden kregen. „Is uw moeder goed gezond, mijn jongen?”

Alberic bloosde nog meer, maakte een buiging voor

de oude dame uit het Noorden en antwoordde snel en zacht in 't Frankisch: „Ik ken de taal der Noormannen niet.”

Richard, blij iets te kunnen zeggen, vertaalde de woorden van Vrouwe Astrida en Alberic antwoordde dadelijk heel hoffelijk, dat zijn moeder het goed maakte en bedankte Madame de Centeville voor hare belangstelling; deze Frankische titel klonk Fru Astrida vreemd in de ooren. Toen kwam de verlegenheid weer terug, totdat Fru Astrida eindelijk zei: „Neem hem maar eens mee naar buiten, Heer Richard, en laat hem de paarden in de stallen eens zien, of de honden of zoo.”

Met graagte voldeed Richard hier aan en dus gingen ze naar den hof, die Rollo's Toren omringde en in de buitenlucht verdween alle beschroomdheid. Richard liet zijn eigen hit zien en Alberic vroeg of hij in den zadel kon springen zonder zijn voet in den stijgbeugel te zetten. Neen, dat kon Richard niet; zelfs Osmond had het nog nooit gezien, want de toeren van behendigheid der Frankische ridderschap hadden nog geen ingang gevonden in Normandië.

„Kun jij het?” zei Richard, „wil je 't ons eens laten zien?”

„Bij mijn eigen hit kan ik het wel,” zei Alberic, „want Bertrand wil mij nooit op een andere manier laten opstijgen; maar ik wil het wel eens op de uwe probeeren, als u het wenscht, Heer.”

De hit werd dus naar buiten gebracht. Alberic legde

de hand op zijn hals en zat met één sprong op zijn rug. Beiden Osmond en Richard braken los in luide bewondering.

„O, dit is nog niets!” zei Alberic. „Bertrand noemt dit nog niets. Voor hij oud en stijf werd kon hij op deze manier en dan geheel gewapend in het zadel springen. Eigenlijk moest ik het nog veel beter kunnen.”

Richard vroeg of hij hem dat kunstje ook eens wilde leeren en Alberic deed het nog eens voor; toen wilde Richard het probeeren, maar het geduld van den hit was uitgeput en Alberic vertelde, dat hij het geleerd had op een blok hout en zich later op een grooten wolfshond had geoefend. Ze liepen nog een beetje rond in den hof en beklommen toen de spiraalvormige steenen trap, die naar het gekanteelde dak van den toren leidde; van daar zagen zij neer op de huizen van Rouaan dicht onder hen en op de rivier de Seine, die aan den eenen kant steeds breeder wordend, met glinsterende oppervlakte zijn weg naar de zee vond en in de andere richting, tot een blauw lint versmald, zich slingerde door de groene uitgestrektheid van het vruchtbare Normandië. Zij wierpen keisteenen en stukken kalk naar beneden om ze te hooren vallen en probeerden wie het dichtst aan den rand der kanteelen durfde te gaan staan zonder duizelig te worden. Richard vond het prettig, toen hij merkte, dat hij het verste durfde en begon een paar van Fru Astrida's verhalen te vertellen over de steilten van Noorwegen, die zij als jong meisje gewoon was te

beklimmen en waar zij gedurende den langen lichten zomer het vee verzorgde. Toen de twee jongens weer beneden in de hal kwamen om te eten, hadden zij het gevoel alsof ze elkander hun geheele leven al gekend hadden. Het middagmaal was in alle deftigheid klaar gezet en Richard moest als te voren in den grooten op een troon gelijkenden stoel zitten, met den ouden Graaf van Harcourt aan zijn eene zijde, maar tot zijn troost zat Fru Astrida aan zijn anderen kant.

Na het eten stond Alberic van Montémar op om afscheid te nemen, daar hij dien middag nog de helft van den weg naar huis moest afleggen. Graaf Bernard, die gedurende het geheele maal hem nauwlettend van onder zijn ruige wenkbrauwen had gadegeslagen, keerde zich op dat oogenblik tot Richard, dien hij zelden of nooit aansprak, en zeide tot hem: „Luister eens, Heer, wat zou u er van zeggen hem daarginds tot kameraad te hebben?”

„Om bij mij te blijven?” riep Richard gretig. „O, dank u, Heer Graaf; mag hij blijven?”

„U bent hier de Meester.”

„O, Alberic!” riep Richard uit, terwijl hij van zijn staatsiestoel sprong en op hem toeliep, „wil je bij mij blijven en mijn broeder en speelmakker zijn?”

Alberic sloeg de oogen neer en aarzelde.

„Toe, zeg, dat je wilt! Ik zal je paarden en valken en honden geven en ik zal heel veel van je houden — bijna net zooveel als van Osmond. Toe, blijf maar bij me, Alberic.”

„Ik ben u gehoorzaamheid verschuldigd, Heer,” zei Alberic, „maar”

„Kom, jonge Frank, voor den dag er mee,” liet Bernard zich hooren, „geen maren! Zeg eerlijk en zonder omwegen wat je op je hart hebt, als een Noorman, indien je dat kunt tenminste.”

Deze ruwe woorden deden den jongen edelman zijn zelfbeheersching herwinnen en hij keek den ouden Deen onbeschroomd in het verweerde aangezicht, terwijl hij zeide: „Ik zou hier liever niet blijven.”

„Zoo, wil je je Heer niet dienen?”

„Van ganscher harte zou ik hem willen dienen, maar ik wil liever niet hier blijven. Ik houd meer van het Kasteel van Montémar en mijn moeder heeft niemand dan mij.”

„Dat is flink de waarheid zeggen, Heer Frank,” zeide de oude Graaf, terwijl hij zijn groote hand op Alberics hoofd legde en zijn anders zoo grimmig gelaat keek vriendelijker dan Richard ooit mogelijk geacht zou hebben. Zich daarop tot Bertrand, Alberics hofmeester keerende, voegde hij er aan toe: „Breng de groeten van den Graaf van Harcourt over aan de edele Vrouwe van Montémar en zeg haar, dat haar zoon een flink, open karakter bezit en als zij hem gaarne opgevoed zou zien als speelmakker en wapenbroeder van onzen Heer Hertog, dat hij hier hartelijk welkom zal zijn.”

„Dus dan zal je toch misschien nog terug komen, Alberic,” zei Richard.

„Dat zal wezen zooals mijn moeder het wenscht,” antwoordde Alberic eenvoudig en hij en zijn hofmeester vertrokken na zich van al de verschuldigde beleefdheden gekweten te hebben.

Vier of vijf keer per dag vroeg Richard aan Osmond en Fru Astrida of zij dachten, dat Alberic terug zou komen, en hij hoorde met genoegen hoe allen het er over eens waren, dat zij het een groote dwaasheid van de Vrouwe van Montémar zouden vinden als zij het prachtige aanbod afsloeg; slechts Fru Astrida was er niet geheel zeker van of zij wel van haar zoon zou willen scheiden. De Heer van Montémar verscheen echter nog maar steeds niet en Richard begon de hoop reeds wat op te geven, toen hij op zekeren avond, terugkerende van een ritje met Heer Erik en Osmond, vier ruiters met een kleinen jongen aan het hoofd op zich toe zag komen.

„Het is Alberic zelf, ik weet het zeker!” riep hij uit en zoo was het ook; en terwijl de seneschal de boodschap van zijn meesteres aan Heer Erik overbracht, groette Richard den gast, die hem zoo welkom was.

„O, ik ben zoo blij, dat je moeder je gestuurd heeft!”

„Zij zeide, dat ze niet de geschikte persoon was een aanstaand verdediger der markegronden op te voeden,” zei Alberic.

„Vond je het erg vervelend, dat je hier naar toe moest?”

„Ik denk, dat het me over een poosje niet zooveel

meer zal kunnen schelen, en Bertrand zal me ook iedere drie maanden komen halen om Moeder een bezoek te brengen, als u me wilt laten gaan, Heer."

Richard was in de wolken van blijdschap en wist niet wat te doen om het te Rouaan maar prettig te maken voor Alberic, die na een paar dagen al wat

opvroolijkte en zijn moeder minder miste. Hij trachtte in een taaltje, half Frankisch, half Noorsch met Heer Erik en Fru Astrida te praten en werd een levendige en gezellige kameraad. In een opzicht was Alberic een beter speelmakker voor den Hertog dan Osmond van Centeville, want Osmond speelde als volwassen

man niet voor zijn eigen genoegen, maar voor dat van het kind en liet het Richard altijd winnen en gaf hem steeds zijn zin, zoodat deze langzamerhand geleerd had den baas te spelen. Dat kon Alberic niet uitstaan; als het bij 't spelen ook nog gold, dat je Heer en vazal was, dan was er niets aan, en hij speelde met zoo weinig animo, dat Richard er boos om werd.

„Ik kan er niets aan doen,” zei Alberic, „als u altijd de beste kansen voor u zelf houdt, is er voor mij alle aardigheid af. Ik zal doen wat u van mij verlangt, omdat u de Hertog bent, maar prettig vind ik het niet.”

„Stoor je daar dan maar niet aan, dat ik Hertog ben, maar laten we spelen zooals laatst.”

„Zooals ik met de zoontjes van Bertrand op Montémar? Ik was hun Heer, zooals u mijn Hertog is, maar moeder zei, dat alle aardigheid er af was, als we dat niet vergaten bij 't spelen.”

„Goed, dan zullen wij 't ook zoo doen. Kom, laten we over nieuw beginnen, Alberic, jij de eerste beurt.”

Niettegenstaande dat was Alberic, als ze niet speelden, even beleefd en eerbiedig tegen den Hertog als het verschil in rang eischte; hij had dan ook van zijn moeder, die uit Provence afkomstig was, heel wat hoffelijker en bevalliger manieren overgenomen, dan er onder de Noormannen te vinden waren. De geestelijke van Montémar was begonnen hem lezen en schrijven te leeren en hij hield veel meer van studeeren dan Richard, deze zou de lessen met Vader Lucas

niet voortgezet hebben, als niet Abt Martijn van Jumièges hem er aan herinnerd had, dat het zijns vaders uitdrukkelijke wensch was geweest.

Het meest had Richard echter het land aan de raadsvergaderingen. De Graaf van Harcourt regeerde eigenlijk het Hertogdom, maar er kon niets gedaan worden zonder de goedkeuring van den Hertog en minstens eens per week werd er in de groote hal van Rollo's Toren een „Parlement” gehouden, d. w. z. een bespreking; daar werden de regeeringsaangelegenheden van Normandië behandeld door Graaf Bernard, den Aartsbisschop, den Heer van Centeville, den Abt van Jumièges en de verdere bisschoppen, edelen en abten, die toevallig te Rouaan waren; de kleine Hertog was altijd genoodzaakt daar bij tegenwoordig te zijn; gezeten in zijn staatsiezetel hoorde hij al de besprekingen aan, zonder er eigenlijk naar te luisteren, besprekingen over het versterken en verdedigen van kasteelen, over aanvragen van vazallen om goederen in leen te mogen ontvangen, over rapporten uitgebracht door de zendgraven, edelen, die het Hertogdom doorgingen om recht te spreken, over de handelingen zijner bureu, Koning Lodewijk van Frankenland, Graaf Foulques van Anjou en Graaf Herluin van Montreuil en over de vraag in hoeverre men vertrouwen kon op de vriendschap van Hugo van Parijs en Alan van Brittannië.

Richard begon dit alles zoo vreeselijk vervelend te vinden, vooral toen hij merkte, dat de Noormannen

besloten waren geen oorlog te beginnen met den boosaardigen Graaf van Vlaanderen. Hij zuchtte van moeheid, gaapte herhaaldelijk en schoof onrustig in zijn stoel heen en weer; zoodra Graaf Bernard dit zag, keek deze hem met zoo'n strengen blik aan, dat hij werkelijk bang werd voor de oogen van den woesten ouden Deen. Bernard sprak hem nooit aan om hem te prijzen of belangstelling te toonen in zijn bezigheden; hij behandelde hem met den ernstigen eerbied, dien hij aan zijn Vorst verschuldigd was of verweet hem nu en dan in weinig woorden zijn rusteloosheid of een of andere kinderachtigheid.

Gewend als Richard was om in het Huis van Centeville door allen geliefdkoosd en vertroeteld te worden, nam hij dit in stilte zeer kwalijk; hij was bang voor den ouden Graaf en begon het land aan hem te krijgen; meer dan eens zei hij tegen Alberic van Montémar, dat, zoodra hij veertien jaar oud en meerderjarig verklaard was, hij Graaf Bernard naar Harcourt zou zenden om op zijn eigen kasteel te passen, inplaats van hem 's avonds in de hal te laten zitten, waar hij met zijn sombere grimmigheid alle pret voor hen bedierf.

De winter was gekomen en Osmond ging iederen dag met den kleinen Hertog en Alberic naar de naastbijzijnde ijsvlakte, want ofschoon zij sinds lang de bevroren stroomen en meren van Noorwegen verlaten hadden, waren de Noormannen er toch nog trotsch op alle anderen in het schaatsenrijden te overtreffen.

Op zekeren dag terugkeerende van het ijs hoorden zij tot hun groote verwondering, nog voor zij den hof van het kasteel waren binnengegaan, het getrappel van paardehoeven en het geluid van stemmen.

„Wat zou dat beteekenen?” zei Osmond. „Er zijn zeker leenmannen met groot gevolg aangekomen. Misschien wel de Hertog van Brittannië.”

„Och heden,” klaagde Richard, „we hebben al een raadsvergadering gehad van de week. Ik hoop niet, dat er nog een komt!”

„Er moet iets bijzonders aan de hand zijn,” ging Osmond voort. „Wat jammer, dat de Graaf van Harcourt nu net niet in Rouaan is.”

Richard vond dit heelemaal niet jammer en juist op dat oogenblik kwam Alberic, die een beetje vooruit geloopt was, terug met de boodschap: „Het zijn Franken, ze praten de Frankische taal, niet de Noorsche.”

„Heer,” zei Osmond, plotseling stil staande, „ga er dan als 't u belieft niet dadelijk naar toe. Ik wou, dat ik wist wat het verstandigste was voor ons om te doen.”

Osmond bracht de hand aan het voorhoofd en stond na te denken, terwijl de beide jongens hem in angstige verwachting aankeken. Een oogenblik later, voor hij nog tot een besluit gekomen was, trad uit de poort een Noorsch ridder te voorschijn, gevolgd door twee vreemdelingen.

„Heer Hertog,” zeide hij in 't Frankisch tot Richard, „Heer Erik zendt mij om u te berichten dat de Koning van Frankenland gekomen is om uw hulde te ontvangen.”

„De Koning!” riep Osmond uit.

„Ja, Lodewijk zelf!” ging de Noorman in zijn eigen taal voort, „en met een gevolg, dat niet veel goeds belooft. Ik hoop, dat het niets kwaads voorspelt voor onzen Heer. Je ziet, dat ik niet alleen kom. Ik geloof in mijn hart, dat Lodewijk wilde beletten, dat je gewaarschuwd zoudt worden en dat de jongen hem zou ontsnappen.”

„O, wat zegt u?” vroeg Richard angstig. „Waarom is de Koning gekomen? Wat moet ik doen?”

„Ga nu maar verder, er valt niet aan te verhelpen,” zei Osmond.

„Groet den Koning, zooals het u past, buig de knie voor hem en zweer hem trouw.”

Richard herhaalde bij zichzelf de woorden der gelofte, opdat hij ze zonder fout zou opzeggen en trad den hof binnen, terwijl Alberic, Osmond en de anderen bescheiden achter hem aan kwamen. De hof was stampvol met paarden en manschappen en slechts door luide te roepen: „De Hertog, plaats voor den Hertog,” wist Osmond een doortocht te banen. Eenige oogenblikken later had Richard de trap beklommen en stond hij in de groote hal.

In den staatsiezetel, aan het bovineinde van het vertrek, zat een klein, tener mannetje, van ongeveer acht of negen en twintig jaar, met bleeke gelaatskleur en lichtblond haar, gekleed in een kostbaar blauw gewaad, dat rijkelijk met goud was bestikt. Heer Erik en verschillende anderen stonden eerbiedig om hem heen en hij was in gesprek met den Aartsbisschop,

die evenals Heer Erik angstige blikken op den kleinen Hertog wierp, terwijl deze de hal doorliep. Hij naderde den Koning, knielde neer en wou juist beginnen: „Lodewijk, Koning van Frankrijk, . . .” toen deze hem plotseling in zijn armen nam, hem optilde, op beide wangen kuste, en hem op zijn knie zette, terwijl hij uitriep: „En dat is nu de zoon van Hertog Willem, mijn dapperen, edelen vriend! Ja, ik zou het wel uit mijzelf geweten hebben, zoo sprekend lijkt hij op hem! Laat mij u nog eens omhelzen, lieve jongen, ter wille van uw vader!”

Richard was een beetje overbluft, maar hij vond den Koning heel vriendelijk, vooral toen Lodewijk zijn lengte en flinke houding begon te bewonderen en klaagde, dat zijn eigen zonen, Lotharius en Carloman, zooveel kleiner en achterlijker waren. Hij liefkoosde Richard herhaaldelijk, prees ieder woord dat hij zei — maar bekommerde zich absoluut niet om Fru Astrida; en Richard begon bij zichzelf te denken hoe vreemd en onvriendelijk het was van Bernard van Harcourt om altijd allerlei op hem aan te merken te hebben, terwijl hij integendeel door den Koning zelf zoo geprezen werd.

HOOFDSTUK V.

Hertog Richard van Normandië sliep in de kamer, die aan zijn vader had toebehoord; Alberic van

Montémar rustte als zijn schildknaap aan zijn voeten-einde en Osmond van Centeville had zijn bed dwars voor de deur op den vloer, waar hij lag met zijn zwaard vlak bij de hand, als bewaker en beschermer van zijn jongen Heer. Toen allen reeds een poosje in slaap waren, werd Osmond opgeschrikt door een nauw merkbare beweging van de deur, die niet opengedruwd kon worden zonder hem te wekken. Oogenblikkelijk greep hij naar zijn zwaard, terwijl hij zijn schouder tegen de deur zette om haar dicht te houden, maar hij opende ze dadelijk, toen hij zijns vaders stem in het Noorsch hoorde fluisteren: „Ik ben het, doe open.” De oude Heer Erik trad binnen, op bloote voeten, heel voorzichtig loopende; zich neerzettende op het bed, wenkte hij Osmond hetzelfde te doen, opdat ze zachter zouden kunnen spreken. „Flink opgepast, Osmond,” zei hij, „het is goed op je hoede te zijn, want er is gevaar genoeg rondom hem heen — de Frank heeft niets goeds in den zin! Ik weet uit vertrouwde bron, dat hij Arnulf van Vlaanderen gesproken heeft juist vóór hij hierheen kwam om met zijn valsche tong het arme kind door vleierijen voor zich te winnen!”

„Ondankbare verrader!” mompelde Osmond. „Begrijpt u wat zijn bedoeling is?”

„Ja, zeker wel, hij wil den jongen mee zien te krijgen en het geslacht van Rollo laten uitsterven! Ik weet, dat hij van plan is den Hertog goedschiks of kwaadschiks mee te voeren en hem te stellen onder

voogdijschap van de Kroon. Ja, 't is wat moois. Hoorde je niet hoe hij het kind trachtte om te praten met allerlei beloften over de vriendschap, die de prinsen hem bewijzen zouden? Ik kon al zijn Frankische woorden niet verstaan, maar begrijpen deed ik het best."

„U zult het toch nooit toestaan?"

„Als hij het gedaan krijgt, zal het moeten zijn over onze lijken heen; maar we zijn zoo overrompeld, onze tegenstand zal weinig baten. De burcht is vol Franken, hal en hof krioelen van onze vijanden. Wij, Noormannen, zijn maar net met z'n twaalven, en al konden we die allen bij elkaar brengen, dan valt er nog niet veel anders te doen dan te sterven. Als het niet anders kan, zijn we daartoe bereid, liever dan onzen Hertog, die aan onze zorgen is toevertrouwd, buiten weten van den regeeringsraad te laten wegvoeren, zonder dat we een hand voor zijn veiligheid hebben uitgestoken."

„De Koning kon op geen ongelegener tijd gekomen zijn," zei Osmond.

„Neen, juist nu Bernard de Deen afwezig is. Als hij maar wist wat er hier gebeurt, dan kon hij de strijdbare mannen uit het heele land oproepen en ons te hulp komen."

„Zouden we hem vannacht geen boodschap kunnen sturen?"

„Ik weet het niet!" sprak Heer Erik langzaam en nadenkend.

„De Franken bewaken de deuren; trouwens, er zijn er zooveel, dat ik nauwelijks een van onze mannen

zou kunnen bereiken en ik kan ook geen arm missen, die ons morgen zou kunnen helpen om den jongen te verdedigen."

Het geluid van een paar bloote voetjes op den vloer werd gehoord en Alberic van Montèmar stond voor Heer Erik. „Ik was niet van plan u af te luis-teren, maar ik kon niet helpen, dat ik toch alles hoorde. Ik kan nog niet voor den Hertog vechten, maar ik zou wel een boodschap kunnen overbrengen."

„Wat denkt u daarvan?" zei Osmond gretig. „Als hij maar eens uit het kasteel en in Rouaan is, kan hij gemakkelijk genoeg middelen vinden om iemand naar den Graaf te sturen. Hij zou naar het Klooster van St. Ouen kunnen gaan, of, wat misschien nog beter zou wezen, naar onzen vertrouwden wapensmid, Thibald, die gauw genoeg man en paard kan vinden om den Graaf na te zenden."

„Laat eens zien!" zei Heer Erik. „Dat zou kunnen. Maar hoe moet hij er uit komen?"

„Ik weet wel een weg," zei Alberic. „Verleden week bleef onze bal in de takken van den klimop hangen en toen ben ik langs die breede muurversterking aan den Oostkant omlaag geklauterd, en de ophaalbrug is naar beneden."

„Als Bernard het weet, is het tenminste van mijn verantwoording af!" hernam Erik. „Wel, jonge Frank, e kunt ons een goeden dienst bewijzen."

„Osmond," fluisterde Alberic, terwijl hij zich haastig aankleedde, „toe, vraag aan Heer Erik of hij

me asjebliëft niet meer jonge Frank wil noemen!"

Heer Erik glimlachte, terwijl hij zeide: „Toon dan maar eens dat je een Noorman bent, mijn jongen.”

„Als het nu verder eens mogelijk was den Hertog zelf morgenochtend uit den burcht te brengen door de kleine deur beneden in den muur? Als we hem maar eenmaal in de stad hebben is hij veilig genoeg. We hebben maar alarm te slaan onder de poorters, of anders zoeken we een toevlucht in de kerk van Onze lieve Vrouwe totdat de Graaf komt en tegen dat Lodewijk wakker wordt en hem zoekt, is zijn prooi gevlogen.”

„We zouden het kunnen probeeren, maar ik betwijfel of het lukken zal,” hernam Heer Erik. „De Franken zijn er al te happig op hem in hun macht te hebben om hem zoo gemakkelijk te laten ontsnappen. Je zult zien, dat iedere deur bewaakt wordt.”

„Ja, maar niet alle Franken hebben den Hertog gezien en ze zullen misschien heelemaal geen argwaan koesteren als een ridder vergezeld van zijn schildknaap den burcht verlaat.”

„Ja, als de Hertog zich als schildknaap wil voordoen, maar daar behoef je niet op te rekenen. Hij is bovendien zoo voor den Koning gewonnen door diens vleierijen, dat ik twijfel of hij er in zou toestemmen hem te verlaten om bij Graaf Bernard zijn toevlucht te zoeken. Het arme kind, hij zal spoedig zijn ware vrienden leeren kennen.”

„Ik ben gereed,” zei Alberic naar voren komend.

De Heer van Centeville herhaalde zijn orders en nam

toen op zich de deur te bewaken, terwijl zijn zoon Alberic uitgeleide deed. Zachtjes ging Osmond met hem de trap af en de met Franken gevulde hal mijdende, slopen zij onhoorbaar naar een smal venster, dat van ijzeren tralies voorzien was, die zoo dicht bij elkaar geplaatst waren, dat slechts iemand zoo tener en lenig als Alberic er zijn lichaam doorwerken kon. De afstand van den grond was niet grooter dan tweemaal zijn eigen lengte en de muur was zoo begroeid met klimop, dat het niet bijzonder gevaarlijk was voor een handigen jongen, zoodat Alberic dan ook spoedig veilig op den grond stond. Opkijkend wuifde hij met zijn muts en langs de gracht voortlopend was hij al gauw door de duisternis

aan Osmonds gezicht onttoegen.

Deze keerde terug naar de kamer van den Hertog om zijn vader af te lossen, terwijl Richard zijn gezonden slaap voortzette, volkomen onwetend van de samenzweringen zijner vijanden of van de plannen zijner trouwe onderdanen tot zijne bescherming.

Osmond achtte dit zooveel te beter, want hij had weinig vertrouwen in Richards geduld en zelfbeheersching en dacht, dat er veel meer kans was hem ongemerkt uit het kasteel te krijgen, als hij niet wist hoeveel er van af hing en hoe gevaarlijk zijn toestand was.

Toen Richard wakker werd, was hij zeer verwonderd Alberic niet te zien, maar Osmond zei, dat hij de stad in was naar Thibald den wapensmid, en daar dit een boodschap was, waar hij wel meer voor gebruikt werd, wekte het niets geen achterdocht bij Richard. Gedurende het aankleeden praatte hij voortdurend over den koning en over alles wat hij van plan was hem dien dag te laten zien; toen hij klaar was, begaven zij zich als naar gewoonte eerst op weg om den vroegdienst in de kerk bij te wonen.

„Daar niet langs vandaag, Heer,” zei Osmond, toen Richard de hal binnen wilde gaan. „Het is er stampvol van Franken, die er vannacht geslapen hebben; wij zullen den kleinen uitgang nemen.”

Osmond keerde zich om, terwijl hij sprak en wandelde haastig de gang door, blij dat Richard een beetje treuzelde, daar het veiliger was, dat hij maar voorop ging. Het poortje werd, zooals hij wel ver-

wacht had, door twee sterk gebouwde, geheel geharnaste krijgers bewaakt, die onmiddellijk met hun lanssen den uitgang versperden, zeggende: „Wij mogen niemand doorlaten zonder verlof van den Koning.”

„Gij zult de kasteelbewoners toch wel toelaten hun dagelijksche bezigheden te verrichten,” zei Osmond. „Als gij alle verkeer met de stad onderbreekt, zult gij vanmorgen nauwelijks te eten kunnen krijgen.”

„Zonder verlof laten we u niet door,” herhaalde een van de krijgslieden. Osmond was juist van plan uit te gaan leggen, dat hij de zoon was van den hofmeester van het kasteel, toen Richard haastig kwam aanloopen met den uitroep: „Wat! Willen die mannen ons tegenhouden?” Op den bevelenden toon, dien hij zich na zijn troonsbeklimming had aangewend, voegde hij er aan toe: „Laat ons door, mannen!”

De wapenknechten keken elkander even aan, terwijl ze met te meer zorg de deur bewaakten. Osmond zag, dat het hopeloos was en verlangde nog slechts zijn beschermeling er vandaan te krijgen voor hij herkend werd, maar Richard riep op luiden toon: „Wat beteekent dit?”

„De Koning heeft bevel gegeven, dat niemand zou doorgelaten worden zonder machtiging,” was het antwoord van Osmond. „Wij moeten wachten.”

„Ik wil er door!” zei Richard, ongeduldig tengevolge van den tegenstand, waaraan hij zoo weinig gewoon was.

„Wat dunkt je, Osmond? Dit is mijn kasteel en

niemand heeft het recht mij tegen te houden. Hoort ge dat, knechten! laat mij door! Ik ben de Hertog!"

De schildwachten bogen, maar zeiden niet anders dan: „Onze bevelen zijn uitdrukkelijk.”

„Ik zeg je, dat ik de Hertog van Normandië ben en ik zal gaan waar ik wil in mijn eigen stad!" riep Richard uit, driftig tegen de gekruiste lansens drukkende om zich een doortocht te banen, maar een van de gewapende mannen greep hem en hield hem omkneld met ijzeren hand. „Laat me gaan, schurk!" schreeuwde hij, terwijl hij zich uit alle macht verweerde. „Osmond, Osmond, help dan toch!"

Terwijl hij nog sprak, bevrijdde Osmond hem reeds uit den greep van den Frank en hem de hand op den arm leggende, zeide hij: „Heer, het past u niet tegen dezen te vechten.”

„Ik wil vechten!" riep de jongen. „Ik wil niet, dat men mij den weg verspert in mijn eigen kasteel. Ik zal den Koning vertellen, hoe die schelmen van hem mij behandelen. Ik zal ze in den kerker laten zetten. Heer Erik! waar is Heer Erik?"

Weg holde hij naar de trap, terwijl Osmond zich haastte hem te volgen om te voorkomen, dat hij zich niet opnieuw in gevaar begaf of door zijn geschreeuw de aandacht der Franken op zich vestigde, die hem dan gemakkelijk gevangen konden nemen. Onderaan de trap stond echter Heer Erik reeds, die in angstige spanning den afloop van hun poging om te ontsnappen van dichtbij afwachtte. Richard, die te boos was

om op te letten waar hij liep, bonsde tegen hem aan zonder hem gezien te hebben en begon onmiddellijk, toen de oude edelman hem vasthield: „Heer Erik, Heer Erik, die Franken zijn schurken! Ze willen mij niet doorlaten —.”

„Sst, sst, Heer!” zei Heer Erik, „stil, kom hier.”

Hoe gebiedend Richard ook tegenover anderen optrad, de kracht der gewoonte deed hem altijd Heer Erik gehoorzamen en ook nu liet hij zichzelf haastig en in alle stilte voorttrekken, terwijl Osmond hem op de hielen volgde, de trap op, en vervolgens langs een tweede en derde al nauwer wordende wenteltrap met uitgebokkelde treden, die door een uiterst smal deurtje naar een klein rond hooggelegen torenkamertje leidde, dat van dikke muren voorzien was, waarin schietgaten dienst deden als vensters. Hier vond hij tot zijn groote verbazing Vrouwe Astrida, die neergeknield de kralen van haar rozenkrans telde, twee of drie van haar dienstmaagden en vier van de Noorsche edelen en wapenknechten.

„Het is je dus niet gelukt, Osmond?” zei zijn vader.

„Maar wat beteekent dit allemaal? Hoe is Fru Astrida hier boven gekomen? Mag ik niet naar den Koning gaan om die brutale Franken te laten straffen?”

„Luister naar mij, Heer Richard,” zei Heer Erik; „die Koning met z'n gladde tong, die je gisterenavond door zijn woorden zoo wist in te palmen, is een ondankbare huichelaar. De Franken hebben altijd de Noormannen gehaat en gevreesd en daar ze niet in

staat zijn de overwinning te behalen in een eerlijken strijd, beginnen ze nu met lage, gemeene middelen. Lodewijk kwam van Vlaanderen hier heen, dien grooten troep Franken bracht hij mee om ons te overvallen, u als zijn pupil op te eischen en u weg te voeren naar een of andere gevangenis in zijn eigen land."

„U zult mij toch niet laten gaan?" zei Richard.

„Niet zoolang ik leef," antwoordde Heer Erik. „Alberic is den Graaf van Harcourt gaan waarschuwen, hij moet de Noormannen bijéén roepen, en wij hier zijn gereed deze kamer te verdedigen tot onze laatste ademhaling, maar wij zijn met weinigen, de Franken daarentegen zijn sterk in aantal en de hulp is misschien nog verre."

„Dus jij was vanmorgen van plan mij buiten hun bereik te brengen, Osmond?"

„Ja, Heer."

„En als ik in mijn drift niet had verteld wie ik was, zou ik nu misschien in veiligheid geweest zijn. O, Heer Erik, Heer Erik, laat mij toch niet naar een Frankische gevangenis gebracht worden!"

„Kom maar hier, mijn kind," zei Vrouwe Astrida, terwijl zij hare armen opende, „Heer Erik zal voor u doen, wat hij kan, maar wij zijn in Gods hand!"

Richard kwam en nestelde zich tegen haar aan. „Ik wou, dat ik niet zoo driftig was geweest!" zei hij op droeven toon na eenige oogenblikken van stilte, terwijl hij er verwonderd op liet volgen: „Maar hoe bent u toch heelemaal hier boven gekomen?"

„Het is een heele klim voor mijn oude leden,” zei Fru Astrida glimlachend, „maar mijn zoon hielp mij en hij oordeelt dit de eenige veilige plaats in het kasteel.”

„De veiligste,” viel Heer Erik in, „en dat zegt nog niet veel.”

„Hoor eens!” zei Osmond, „wat een geloof van die Franken. Zij beginnen zeker naar den Hertog te zoeken.”

„Gauw naar de trap, Osmond,” beval Heer Erik. „Het is daar zoo nauw, dat één man ze langen tijd tegen kan houden. Je kunt ook dat dieventaaltje van ze spreken en met ze onderhandelen.”

„Misschien zullen ze denken, dat ik weg ben, als zij mij niet kunnen vinden; wellicht gaan ze dan zelf ook,” hoopte Richard.

Terwijl hij sprak, namen Osmond en twee der Noormannen hun plaats in op de nauwe wenteltrap, waar op iedere trede maar ruimte was voor één man. Osmond stond onderaan, de twee anderen boven hem en het zou den vijand heel wat moeite kosten om langs hem heen te komen.

Osmond kon duidelijk het geluid van de voetstappen en stemmen der Franken hooren, terwijl zij elkan- der raadpleegden en naar den Hertog zochten. Eindelijk hoorde men op de trap zelve de luide voetstappen van een man naderen, die zich plotseling vlak voor den jongen Van Centeville bevond.

„Hé, Noorman,” riep hij uit, verbaasd terugdeinzend, „wat doe jij hier?”

„Mijn plicht,” antwoordde Osmond kortaf, „ik be-
 waak deze trap.” Zijn uitgetrokken zwaard zette aan
 zijn woorden kracht bij.

De Frank trok zich terug, men hoorde beneden
 eenig gefluister en al gauw kwam er weer iemand de
 trap op met de woorden: „Hé daar, Noorman . . .”

„Wat wenscht ge?” vroeg Osmond, toen het hoofd
 van een anderen Frank verscheen. „Wat beteekent
 dit alles, mijn goede vriend?” heette het daarop,
 „onze Koning komt tot u als gast en gij ontvingt
 hem gisteravond zooals dat past aan trouwe vazallen.
 Waarom houdt gij u nu schuil en tracht ge uw jongen
 hertog zoo weg te stoppen? Uw poging hem te ver-
 bergen stelt u niet in een gunstig licht en daarom
 wenscht de Koning hem onmiddellijk te zien.”

„Heer Frank,” antwoordde Osmond, „uw Koning
 eischt den Hertog op als zijn pupil. Hoe dat kan
 begrijpt mijn vader niet, maar daar de regeeringsraad
 van Normandië hem heeft opgedragen voor den Hertog
 te zorgen, acht hij zich verplicht hem in zijn eigen
 handen te houden, totdat hij verdere orders van hem
 ontvangt.”

„Dat beteekent, onbeschaamde Noorman, dat je van
 plan bent den jongen op te sluiten en hem in je eigen
 handen te houden, rebellen, die jelui bent! Je zoudt
 wijzer doen met toe te geven — het zal voor jelui zelf
 èn voor hem beter zijn. Het kind is des Konings pupil
 en hij zal niet aan Noorsche zeeroovers over gelaten
 worden om tot een oproerling te worden opgevoed.”

Op dit oogenblik weerklonk buiten een luid geschreeuw, zóó luid, dat de sprekers op de torentrap elkander nauwelijks meer konden verstaan. Het was de kreet van: „Haro! Haro! onze kleine Hertog!” die, door een menigte van stemmen herhaald, Osmond welkom in de ooren klonk. Iedere Noorman kende dien kreet! Zóó rechtvaardig was de oude Graaf Rollo geweest en altijd zóó bereid om misstanden uit den weg te ruimen, dat zijn naam alleen reeds een veroordeeling inhield van alle ongerechtigheid en overal waar kwaad gedaan was klonk der Noormannen protest tegen het onrecht: „Ha Rollo!” of zooals het door verkorting was geworden: „Haro.” En nu wist Osmond dat zij, wier toegenegenheid Rollo door zijn oprechtheid had weten te winnen, zich verzamelden om zijn hulpeloos kleinkind te beschermen.

De kreet werd eveneens gehoord door het kleine gezelschap in de torenkamer, en bracht daar hoop en blijdschap. Richard dacht reeds, dat hij gered was en wegspringende van Fru Astrida, danste hij opgewonden rond, vol verlangen zijn trouwe Noormannen te zien, wier stemmen hij telkens en telkens opnieuw hoorde opklinken, waar zij nu eens riepen om hun kleinen Hertog, en dan weer losbarstten in verwenschingen tegen de Franken. De ramen waren echter zoo hoog, dat men niets dan de lucht kon zien. De oude Heer van Centeville, die evenals Richard brandde van begeerte om te weten, hoe groot het aantal der verzamelden was en welke

maatregelen er genomen werden, opende de deur, riep zijn zoon en vroeg hem of hij wist wat er gebeurde, maar Osmond wist al even weinig — hij zag slechts de zwarte, stoffige, met spinrag overdekte treden van de trap, die zich verder omhoog wentelde, terwijl het lawaai buiten, dat aanzwol als het loeien van een storm, hem belette de geluiden te hooren, die anders misschien van de Franken in het kasteel tot hem hadden kunnen opklinken.

Eindelijk evenwel riep Osmond in het Noorsch zijn vader toe: „Een Frankisch edelman komt vragen, maar nu op zeer nederigen toon, of de Hertog bij den Koning mag komen.”

„Zeg hem,” antwoordde Heer Erik, „dat ik zonder toestemming van den Raad van Normandië het kind niet uit mijn handen geef.”

„Hij zegt,” riep Osmond na een oogenblik terug, „dat u hem zelf moogt bewaken, begeleid door zoo-veel van uw mannen, als u verkiest mee te brengen. Hij verklaart op zijn woord als vrije edele, dat de Koning geen kwade bedoeling heeft — hij wil hem toonen aan de inwoners van Rouaan, die buiten staan; zij roepen om hem en dreigen den toren neer te halen, als ze hun kleinen Hertog niet te zien krijgen. Zal ik hem vragen een gijzelaar te zenden?”

„Antwoord hem,” riep de edelman terug, „dat de Hertog deze kamer niet verlaat voor de Koning iemand gezonden heeft, die met zijn leven instaat voor de veiligheid van het kind. Er zat zoo'n gladtongige

graaf naast hem gedurende het avondeten, laat die maar hierheen komen, misschien dat ik dan den Hertog onder hen vertrouw."

Osmond gaf het verlangde antwoord, dat den Koning overgebracht werd. Ondertusschen werd men buiten steeds oproeriger, er klonken nieuwe geluiden, er werd op een horen geblazen en men hoorde den kreet van: „God helpe ons!”, der Noormannen krijgsgeroep, samengevoegd met: „Onze Lieve Vrouwe van Harcourt!”

„Daar heb je hem, daar heb je hem!” riep Heer Erik met een zucht van verlichting, alsof de helft van de verantwoordelijkheid nu van zijn schouders werd genomen, „de jongen heeft het gauw klaar gespeeld. Bernard is er, eindelijk! Bijgestaan door zijn doorzicht en hulp vrees ik niet langer.”

„De Graaf,” kondigde Osmond aan, terwijl hij de deur opende en een dikken, gezetten man binnenliet, die heelemaal buiten adem was tengevolge van het beklimmen van de steile, vervallen trap en wien het weinig scheen te bevallen, dat hij naar boven was gestuurd. De Heer van Centeville achtte de haast, waarmee men hem gezonden had, een goed voor-teeken, daar het bewees hoe erg Lodewijk in de knel zat. Zonder te wachten tot de gijzelaar zou spreken, wees hij hem een kist aan, waarop hij zelf gezeten had, verzocht twee van zijn wapenknechten ter weers-zijden van den Graaf plaats te nemen en zeide tegen Fru Astrida: „Ziezoo, moeder, als het kind iets kwaads

mocht overkomen, dan weet u, wat u te doen staat. Kom, Heer Richard."

Richard trad naar voren. Heer Erik nam hem bij de hand, Osmond volgde vlak achter hem en verder begeleid door de gewapende mannen, die niet noodig waren voor het bewaken van Fru Astrida en haar gevangene, daalde hij de trappen af, blijde te kunnen gaan, want het verveelde hem daar in die torenkamer belegerd te worden, van waar hij niets kon zien, bang kon hij ook niet zijn, zoolang hem die van vriendschap getuigende kreten in de ooren klonken.

Men bracht hem naar de groote vergaderzaal, die zich boven de hal bevond. Hier wandelde de Koning vol angst op en neer, zijn gelaat eenigszins bleeker dan gewoonlijk, en geen wonder, want hier hoorde men eerst recht het oproer in al zijn verschrikking; zelfs bonsde zoo nu en dan een steen tegen de zijkanten van de diepe raamkozijnen.

Bijna op hetzelfde oogenblik dat Richard de eene deur in trad, kwam Graaf Bernard van Harcourt door de andere naar binnen en bedaarde het rumoer buiten een weinig.

„Wat beteekent dit, mijne Heeren?" riep de Koning uit. „In alle vriendschap ben ik hier gekomen om, bezielde door mijn warme toegenegenheid voor Hertog Willem, de zorg voor zijn verweesd kind op mij te nemen en u te raadplegen over het wreken van zijn dood en nu word ik zoo begroet? Gij sluipt weg met het kind en stoekt het grauw van Rouaan tegen

mij op. Is dit de ontvangst, die gij uwen Koning bereidt?"

„Heer Koning,” antwoordde Bernard, „wat uwe bedoelingen mogen zijn, weet ik niet. Al wat ik weet is, dat de burgers van Rouaan in woede tegen u ontstoken zijn en wel in zoo hevige mate, dat zij mij bijna in stukken wilden scheuren, omdat ik op dit kritieke oogenblik afwezig was. Zij zeggen, dat u het kind in zijn eigen burcht gevangen houdt en zij verlangen hem vrij te zien, zelfs al moesten zij daartoe het kasteel tot op zijn grondvesten neerhalen.”

„Gij zijt een oprecht en trouw man, gij verstaat mijn goede bedoelingen,” zeide Lodewijk met bevende stem, want de Noormannen waren zeer gevreesd. „Gij wilt over uw stad en volk de schande van oproer niet brengen. Geef mij raad — ik zal doen wat gij gewenscht acht — hoe zal ik hen tevreden stellen?"

„Neem het kind, leid hem naar het venster en zweer, dat u geen kwaad met hem voor hebt, dat u hem ons niet zult ontnemen,” zei Bernard.

„Zweer het op uw woord als Koning.”

„Op mijn woord als Koning — als Christen, het is waar!” zeide Lodewijk. „Hier, mijn jongen. Waarom deins je terug? Wat heb ik gedaan, dat je bang van me zoudt wezen? Ze hebben je leelijke dingen van mij verteld, mijn kind. Kom toch bij me.”

Op een wenk van den Graaf van Harcourt, leidde Heer Erik Richard naar voren en legde zijn hand in

die van den Koning. Lodewijk bracht hem naar het raam, zette hem op de vensterbank en stond daar met zijn arm om hem heen, waarop de kreet: „Lang leve Richard, onze kleine Hertog!” opnieuw weerklonk. Ondertusschen keken de beide Centevilles den ouden Harcourt verwonderd aan; deze schudde het hoofd en mompelde in zijn eigen taal: „Ik zal doen wat ik kan, maar onze krachten zijn weinige en de Koning is machtig. Wij moeten ons nog geen oorlog op den hals halen.”

„Luister! hij gaat spreken,” zei Osmond.

„Edele heeren en gij, burgers eener vrije stad,” hief de Koning aan, zoodra het gejuich een weinig bedaarde, „het doet mij genoegen te zien, dat gij uwen jongen vorst zooveel liefde toedraagt — ik zou willen, dat al mijn onderdanen zoo trouw waren. Maar waarom ducht gij mij, alsof ik gekomen ware om hem kwaad te doen? Ik, die slechts kom overleggen, hoe wij het best den dood van zijn vader kunnen wreken; zijn vader, die mij terughaalde uit Engeland, waar ik vertoefde als een banneling zonder vrienden. Weet gij niet, hoeveel dankbaarheid ik aan Hertog Willem verschuldigd ben! Hij was het, die mij Koning maakte; hij was het die voor mij wist te winnen de vriendschap van Duitschlands vorst; hij was peetvader over mijn zoon — hem dank ik al mijn rijkdom en eer en mijn grootste begeerte is dit alles aan zijn kind te loonen, sinds ik het, helaas! aan hemzelf niet meer kan doen! Hertog Willem rust

in zijn bloedig graf — mijn taak is het zijn moordenaars ter verantwoording te roepen en zijn zoon lief te hebben als mijn eigen!”

Dit zeggende omhelsde Lodewijk den kleinen jongen teeder en de schare beneden brak opnieuw los in een gejuich, waarin zich de kreten: „Lang leve Koning Lodewijk,” en „Lang leve Richard,” dooréén mengden.

„Ge zult het kind toch niet laten gaan?” zei Erik ondertusschen tegen Harcourt.

„Niet zonder de noodige borgstelling voor zijn veiligheid, maar wij zijn nog niet klaar voor een oorlog op 't oogenblik en het eenige middel om den krijg voorloopig te vermijden is hem mee te laten gaan.”

Erik kreunde en schudde het hoofd; maar het oordeel van den Graaf van Harcourt woog zoo zwaar bij hem, dat het niet in hem opkwam er iets tegen in te brengen.

„Breng mij hier,” zeide de Koning, „wat gij het heiligst acht en ik zal in uwe tegenwoordigheid de gelofte afleggen, dat ik een waar, een trouw vriend voor uw Hertog zal zijn.”

Gedurende het oponthoud, dat nu volgde, hadden de Noorsche edelen den tijd elkander verder te raadplegen; peinzend keek Richard toe, benieuwd wat er met hem zou gaan gebeuren en vol verlangen om naar Alberic te vragen.

Na eenige oogenblikken verscheen een stoet van geestelijken uit de Kathedraal, die behalve het boek bevattende het Heilig Evangelie, waarop Richard bij

zijn troonsbeklimming den eed had gezworen, ook nog andere schatten der kerk meebrachten, welke in gouden kistjes werden bewaard. De priesters werden gevolgd door een paar Noorsche ridders en edelen, door enkele vrije burgers van Rouaan en tot Richards groote vreugde ook door Alberic van Montémar. Vol belangstelling stonden de beide jongens elkaar aan te kijken, terwijl de noodige voorbereidselen werden gemaakt voor de plechtigheid der eedsaflegging.

De steenen tafel midden in de zaal werd leeggemaakt en zoo geschikt, dat zij eenigszins leek op het altaar in de Kathedraal; daarop ging de Graaf van Harcourt er vóór staan, nam des Konings hand in de zijne en vroeg hem of hij op zich wou nemen een vriend, beschermer en welwillend Heer te zijn voor Richard, Hertog van Normandië, hem te verdedigen tegen al zijn vijanden en altijd zijn welzijn te zoeken. Met zijn hand op het Heilig Evangelie zwoer Lodewijk vervolgens den eed.

„Amen!” herhaalde Bernard de Deen plechtig, „moge God doen aan uw huis naar de wijze waarop u uw eed houdt aan dit vaderlooze kind!”

Toen volgde de plechtigheid, die den vorigen avond onderbroken was geworden: Richard bracht den Koning hulde en legde de gelofte van trouw af, terwijl Lodewijk van zijn kant hem openlijk erkende als zijn leenman en als heer over de beide hertogdommen van Normandië en Brittannië.

„En,” zeide de Koning, terwijl hij hem in zijne

armen ophief en hem kuste, „in mijn gansche rijk is geen vazal mij dierbaarder dan dit blonde kind, de zoon van mijn vermoorden vriend en weldoener — kostbaar is hij in mijne oogen als mijn eigen kinderen, zooals spoedig de Koningin en ik hopen te bewijzen.”

Richard was niet erg op al die omhelzingen gesteld, maar hij was overtuigd, dat de Koning hem in werkelijkheid geen kwaad hart toedroeg en het bevreedde hem, dat de Centevilles zooveel wantrouwen koesterden.

„En nu, dappere Noormannen,” zei de Koning, „houdt u binnenkort gereed voor een aanval op den Vlaamschen verrader. De zaak van mijn pupil is mijn eigen zaak. Spoedig zal de krijgstrompet geblazen, de ban en achterban van het rijk opgeroepen worden en Arnulf zal, temidden van de vlammen zijner steden en het bloed zijner vazallen, den dag leeren berouwen, dat zijn voet het eiland Pecquigny betrad! Hoeveel Noormannen kunt gij aanvoeren naar de wapenschouwing, Heer Graaf?”

„Ik kan het u niet precies zeggen, een paar honderd lansknechten ongeveer,” antwoordde de oude Deen voorzichtig; „het hangt af van het aantal, dat in den Italiaanschen oorlog met de Saracenen is betrokken, maar hiervan kunt u zeker zijn, Heer Koning, dat iedere man in Normandië en Brittannië, die zwaard of boog kan hanteeren, bereid is om te strijden voor de zaak van onzen jongen Hertog; ja zelfs in ons

vaderland ver in 't Noorden wordt de herinnering aan zijn edelen vader nog zoo in waarde gehouden, dat er slechts een boodschap behoeft te worden gezonden aan Koning Harald Blauwtand om een vloot op de Seine te brengen, bemand met een voldoende aantal sterke Denen om niet alleen Vlaanderen, maar geheel Frankenland te vuur en te zwaard te verwoesten. Wij Noordelijken vergeten niet gauw oude vriendschap en ontvangen gunsten, Heer Koning."

„Ja, ja, de Noorsche trouw is mij van ouds bekend," gaf Lodewijk onrustig toe, „maar ik hoop, dat we zulke woeste bondgenooten, als gij daar voorstelt, niet noodig zullen hebben; op den Graaf van Parijs en Hubert van Senlis kunnen we ook rekenen, veronderstel ik."

„Geen trouwer vriend bezit Normandië dan de dappere en wijze oude Hugo de Witte!" zei Bernard, „en wat Senlis betreft, hij is een oom van den jongen en door dubbele banden aan ons verbonden."

„Ik ben blijde, dat gij zooveel vertrouwen in hen stelt," hernam Lodewijk. „Spoedig zult gij van mij hooren. Ondertusschen moet ik terugkeeren om mijn strijdkrachten te verzamelen en mijn groote vazallen op te roepen en als gij, dappere Noormannen, het goed vindt, zou ik mijn geliefden jongen pupil mede willen nemen. Zijn tegenwoordigheid alleen zal een beter pleidooi zijn voor zijn zaak dan de mooiste woorden; bovendien zal hij opgroeien in liefde en vriendschap met mijn beide jongens en met hen onder-

wezen worden in allerlei nuttige kennis en ridderlijke eigenschappen en zolang hij aan de zorg van Koningin Gerberge en mij is toevertrouwd zal niets hem er aan herinneren, dat hij een wees is."

"Mag het kind hier even bij mij komen, Heer Koning?" verzocht Harcourt, zonder veel plichtplegingen. „Eer ik kan antwoorden, moet ik even met hem gesproken hebben."

"Ga maar, Richard," zei Lodewijk, „ga naar uw trouwen leenman — gelukkig zijt ge, zoo'n vriend te bezitten; ik hoop, dat gij hem op den rechten prijs stelt."

"Welnu dan, mijn jonge Heer," zeide de Graaf in zijn moedertaal, toen Richard 's Konings zijde verlaten had en bij hem stond, „wat zegt u van dit voorstel?"

"De Koning is heel vriendelijk," zei Richard, „ik ben er van overtuigd, dat hij 't goed meent; maar ik wil Rouaan en Vrouwe Astrida liever niet verlaten."

"Luister, Heer," sprak de Deen fluisterend, zich tot Richard neerbukkend. „De Koning is besloten u mee te nemen; hij heeft de besten van zijn Franken bij zich en heeft ons zoo onverwacht overvallen, dat ik u niet zonder heftigen strijd aan zijn handen zou kunnen ontrukken; daarbij zou licht eenig leed u overkomen en deze burcht en stad zouden zeker verbrand en ons ontnomen worden. Enkele weken of maanden zijn ons voldoende om onze strijdkrachten te verzamelen en dan behoeft Normandië niemand te

vreezen, maar voor zoolang moet u met hem gaan.”

„Moet ik werkelijk? — en heelemaal alleen?”

„Nee, niet alleen, niet zonder den meest vertrouwden beschermer, die voor u kan worden gevonden. Vriend Erik, hoe zoudt gij dat vinden?” wendde hij zich tot den ouden edelman, zijn hand op diens schouder leggend. „Hoewel, ik weet het nog niet; standvastig zijt ge als de bergen van Noorwegen, maar ik twijfel of uw hersens niet te traag werken om de Frankische listen en huichelarijen te doorzien, hoe scherpzinnig ge u gisteravond ook hebt getoond.”

„Dat was ik niet, maar Osmond,” zei Heer Erik. „Hij kent hun valsche taaltje beter dan ik. Als het kind dan werkelijk gaan moet, zou hij de geschiktste persoon zijn om hem te vergezellen.”

„Weet wel, wat gij doet, Erik,” zei de Graaf op zachten toon, „Osmond is de eenige hoop van uw geslacht — als de Koning wat verkeerds in den zin heeft, zal de beschermer er het eerst onder lijden.”

„Waar gij van oordeel zijt, dat de eenige hoop van geheel Normandië in de waagschaal moet worden gesteld, ben ik niet de man om mijn zoon terug te houden, indien hij hem van dienst kan zijn,” antwoordde Heer Erik droevig. „Het arme kind zal zich daar eenzaam en verlaten gevoelen en het zou hard voor hem zijn niet één trouwen kameraad en vriend bij zich te hebben.”

„’t Is goed,” zei Bernard, „jong als Osmond is, vertrouw ik hem toch beter met het kind dan iemand

anders, want hij weet altijd vlug en verstandig te handelen."

"Ja, 't is wat moois, waar we toe gekomen zijn," mompelde de oude Centeville, „wij, die het kind behooren te beschermen, wij sturen hem, waar we mijn zoon nauwelijks veilig achten."

Bernard sloeg verder geen acht op zijn woorden, maar naar voren tredend verlangde hij opnieuw een eed van den Koning, dat Richard aan zijn hof even veilig en vrij zou zijn als te Rouaan en dat hij onder geen enkel voorwendsel zou onttrokken worden aan de onmiddellijke zorg van zijn geleider, Osmond Fitz Erik, erfgenaam van Centeville.

Toen dit afgelopen was verlangde de Koning zoo spoedig mogelijk te vertrekken en iedereen was druk met de voorbereidselen voor de reis. Bernard riep Osmond terzijde om hem volledige aanwijzingen te geven, hoe hij moest handelen en om met hem de middelen te bespreken, waardoor hij berichten kon zenden naar en ontvangen uit Normandië; Richard nam afscheid van Fru Astrida, die nu vergezeld van haar gevangene uit haar torenkamertje naar beneden was gekomen. Haar tranen vloeiden rijkelijk terwille van haar kleinen Hertog, zij bad, dat hij veilig naar Normandië terug mocht keeren, zelfs al zou zij niet lang genoeg leven om hem terug te zien; zij vermaande hem niets te vergeten van de heilige leer, waarbij hij was opgevoed, zijn humeur te beheerschen en bovenal zijn gebedje geregeld op te zeggen. Wat

haar eigen kleinzoon betreft, de zorg om hem scheen bijna op te gaan in haar angst voor Richard en de voornaamste dingen, die zij tegen hem zeide, toen hij van haar kwam afscheid nemen, waren aanwijzingen hoe hij voor het kind moest zorgen; zij zeide hem, dat de taak, die hem nu werd opgedragen, zijn naam voor altijd geëerd zou doen zijn als hij het vertrouwen, het hoogste dat ooit in eenig Noorman was gesteld, niet zou beschamen.

„Ik zal mijn uiterste best doen, grootmoeder,” zei Osmond, „al moest ik er den dood mee bekoopen, trouweloos zijn zal ik nimmer!”

„Alberic,” vroeg Richard, „ben je blij, dat je weer terug gaat naar Montémar?”

„Ja, Heer,” antwoordde Alberic flinkweg, „even blij als u zult zijn, wanneer u weer teruggaat naar Rouaan.”

„Dan zal ik dadelijk een boodschap sturen om je te halen, Alberic, want ik zal nooit half zoo veel houden van de prinsen Carloman en Lotharius als van jou!”

„Mijn Heer, de Koning, wacht op den Hertog,” zeide een Frank, naar voren tredend.

„Vaarwel dan, Fru Astrida. Schrei maar niet, ik kom gauw weer terug. Vaarwel, Alberic. Neem de valk met den gestreepten staart maar mee naar Montémar en houd hem als een herinnering aan mij. Vaarwel, Heer Erik; vaarwel, Graaf Bernard. Als de Noormannen komen om Arnulf te verslaan zult gij ze aanvoeren. Nogmaals vaarwel, mijn lieve beste Fru Astrida.”

„Vaarwel, mijn eigen lieveling. De zegen des Hemels geleide u en brenge u veilig thuis! Vaarwel, Osmond. De Hemel beware je en sterke je om zijn schild en wapen te zijn!”

HOOFDSTUK VI.

Aan de zijde van den Koning der Franken reed de jonge Hertog van Normandië weg van de hooge smalle poort van Rollo's Toren met de groep van vriendelijke, bezorgde gezichten, die hem nakeken — weg van de op kramen gelijkende winkels van Rouaan en de stoere burgers, die met al de kracht hunner longen schreeuwden: „Lang leve Hertog Richard! lang leve Koning Lodewijk! Dood aan den Vlaming!” — weg van de breede Seine — weg van zijn thuis en zijn vrienden.

De Koning bemoeide zich veel met hem, hield hem naast zich, praatte met hem, bewonderde het prachtige vee, dat in alle veiligheid in de groene weiden graasde en terwijl hij keek naar de vruchtbare donkerbruine aarde der velden, de burchten, wier torens boven de bosschen uitstaken, de op groote boerderijen gelijkende kloosters, de vele dorpen rondom de ruw opgetrokken kerken en de talrijke bevolking, die naar buiten kwam geloopt om den stoet gade te slaan en

den kreet te herhalen van: „Lang leve de Koning! God zegene onzen kleinen Hertog!” zeide hij telkens en telkens opnieuw tegen Richard, dat zijn Hertogdom het beste en vruchtbaarste was van Frankenland en van Duitschland bovendien.

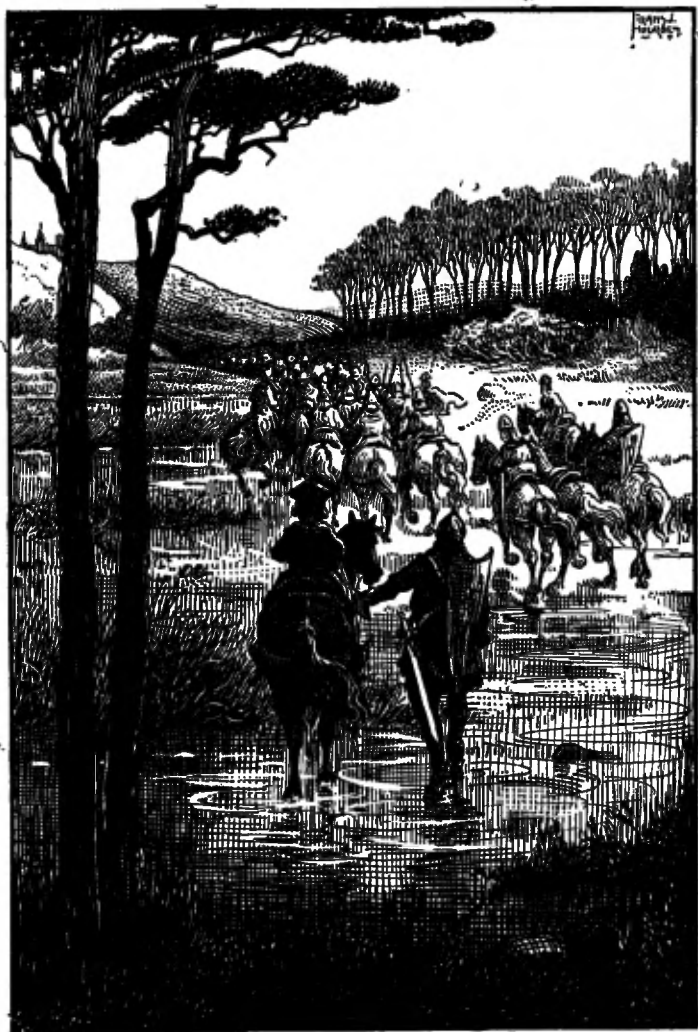
Toen zij de Epte overstaken, wilde de Koning Richard in zijn eigen boot hebben en terwijl hij dicht bij Lodewijk zat en druk praatte over valken en jachthonden, verliet de kleine Hertog ongemerkt zijn eigen gebied.

Het land aan de overzij leek niet veel op Normandië. Eerst kwamen zij aan een uitgestrekt woud, waardoor geen pad scheen te zijn. De Koning gaf bevel, dat een van de mannen, die hem over de rivier geroeid hadden, dienst zou doen als gids, twee van de wapenknechten namen hem tusschen zich in en dwongen hem voorop te gaan en den weg te wijzen, terwijl anderen met hun zwaarden en strijdbijlen de ineengestremgelde takken en doorntwijgen, die het pad bijna versperden, weghakten en opruimden. Voortdurend keek men scherp uit of er ook roovers in de buurt waren en ieder hield zijn wapen gereed voor onmiddellijk gebruik. Toen zij uit het woud kwamen, rees een kasteel vóór hen op en ofschoon het nog niet laat op den avond was, besloten zij daar rust te houden, want op eenigen afstand vóór hen lag een moeras, dat ze in het schemerdonker niet veilig konden oversteken.

De bewoner van het kasteel ontving hen en bewees

den Koning groote eer, maar bekommerde zich weinig om den Hertog van Normandië en Richard zag, dat de tweede plaats aan tafel voor hem niet opengehouden werd. Hij kreeg een kleur als vuur en keek eerst den Koning en daarop Osmond aan, maar Osmond hief waarschuwend den vinger op, 'tgeen hem er aan herinnerde wat de gevolgen van zijn vorige driftbui waren geweest en hij besloot te trachten wat meer te verdragen; juist op dat oogenblik kwam de dochter van den edelman, een lief meisje van een jaar of vijftien, zestien bij hem en zij praatte zoo gezellig, dat hij heel weinig meer dacht aan zijn beleedigde waardigheid.

Toen het gezelschap zijn reis weer voorzette, werden zij begeleid door den edelman en verschillende zijner knechten, die hun den eenigen veiligen weg door het moeras zouden aanwijzen; het was een zeer glibberig, verraderlijk, onvast pad; de sporen der paardepooten vulden zich onmiddellijk met water. De Koning en de edelman reden naast elkander en de andere Frankische edelen volgden hen op den voet; Richard kwam heelemaal achteraan en ofschoon de Frankische wapenknechten zorgden hem niet uit het oog te verliezen, bood niemand aan hem te helpen, niemand, behalve Osmond; deze gaf zijn eigen paard aan Sybald, een van de beide Noorsche stalknechten, die zij meegenomen hadden, en leidde Richards paard bij den teugel al den tijd, dat ze over dat moerassige pad gingen; 't was allesbehalve plezierig voor Osmond,

want hij droeg zijn zware wapenrusting en zijn puntige, met ijzer beslagen laarzen zonken bij iederen stap diep in de modder. Hij sprak weinig, maar scheen goed acht te geven op iedere wilgenstomp of grooten steen, die later als herkenningsteeken, als wegwijzer dienst kon doen.

Aan het andere eind van het moeras begon een uitgestrekt, somber uitziend, woest heideveld, waarop zich geen enkel teeken van leven vertoonde. Hier nam de edelman afscheid, drie van zijn mannen bij den Koning latende om hem den weg te wijzen naar een klooster, waar men opnieuw rusten zou. Hij gaf er drie mee, omdat het voor één man, zelfs al was hij volledig gewapend, niet veilig was alleen te rijden; men was voortdurend in gevaar overvallen te worden door de aanhangers van een zekeren plunderenden roofridder, die een doodelijke veete met hem had en die buurt tot een zeer gevaarlijke streek maakte. Richard mocht wel opmerken, dat hij van Vexin niet half zoo veel hield als van Normandië en dat het volk wel eens mocht hooren Fru Astrida's geschiedenis van de gouden armbanden, die in zijn grootvaders tijd een jaar lang onaangeroerd in een boom in het bosch hadden gehangen.

Het bleef zoowat hetzelfde de heele reis over, om beurten kwam men door woestenijen, moerassen en bosschen. De kasteelen stonden op hooge heuvels, streng en somber uitziend over het land rondom, terwijl de dorpen er dicht om heen gebouwd waren,

waarvan de inwoners òf wegvluchtten, in alle haast hun vee met zich voerende op het gezicht van een gewapende bende òf, indien zij bleven, magere, ellendig uitzierende schepsels bleken te zijn, met uitgeteerde lichamen, gelaatstrekken vol angst en vaak met ijzeren kettingen om hun hals. Overal waar het land een eenigszins vruchtbaarder aanzien had, waar men enkele korenvelden vond en wijngaarden tegen de hellingen der heuvels, vet vee, en een gezonde en opgewekt uitzierende bevolking kon men overtuigd zijn een groep lange lage steenen, gebouwen te ontdekken met kruisen er bovenop, in wier midden een korte vierkante kerktoren verrees en waartusschen knoestige, grijsbemoste oude appelboomen verspreid stonden of moestuinen lagen, die zich uitstrekten tot aan de weiden.

Soms waren er geen gewapende mannen om den stoet den weg te wijzen, dan werd de een of andere sidderende lijfeigene door slagen en bedreigingen gedwongen dienst te doen en door hem nauwlettend gade te slaan werd getracht verraad te voorkomen; soms vroeg de Koning in een klooster om een gids, dan nam een leekbroeder zijn staf op of besteeg zijn ezel en ging hen voor in goed vertrouwen, dat hij de reis terug er veilig af zou brengen, overtuigd, dat de meest losbandige plunderaar uit de omgeving hem nog geen kwaad zou doen wegens zijn armoede zoowel als wegens het geheiligd karakter van zijn ambt.

Zoo reisden zij voort tot zij het koninklijke Kasteel

van Laon bereikten, waar de standaard met de Fran-
kische leliën wapperde op de tinne des torens en de
tegenwoordigheid aankondigde van de Koningin der
Franken, Gerberge, met haar beide zonen. De Koning
reed eerst met zijne edelen den hof binnen en vóór
Richard hem kon volgen door de nauwe gewelfde
poort, was hij afgestegen, het kasteel binnengegaan
en uit het gezicht verdwenen. Osmond hield des
Hertogs stijgbeugel vast en volgde hem de treden op,
die naar de hal van het kasteel leidden. Deze was
vol menschen, maar niemand ging uit den weg en
Richard, met zijn hand in die van zijn verzorger, keek
vragend en verward naar hen op.

„Heer Seneschal,” sprak Osmond een deftigen ouden
grijsaard aan, die een gouden keten om den hals droeg,
„dit is de Hertog van Normandië — wilt u zoo goed
zijn hem in 's Konings tegenwoordigheid te geleiden.”

Richard had verder geen reden meer om over ver-
onachtzaming te klagen, want de hofmeester maakte
onmiddellijk een zeer diepe buiging voor hem en
uitroepend: „Plaats - plaats voor den edelen en
machtigen vorst, Zijne Hoogheid den Hertog van
Normandië!” voerde hij hem naar het verhoogde
gedeelte der zaal, waar de Koning en de Koningin samen
stonden te praten. De Koningin keek om, toen Richard
werd aangekondigd en toen hij haar bleeke gelaat
zag met een scherpe, onaangename uitdrukking er op,
die hem niet beviel, aarzelde hij en keek onwillig,
terwijl Osmond met een waarschuwend hand op zijn

schouder hem er aan trachtte te herinneren, dat hij naar voren moest gaan en met gebogen knie haar hand moest kussen.

„Daar is hij,” zei de Koning.

„Ja, dat zie ik!” antwoordde de Koningin, „maar wat behoeft die Noorsche reus hem zoo op zijn hielen te volgen?”

Lodewijk zeide iets tot haar op zachten toon en ondertusschen probeerde Osmond al fluisterend zijn jongen Heer te overreden om voorwaarts te gaan en de noodige plichtplegingen te vervullen.

„Ik zeg je, dat ik niet wil,” zei Richard. „Zij kijkt zoo boos, ik houd niet van haar.”

Gelukkig sprak hij zijn eigen taal; maar zijn blik en houding gaven duidelijk genoeg den inhoud van zijn woorden te kennen en Gerberge keek er niet vriendelijker om.

„Dóór en dóór een kleine Noorweegsche beer,” zei de Koning, „even woest en slecht te regeeren als de rest. Kom hier en maak je buiging. Vergeet je, waar je bent?” voegde hij er streng aan toe.

Richard boog, gedeeltelijk omdat Osmond zijn schouder naar beneden duwde; maar hij dacht aan den ouden Rollo en aan Karel den Eenvoudige en zijn hoogmoedige hartje besloot nooit de hand te kussen van die snibbig uitzierende Koningin. Het was een besluit hem ingegeven door zijn halsstarrigen trots en later had hij er door te lijden; maar nu gebeurde er verder niets, want de Koningin zag in zijn gedrag

niet anders dan de onbeleefdheid van een jongen Noorman, en daar zij niet van hem hield en hem verachtte, konden de bewijzen van zijn eerbied haar te weinig schelen dan dat ze er op zou staan, dat hij er zich van kweet. Zij en de Koning gingen zitten, terwijl ze voortgingen met praten; waarschijnlijk vertelde hij haar zijn ondervindingen te Rouaan opgedaan; ondertusschen stond Richard op de trede der verhooging vervuld van booze, hoogmoedige gedachten.

Toen op deze manier bijna een kwartier verlopen was, kwamen de bedienden om de tafels voor het avondeten klaar te zetten en was Richard niettegenstaande zijn verontwaardigde blikken genoodzaakt op zij te gaan. Het verwonderde hem, dat hij gedurende al dezen tijd de beide prinsen nog niet had gezien; hij zou het heel raar gevonden hebben zoo lang te wachten met zijn lieven vader te gaan verwelkomen. Eindelijk, juist toen het eten was binnengebracht, ging er een deur open en de hofmeester riep: „Plaats voor de edele en machtige Prinsen, Heer Lotharius en Heer Carloman!” waarop twee jongens binnen kwamen, de een van denzelfden leeftijd ongeveer als Richard, de ander ruim een jaar jonger. Het waren beiden bleeke, magere kinderen met scherpe trekken en Richard strekte zich in zijn volle lengte uit, vol zelfvoldaanheid, dat hij zooveel grooter was dan Lotharius.

Plechtig naderden zij hun vader om zijn hand te kussen, terwijl hij hun een kus op het voorhoofd gaf

en tot hen zeide: „Daar is een nieuwe speelkameraad voor jelui.”

„Is dat de kleine Noorman?” zei Carloman zich omkeerend en Richard nieuwsgierig aankijkend, die zich niet weinig beleedigd vond, klein genoemd te worden door een jongen, die lang zoo groot niet was als hij.

„Ja,” zei de Koningin, „jelui vader heeft hem meegebracht.”

Carloman trad naar voren, verlegen zijn hand naar den vreemdeling uitstekend, maar zijn broer duwde hem op zij met de woorden: „Ik ben de oudste; ik ga voor. Zoo, jonge Noorman, dus hebben ze je hier gebracht, dat wij met je zouden kunnen spelen?”

Richard was zoo verbaasd over den gebiedenden toon waarop hij werd toegesproken, dat hij geen antwoord gaf. Hij stond geheel verbluft te kijken met zijn groote blauwe oogën wijd open.

„Nu! waarom geef je geen antwoord? Hoor je me niet? Kun je alleen je eigen heidensche taaltje spreken?” ging Lotharius voort.

„Het Noorsch is geen heidensche taal!” zei Richard, plotseling op luiden toon de stilte verbrekend. „Wij zijn even goede Christenen als jelui, en nog wel beter ook.”

„Sst! sst! Heer!” zei Osmond.

„Wat nu, Heer Hertog,” kwam de Koning op boezen toon tusschenbeide, „ben je nu al aan 't bluffen? 't Werd warempel tijd, dat ik je van dat wilde, onbe-

schaafde hof weghaalde. Heer Ridder, zorg er voor, dat uw beschermeling zich wat beter gedraagt, of ik zal hem onmiddellijk zonder avondeten naar bed sturen."

"Heer, Heer," fluisterde Osmond, „ziet u niet, dat u schande brengt over ons allen."

"Ik zou wel beleefd zijn, als zij het ook maar waren," antwoordde Richard, met een paar uitdagende oogen Lotharius aankijkend, die na een boozen blik terug geworpen te hebben zich bij zijn moeder ging verschuilen. Ondertusschen maakte deze de opmerking: „Die jonge wilde is zoo sterk en zoo ruw, hij zal onze arme jongens nog kwaad doen!"

"Wees maar niet bang," zei Lodewijk, „er zal een oogje op hem gehouden worden. En," voegde hij er zachter aan toe, „we moeten den schijn ophouden, tenminste voor 't oogenblik. Hubert van Senlis en Hugo van Parijs houden den blik op ons gevestigd en als den jongen wat overkwam, zou de grimmige oude Harcourt in een oogwenk met al die zeeroovers over ons loskomen. We hebben hem en daarmee moeten we voor 't oogenblik tevreden zijn. Ziezoo, laten we ons nu eens te goed doen aan het avondeten."

Gedurende den maaltijd zat Richard naast den kleinen Carloman, die hem zoo nu en dan van onder zijn oogwimpers eens even aankeek, alsof hij bang voor hem was; eindelijk, toen men overal druk aan 't praten was, zoodat zijn stem niet gehoord kon worden, fluisterde hij heel ernstig: „Houd je van gezouten vleesch of van versch?"

„Ik houd meer van versch vleesch,” antwoordde Richard even ernstig, „maar 's winters eten wij het altijd gezouten.”

Hierop volgde eenig stilzwijgen, tot Carloman weer even plechtig vroeg: „Hoe oud ben jé?”

„Ik word negen den dag voor Sint-Bonifacius. Hoe oud ben jij?”

„Acht. Ik ben met Sint-Maarten acht geweest, en Lotharius is drie dagen geleden negen geworden.”

Weer een stilte — toen, daar hij zag dat Richard door Osmond bediend werd, begon Carloman opnieuw: „Is dat je schildknaap?”

„Ja, dat is Osmond van Centeville.”

„Wat is hij groot!”

„De Noormannen zijn allemaal grooter dan de Franken.”

„Zeg dat maar niet tegen Lotharius, want dan zou je hem boos maken.”

„Waarom niet, 't is toch waar.”

„Ja, maar,” — en Carloman ging heel zachtjes praten — „er zijn sommige dingen, die Lotharius niet wil hooren. Breng hem maar niet uit zijn humeur, want dan zal hij moeder ook boos op je maken. Zij liet Thierry van Lincourt geeselen, omdat zijn bal Lotharius in 't gezicht had geraakt.”

„Zij kan mij niet laten geeselen, ik ben een vrije Hertog,” zei Richard. „Maar waarom deed ze dat? Deed hij het er om?”

„Wel neen!”

„Had het Lotharius pijn gedaan?”

„Sst, je moet zeggen Prins Lotharius. Neen, het was een heel zachte bal.”

„Maar waarom,” vroeg Richard opnieuw, „waarom werd hij dan gegeeseld?”

„Wel, dat zei ik je immers al, omdat hij Lotharius raakte.”

„Maar lachte hij dan niet en zei hij niet, dat het er niets op aan kwam? Alberic gooide mij wel om laatst met een grooten sneeuwbal, maar Heer Erik lachte en zei, dat ik maar vaster op mijn beenen moest staan.”

„Gooi je wel eens met sneeuwballen?”

„Zeker wel. Jij niet?”

„O neen! de sneeuw is zoo koud.”

„Wat ben jij nog een kleine jongen,” zei Richard met een gevoel van meerderheid. Carloman vroeg, hoe men het deed en Richard gaf een geestdriftige beschrijving van het sneeuwballengooien, zooals ze dat veertien dagen geleden te Rouaan gedaan hadden, toen Osmond en enkele andere jonge mannen een fort van sneeuw hadden gebouwd en het tegen Richard, Alberic en de andere ridders hadden verdedigd. Carloman luisterde verrukt en besloot dat zij ook een sneeuwkasteel zouden hebben, zoodra het weer sneeuwde; op die manier waren de beide jongens al beste vrienden geworden tegen dat het avondeten gedaan was.

Spoedig was het nu bedtijd. Richard kreeg een kleinere

kamer dan hij in Rouaan gewend was, maar toen hij er voor 't eerst binnentrad, kende zijn verbazing geen grenzen; vol verwondering keek hij rond: „Want,” zeide hij, „'t lijkt hier wel een kerk.”

„Ja, waarlijk!” zei Osmond. „Geen wonder dat die arme stumperds van Franken het niet uit kunnen houden tegen een Noorman, als ze niet kunnen slapen zonder glas in hun vensters. Wel, wel, wat zou mijn vader daar wel van zeggen?”

„Kijk eens, Osmond! kijk eens! ze hebben tapijten langs al de muren gehangen net als op een grooten feestdag in de kerk van Onze lieve Vrouwe. Zij behandelen ons net alsof wij heiligen waren; de vloer is ook bestrooid met versche biezen. Het is vast een vergissing, dit is zeker een kapel in plaats van mijn kamer.”

„Neen, neen, Heer, hier is onze bagage: ik verzocht Sibald en Hendrik er voor te zorgen, dat ze in onze kamer gebracht werd. Wel, wel, die Franken zijn al ver gekomen, hoor! Grootmoeder zal nooit willen gelooven, wat wij haar al zoo te vertellen hebben. Glasruiten en behang in slaapkamers! Ik houd er niet van — ik weet vast, dat we niet zullen kunnen slapen, als we op deze manier van de frissche lucht worden beroofd; ik zal telkens wakker worden en me verbeelden, dat ik thuis in de kapel ben en dat ik Vader Lucas zijn morgengebeden hoor zingen. Bovendien, mijn vader zou het kwalijk nemen, als ik je zoo kleinzeerig liet worden als een Frank. Ik zal probeeren dat fijne raam er uit te nemen.”

De jonge Noorman vond dat de Koning in groote weelde leefde; toch was de burcht van Laon niet eens altijd van glasruiten voorzien. Men kon de ramen naar believen er inzetten en er uit nemen, want daar het hof slechts één stel glasruiten bezat, werden ze meegevoerd van de eene plaats naar de andere, zoo vaak Lodewijk verhuisde van Rheims naar Soissons, Laon of een van zijn andere Koninklijke Kasteelen; het viel Osmond dus niet moeilijk ze te verwijderen, zoodat de scherpe adem van den kouden wind kon binnendringen. Vervolgens gaf hij zijn jongen Heer een standje over zijn gebrek aan beleefdheid. „’t Is werkelijk geen wonder, dat de Franken denken, dat u even onbeschaafd bent als een pas gevangen Noorsche Viking (een zeeroover).

U geeft ze een prachtige gedachte van de opvoeding, die u te Centeville hebt gehad, als u niet eens de gewone beleefdheid kunt bewijzen aan de Koningin, een dame nog wel! Deed Alberic soms ook zoo, toen hij te Rouaan kwam?”

„Fru Astrida keek hem niet zoo snibbig aan en noemde hem ook geen jongen wilde,” antwoordde Richard.

„Neen, want hij gaf er ook geen aanleiding toe; hij wist, dat het allereerste wat een jonge ridder leeren moet, is, hoffelijk zich te gedragen tegenover dames — ’t komt er niet op aan of ze mooi en jong zijn of oud en leelijk. Voor u dat leert en ter harte neemt, Heer Richard, zult u nooit de gouden sporen waardig zijn.”

„En de Koning zei nog wel tegen mij, dat ze me als een moeder zou behandelen,” riep Richard uit. „Wat dunkt je, Osmond, spreekt de Koning altijd de waarheid?”

„Dat zullen zijn daden ons moeten bewijzen,” zei Osmond.

„Zoolang we in Normandië waren, was hij heel vriendelijk. Toen hield ik veel meer van hem dan van den Graaf van Harcourt; maar nu lijkt me de Graaf toch een beter man toe! Ik zal je eens wat zeggen, Osmond, ik zal hem nooit weer den grimmigen ouden Bernard noemen.”

„Dat zou ik u raden ook, Heer, want u zult nooit een trouwer, oprechter leenman hebben.”

„Hè, ik wou maar dat we weer terug waren in Normandië, bij Fru Astrida en Alberic. Ik kan dien Lotharius niet uitstaan. Hij is trotsch en onridderlijk en wreed, daar ben ik zeker van en ik zal nooit van hem kunnen houden.”

„Sst, Heer! pas toch op en spreek niet zoo hard, u bent niet in uw eigen burcht.”

„En Carloman is zoo bang als een wezel,” ging Richard voort zonder op de waarschuwing te letten. „Hij houdt er niet van sneeuw aan te raken en hij kan niet baantjeglijden en hij durft niet bij dien grooten hond te komen — dien prachtige wolfshond.”

„Hij is ook nog zoo klein,” zei Osmond.

„Ik weet wel vast, dat ik niet zoo laf was op dien leeftijd; nu, was ik wel, Osmond? Herinner je je dat niet?”

„Kom, Heer Richard, wij kunnen niet wachten tot we ons alles van vroeger weer herinneren; zeg nu uw avondgebed op en bid, dat we weer veilig te Rouaan terug mogen komen, en dat u niet mag vergeten al het goede, dat Vader Lucas en die vrome Abt Martijn u met zooveel moeite hebben geleerd.”

Richard deed dus zijn gebed en Osmond volgde zijn voorbeeld. Toen lei de kleine Hertog zich ter ruste in een nauwe kribbe van prachtig uitgesneden notenhout; nadat Osmond zijn dolk zóó in den deurpost had gestoken, dat hij als 't ware nog een grendel meer vormde om de deur dicht te houden en onderzocht had of er achter het behang ook nog een geheime ingang was verborgen, gooide hij wat biezen op een hoop en legde zich daarop, in zijn mantel gehuld, dwars voor de deur neer. De Hertog sliep spoedig; maar de ridder lag langen tijd wakker, nadenkende over de mogelijke gevaren, die zijn beschermeling omringden en over de beste manier om hem daartegen te verdedigen.

HOOFDSTUK VII.

Osmond van Centeville was spoedig overtuigd, dat zijn jongen Hertog aan het Hof van Laon geen onmiddellijk gevaar dreigde. Lodewijk scheen van plan zijn eeden, aan de Noormannen gedaan, te houden: hij liet het kind met zijn eigen zonen spelen en be-

handelde hem in ieder opzicht, zooals aan zijn rang toekwam.

Richard had een behoorlijke plaats aan tafel en de noodige bediening; hij leerde, reed en speelde met de Prinsen en er viel over niets te klagen dan over de koude onverschilligheid, waarmee de Koning en de Koningin hem behandelden; zij vervulden in geen deele hun belofte zich als ouders tegenover hun verweesden pupil te zullen gedragen. Gerberge, die van het eerste oogenblik af zijn meerdere kracht en ruwheid vreesde voor haar zwakke jongens en die door zijn manieren bij hun eerste ontmoeting heelemaal niet voor hem gewonnen was, hield hem in 't bijzonder op een afstand en behandelde hem zeer gestreng; zij sprak nauwelijks met hem dan om hem een berisping toe te voegen, die Richard, dat moet toegegeven, vaak verdiende.

Wat de jongens aangaat, die voortdurend met hem waren, Richard kwam spoedig op vriendschappelijken voet met Carloman, een zacht, verlegen en tenger kind. Wel keek hij eenigszins op hem neer, maar daar hij een edelmoedigen aanleg had, kon hij niet anders dan vriendelijk zijn tegenover iemand, die jonger en zwakker was dan hijzelf. Hij was zooveel vriendelijker dan Lotharius, dat Carloman spoedig veel van hem ging houden en tegen zijn kracht en moed opzag als iets edels en bewonderenswaardigs.

Met Lotharius stond het heel anders; van hem had Richard, meer dan van alle anderen, eenige toege-

negenheid verwacht, daar hij het petekind zijns vaders was, welke verhouding in dien tijd bijna even hoog geschat werd als bloedverwantschap. Lotharius was opgevoed door een toegevende moeder en door hovelingen, die nooit ophielden hem, als erfgenaam van de kroon, te vleien en daardoor was hij er toe gekomen te meenen, dat toegeven aan zijn van nature heerschzuchtig en driftig karakter de manier was om zijn macht te toonen en zijn waardigheid te bevestigen. Hij had altijd zijn zin gekregen en nooit was er iets gedaan om zijn gebreken te verbeteren; zijn eenigszins zwakke gezondheid had hem lastig en verlegen gemaakt; hij was er innerlijk bewust van lafhartig te zijn en dit maakte hem juist nog wreeder, soms uit angst, soms omdat hij zich verbeeldde, dat het mannelijk stond.

Hij behandelde zijn broertje op een manier, die de jongens van dezen tijd negeren zouden noemen en daar niemand zich tegen 's Könings oudsten zoon durfde te verzetten, ging hij tegen al de ouderen vrijwel evenzoo te keer, terwijl de stomme dieren, die tegenstribbelden, in 't bijzonder al zijn wreedheid ondervonden.

Toen zijn paard eens achteruit sloeg en hem ten slotte afwierp, liet hij het beest voor zijn oogen zoo slaan dat hem het bloed langs den rug stroomde; toen zijn hond in zijn hand beet bij een poging om het vleesch te grijpen, dat hij hem plagend voorhield, stond hij er op, dat het dier zou gedood worden en nog erger was het, toen een valk hem in een zijner

vingers pikte. Het deed hem werkelijk erg zeer en woest van kwaadheid als hij was, liet hij een paar spijkers gloeiend maken in het vuur, met het plan om den armen vogel de oogen uit te branden.

„Dat zal ik niet toelaten!” riep Richard uit, in de verwachting, dat men hem evenals thuis zou gehoorzamen, maar Lotharius lachte alleen maar spottend, zeggende: „Denk je dat jij hier de baas bent, Heer roover?”

„Ik zal het niet toelaten,” herhaalde Richard. „Schaam je, schaam je, zoo iets onkoninklijks te bedenken.”

„Moet ik mij schamen! Weet je wel tegen wie je spreekt, jij wilde?” riep Lotharius, rood van drift.

„Ik weet nu wie de wilde is!” zei Richard, waarop hij den knecht, die de gloeiende ijzers in een knijptang bracht, toeriep: „Stop!”

„Wat? Stop?” schreeuwde Lotharius. „Niemand heeft hier te bevelen dan ik en mijn vader. Vooruit, Karel — waar is de vogel? Houd hem vast, Gilles.”

„Osmond! Jou kan ik bevelen —”

„Kom mee, Heer,” onderbrak Osmond Richards bevel vóór het uitgesproken was. „Wij hebben geen recht tusschenbeide te komen en we kunnen het niet beletten. Kom weg van die gemeene daad.”

„Osmond, jij moest je ook schamen zooiets te laten gebeuren zonder het te verhinderen!” riep Richard uit, terwijl hij zich losworstelde en toe liep op den man die de heete knijptang droeg. De Frankische knechten toonden liever hun kracht niet tegenover

den Hertog van Normandië en Richards plotselinge en onverwachte aanval maakte, dat de tang aan 's mans vingers ontglipte. Lotharius, even bang als woedend, nam hem op als een wapen ter verdediging en nauwelijks wetend wat hij deed, gaf hij Richard een slag in 't gezicht met het heete ijzer. Gelukkig raakte

het diens oogen niet en was het al een beetje afgekoeld, maar toen het tegen zijn wang aan kwam, brandde het toch genoeg om flink pijn te doen. Met een kreet van woede vloog hij op Lotharius af, schudde hem uit alle macht door elkaar en wierp hem ten laatste languit op het plaveisel. Maar nu was

het ook gedaan met Richards heldendaden, want op hetzelfde oogenblik werd hij door zijn schildknaap aangegrepen en weggedragen, terwijl hij worstelde en schopte alsof Osmond zijn grootste vijand was; maar de armen van den jongen Noorman omsloten hem als ijzer en hij gaf zijn weerstand zooveel te spoediger op, omdat men op datzelfde oogenblik den ruischenden wiekslag hoorde van den valk, die boven hun hoofden in al kleiner en kleiner wordende kringen hooger en hooger vloog, ver weg van zijn vijanden. De knecht, die hem vasthield, had tengevolge van de verwarring, veroorzaakt door Lotharius' val, den vogel losgelaten en nu rees hij naar boven, met zijn gele oogen, die Richard had gered, misschien wel zijn weg zoekende naar de rotsen van IJsland, waar hij geboren was.

„Vrij! vrij!” riep Richard verheugd uit, terwijl hij ophield tegen te spartelen. „O, wat ben ik blij! Die jonge schurk zal hem geen kwaad meer doen! Zet me neer, Osmond; waar breng je me heen?”

„Ik red u van de gevolgen uwer — neen, dwaasheid kan ik het niet noemen — ik zou nauwelijks gewenscht hebben, dat u er stil bij stondt om zoo iets te zien gebeuren — maar laat mij uw gezicht eens zien.”

„Het is niets. Het kan me niet schelen nu de valk maar vrij is,” zei Richard, ofschoon zijn lippen trilden en hij heel erg met zijn oogen moest knippen om te beletten dat er tranen uitdruppelden, want nu hij tijd

had om er aan te denken, voelde hij erge pijn; maar het zou ver beneden de waardigheid van een Noorman zijn geweest om te klagen en hij verdroeg het dapper, zijn vuisten krampachtig samenknijpend, terwijl Osmond neerknielde om de wond te onderzoeken. „Het is niet erg,” zei deze in zichzelf, „gedeeltelijk gekneusd en gedeeltelijk gebrand — ik wou, dat grootmoeder hier was — evenwel, 't zal wel gauw beter zijn! U houdt zich flink, hoor, als een kleine Berserker en het is misschien nog maar goed, dat u een litteeken hebt, opdat ze niet kunnen zeggen, dat het alleen uw schuld is.”

„Zou er altijd een litteeken van blijven?” zei Richard. „Ik ben bang, dat ze me Richard met de gebrande wang zullen noemen, als we in Normandië terug komen.”

„Laat ze maar, hoor — het is geen litteeken om u voor te schamen, zelfs als het zou blijven, wat ik niet geloof.”

„O neen, ik ben zoo blij, dat die dappere valk buiten zijn bereik is!” antwoordde Richard, ofschoon met een ietwat trillende stem.

„Doet het erg zeer? Komt u maar mee, dan zullen we het een beetje met koud water betten — of zal ik u bij een van de hofdames brengen?”

„Neen — doe er liever wat water op,” zei Richard, waarop zij naar den put in den hof gingen; toen Osmond net begonnen was de wang, met een eenigszins ruwe vriendelijkheid, te betten met het ijsskoude water, aan den eenen kant bang den Hertog te ver-

wekelijken, en toch ook weer bevreesd niet zoo zorgvuldig te zijn, als Vrouwe Astrida het zou wenschen, kwam er een boodschapper van den Koning haastig aangeloopt, met het bevel dat de Hertog van Normandië en zijn schildknaap voor hem zouden verschijnen.

Lotharius stond tusschen de op een troon gelijkende zetels van zijn vader en moeder in, terwijl hij tegen de Koningin aanleunde, die haar arm om hem heen had geslagen; zijn gezicht was rood en nat van tranen en zijn lichaam schokte nog van ingehouden snikken. Hij had klaarblijkelijk net een hevige huilbui gehad.

„Wat is dat nu?” begon de koning, toen Richard binnentrad. „Wat beteekent deze manier van doen, Heer van Normandië? Weet je wat je gedaan hebt door den erfgenaam van Frankenland te slaan? Ik zou je onmiddellijk in een onderaardschen kerker gevangen kunnen zetten, waar je nooit weer het daglicht zou zien.”

„Dan zou Bernard van Harcourt mij komen bevrijden,” antwoordde Richard onbevreesd.

„Durf je nog praatjes tegen mij te verkoopen, kind? Vraag onmiddellijk excuus aan Prins Lotharius of je zult het berouwen.”

„Ik heb niets gedaan om excuus voor te vragen. Het zou wreed en laf van mij geweest zijn als ik hem dien armen valk de oogen had laten uitsteken,” zei Richard, die, met Noorsche strengheid zijn pijn over het hoofd ziende, het niet de moeite waard vond

melding te maken van zijn gebrande wang, die voor den Koning echter duidelijk genoeg zichtbaar was.

„De oogen van den valk!” herhaalde de Koning. „Spreek de waarheid, Heer Hertog; voeg geen laster bij je andere fouten.”

„Ik spreek de waarheid — ik spreek altijd de waarheid!” riep Richard. „Wie dat durft tegenspreken liegt!”

Hier kwam Osmond haastig tusschenbeide, verlov vragend de heele geschiedenis te mogen vertellen. De valk was een waardevolle vogel en Lodewijks gelaat betrok, toen hij hoorde wat Lotharius van plan was geweest, want de Prins had, toen hij zijn verhaal deed, er den schijn aan gegeven, alsof Richard de schuldige was door er op te staan, dat men den valk zou laten vliegen. Osmond eindigde met op de wond aan Richards wang te wijzen, deze kon gelden als een duidelijk bewijs, dat er een heet ijzer aan te pas was gekomen.

De Koning keek een zijner eigen ridders aan en vroeg hem een verslag van het gebeurde, maar hoewel aarzelend kon deze niet anders antwoorden dan dat de jonge Heer van Centeville naar waarheid had gesproken. Daarop verweet Lodewijk toornig aan zijn mannen, dat ze den Prins bijgestaan hadden in zijn poging om den valk kwaad te doen, hij liet den valkenier roepen, gaf hem een uitbrander, dat hij niet beter op zijn vogels paste en ging met hem mee om te zien of de valk nog weer gevangen kon worden, de twee

jongens ondertusschen achterlatende zonder van straf of vergeving te hebben gesproken.

„Dezen keer ben je er nog goed afgekomen,” zei Gerberge op kouden toen tot Richard, „pas nu maar op voor een volgend maal. Kom maar mee, Lotharius, mijn arme lieveling.” Zij nam haar zoon mee naar haar eigen vertrekken, en de Frankische ridders begonnen te mopperen en tegen elkander te klagen over de onmogelijkheid het hun Vorsten naar den zin te maken, want als ze Prins Lotharius tegenspraken, was hij zoo kwaadaardig, dat hij vast de Koningin tegen hen opzette en dat was ten slotte nog heel wat erger dan het misnoegen van den Koning. Ondertusschen had Osmond Richard meegenomen om nog eens te beginnen met het betten van zijn gezicht en even later kwam Carloman aanloopen om hem te beklagen, hem te bewonderen, omdat hij niet schreide en te zeggen hoe blij hij was, dat de arme valk was ontsnapt.

Gedurende eenigen tijd bleef de wang nog ontstoken en pijnlijk en lang nadat de pijn was opgehouden hield Richard er een diep litteken van, maar na het eerste begin dacht hij er weinig meer aan en hij zou boos op zichzelf geweest zijn als hij nog eenigen wrok was blijven koesteren tegen Lotharius.

Deze hield op Richard te plagen met zijn Noorschen tongval en noemde hem nooit meer den jongen Zee-Koning; hij had zijn kracht gevoeld en was bang voor hem; maar hij hield nog niets meer van hem — nooit speelde hij met hem uit eigen vrijen wil — hij

zette een zuur gezicht en was jaloersch als zijn vader of een van de voorname edelen maar de minste aandacht aan den kleinen Hertog schonk en achter zijn rug praatte hij over hem met al zijn aangeboren kwaadaardigheid.

Richard hield al even weinig van Lotharius; hij verachtte zijn laffe manieren bijna evenveel als zijn heerschzuchtig karakter. Sedert hij Hertog geworden was, had Richard eenigszins een neiging gehad zelf heerschzuchtig te worden, ofschoon Fru Astrida's goede opvoeding en Graaf Bernards gezag hem altijd in toom hadden gehouden; bovendien zou zijn heele edelmoedige natuur er tegen opgekomen zijn Alberic of zelfs zijn laagsten knecht zóó te behandelen als Lotharius het de ongelukkige kinderen deed, die zijn speelmakkers waren. Dit was misschien wel oorzaak, dat hij met des te grooter afschuw neerzag op de tirannie, die Lotharius uitoefende; hij kreeg er in elk geval goed het land aan en hij nam zich dikwijls voor, dat wanneer hij eens in Normandië terug zou zijn, hij nooit op zoo'n onbeleefde manier aan zijn mannen bevelen uit zou deelen. Hij kwam dikwijls tusschenbeide ter bescherming van de arme jongens en gewoonlijk met goed gevolg, want de Prins was bang nog eens zoo door elkaar geschud te worden als Richard toen gedaan had en ofschoon hij in den regel toch wraak nam op zijn slachtoffer, gaf hij voor het oogenblik wel eens toe.

Carloman, die vaak door Richard in bescherming

werd genomen tegen zijn broeders onvriendelijkheid, hechte zich meer aan hem, volgde hem overal en trachtte hem alles na te doen; ook bij Osmond was hij graag; maar het allerlieftst zat hij 's avonds na het eten met Richard op een breede vensterbank om hem Fru Astrida's meest geliefde geschiedenissen te hooren vertellen. Daar ook deed Richard telkens op nieuw verslag van al de pretjes op Centeville of in Rollo's Toren en besloten zij samen welke groote daden ze zouden verrichten als ze groot waren en Richard regeeren zou over Normandië — misschien zouden ze wel samen naar het Heilige Land trekken en onderweg ontelbare reuzen en draken verslaan. De arme Carloman wekte anders bij niemand de verwachting op, dat hij ooit in staat zou zijn tot groote heldendaden, want hij was zeer klein voor zijn leeftijd en vaak ziekelijk; hij was spoedig vermoeid en wilde spelen kon hij niet lang volhouden. Richard, die nooit gelegenheid had gehad, verdraagzaam te leeren zijn, begreep dit eerst niet en maakte Carloman door zijn ruwheid en wildheid vaak aan 't huilen, maar dan had hij er altijd zoo 't land over, dat hij in 't vervolg zorgvuldig trachtte dit te voorkomen en langzamerhand leerde hij zijn arme ziekelijke vriendje behandelen met een teederheid en geduld, die Osmond verbaasd deden staan en die hij thuis in zijn voorspoed niet gemakkelijk aangeleerd zou hebben.

Zoo tusschen Carloman en Osmond gevoelde hij zich te Laon nogal thuis, maar hij miste zijn andere

lieve vrienden en de hartelijke begroetingen zijner vazallen en verlangde hard weer te Rouaan terug te zijn; bijna iederen avond vroeg hij Osmond, wanneer ze zouden gaan, maar Osmond kon slechts antwoorden, dat hij God moest bidden hen veilig thuis te brengen.

Osmond hield ondertusschen een wakend oog op alles, waaruit gevaar kon dreigen voor zijn Heer; maar voor 't oogenblik scheen men nog geen kwaad van plan te zijn; Lodewijk vervulde alleen in zooverre de beloften niet, aan de Noormannen gedaan, dat hij geen voorbereidselen maakte om den Graaf van Vlaanderen aan te vallen.

Met Paschen ontving het Hof bezoek van Hugo den Witten, den machtigen Graaf van Parijs, den invloedrijksten man in geheel Frankenland, die alleen door zijn eigen trouw en eerlijk karakter weerhouden werd om aan de zwakke en ontaarde afstammelingen van Karel den Grooten de kroon te ontnemen. Hij was een groot vriend van Willem Langzwaard geweest en Osmond merkte op, hoe bij zijn aankomst de Koning er voor zorgde Richard op den voorgrond te brengen, terwijl hij over hem praatte, alsof hij heel veel van hem hield en hem bijna evenveel liefkoosde als hij te Rouaan had gedaan.

De Graaf zelf behandelde den Hertog met echt gemeende vriendelijkheid en hartelijkheid; hij hield hem naast zich, met blijkbaar welgevallen zijn lange blonde krullen glad strijkend, terwijl hij hem met een ernstige, weemoedige uitdrukking in zijn gezicht aan-

keek, alsof hij naar eenige gelijkenis met zijn vader zocht. Hij vroeg al gauw, hoe hij aan dat litteeken van die brandwond kwam en — de Koning was genoodzaakt haastig te antwoorden, dat het een ongeluk was, het gevolg van een jongenstwist. Lodewijk was eigenlijk allesbehalve op zijn gemak en sloeg den Graaf van Parijs gedurende den geheelen duur van zijn bezoek gade, om hem te beletten eenig vertrouwelijk gesprek te voeren met de andere voorname leenmannen, die zich aan het Hof verzameld hadden. Hugo hield zich, alsof hij dit niet merkte en gedroeg zich volkomen op zijn gemak, maar tegelijkertijd wachtte hij zijn kans af. Op een avond na het eten kwam hij naar het raam, waar Richard en Carloman als naar gewoonte druk bezig waren verhalen te vertellen; hij zette zich bij hen op de steenen vensterbank en Richard op zijn knie nemende, vroeg hij of deze ook groeten had mee te geven voor den Graaf van Harcourt.

Dat deed Richards gelaat opklaren! „O, Heer,” riep hij uit, „gaat u naar Normandië?”

„Nog niet, mijn jongen, maar misschien zal ik den ouden Harcourt ontmoeten onder den Olm van Gisors.”

„O, kon ik maar meegaan!”

„Ik wou, dat ik je mee kon nemen, maar het zou mij toch niet passen den erfgenaam van Normandië weg te rooven. Wel, welke boodschap heb je voor hem mee te geven?”

„Zeg hem,” fluisterde Richard, dicht tegen den

Graaf aankruipend en trachtend zijn oor te bereiken, „zeg hem, dat het mij nu spijt, dat ik altijd zoo knorrig was, wanneer hij mij bestrafte. Ik zie nu in, dat hij gelijk had. En Heer, misschien heeft hij Walter bij zich, een jager met een langen krommen neus, wilt u hem zeggen, dat het mij spijt hem vaak zulke onvriendelijke bevelen gegeven te hebben. En vraag Graaf Bernard mijn groeten over te brengen aan Fru Astrida, Heer Erik en Alberic.”

„Zal ik hem vertellen, hoe je dat litteeken op je gezicht hebt gekregen?”

„Nee,” zei Richard, „hij zou maar denken, dat ik een baby was, door om zulke dingen te geven!”

De Graaf vroeg, hoe het gebeurd was en Richard vertelde het heele geval, want hij had een gevoel alsof hij dien vriendelijken Graaf alles zeggen kon — het leek wel iets op dien laatsten avond, toen hij zoo op zijns vaders knie had gezeten. Hugo eindigde met zijn arm om hem heen te slaan, terwijl hij zeide: „Wel, mijn kleine Hertog, ik ben net zoo blij als jij, dat die dappere vogel veilig is — ik zal de geschiedenis thuis aan mijn kleinen Hugo en Eunacette vertellen — en later moet je maar eens bij hen komen en net zulke goede vrienden met hen worden als je vader en ik zijn geweest. En nu wou ik nog vragen: denk je, dat je schildknaap vanavond laat in mijn kamer zou kunnen komen als al de anderen ter ruste zijn?”

Richard nam op zich Osmond de boodschap over

te brengen en de Graaf keerde, na hem neergezet te hebben, naar het verhoogde gedeelte der zaal terug. Voordat Osmond dien avond naar den Graaf toeging, gaf hij Sibald bevel de deur van den Hertog te bewaken. Lang praatten zij te zamen, want Hugo was voornamelijk naar Laon gekomen om te zien hoe het met den zoon van zijnen vriend stond en hij verlangde te weten wat Osmond van de zaak dacht. Zij waren het er over eens, dat men op 't oogenblik geen kwaad in den zin scheen te hebben; het had er meer den schijn van, alsof Lodewijk den jongen slechts als gijzelaar wenschte te houden en zeker te zijn, dat de Normandiërs hem aan zijn grenzen niet lastig zouden komen vallen; Hugo ried Osmond aan nauwlettend de wacht te houden en hem bericht te zenden bij het eerste teeken, dat er kwaad broedde.

Den volgenden morgen verliet de Graaf van Parijs Laon en alles ging zijn gewonen gang tot aan het Pinksterfeest, wanneer er altijd heel wat pracht en praal aan 't Frankische Hof ten toon gespreid werd. De leenmannen der Kroon kwamen hun hulde betuigen en gingen met den Koning ter kerke; ter hunner eere werd een groote maaltijd gehouden, waaraan de Koning en de Koningin verschenen met hunne kronen op en al de anderen in prachtige gewaden aanzaten, ieder precies waar hij volgens zijn rang hoorde.

De statige optocht naar de kerk en terug was afgeloopen. Richard had gewandeld naast Carloman,

de Prins gekleed in een kostbaar blauw gewaad, geborduurd met gouden leliën en Richard in scharlakenrood met een gouden kruis op de borst; de plechtige dienst was voorbij, zij waren naar het Kasteel teruggekeerd en de Seneschal riep het hooge en edele gezelschap op voor het banket, toen paardengetrappel voor de poort de komst van meerdere gasten meldde. De Seneschal ging heen om hen welkom te heeten en kondigde een oogenblik later den edelen vorst, Arnulf, Graaf van Vlaanderen, aan!

Richards gelaat werd bleek; hij keerde zich af van Carloman naast wien hij gestaan had en ging rechstreeks de hal uit en de trap op, onmiddellijk gevolgd door Osmond. Eenige oogenblikken later werd er aan de deur van zijn kamer geklopt en een Frankisch ridder vroeg: „Komt de Hertog niet aan het banket?”

„Neen,” antwoordde Osmond, „hij eet niet aan één tafel met den moordenaar van zijn vader.”

„De Koning zal het hem kwalijk nemen; zoudt ge niet liever oppassen terwille van het kind?” zei de Frank aarzelend.

„Laat hemzelf liever oppassen,” riep Osmond verontwaardigd uit, „dat hij den verraderlijken moordenaar van Willem Langzwaard niet in de tegenwoordigheid van een vrijen Noorman brengt, als hij hem niet voor zijn oogen wil zien neervellen. Als het niet om den jongen was, zou ik den verrader onmiddellijk uitdagen tot een gevecht van man tegen man.”

„Ja, ik kan u geen ongelijk geven,” zei de ridder,

„maar ik zou u toch raden wel te bedenken, wat ge doet. Vaarwel.”

Richard had nauwelijks tijd gehad zijn verontwaardiging te uiten en te wenschen, dat hij toch maar een man mocht zijn, toen er weer een boodschap kwam, nu door een knecht uit het gevolg van Lotharius, dat de Hertog zou moeten vasten, als hij niet geneigd was met de anderen feest te vieren.

„Zeg aan Prins Lotharius,” antwoordde Richard, „dat ik niet zoo'n gulzigaard ben als hij — ik vast nog liever dan met Arnulf van de fijnste tafel te eten!”

Het overige gedeelte van den dag bleef Richard in zijn eigen kamer, vastbesloten niet de kans te loopen van Arnulf te ontmoeten. Zijn edelknaap verliet hem niet gedurende zijn vrijwillige gevangenschap en zij hielden zichzelve, zoo goed en zoo kwaad als dat ging, bezig met het oppoetsen van Osmonds wapenrusting en hielpen elkaar voort, als ze bleven steken bij het opzeggen van oude sagen. Eens hoorden ze een groot lawaai in den hof en beiden waren erg benieuwd er de reden van te weten, maar zij kregen het niet te hooren voor laat in den namiddag.

Toen kwam Carloman aangeslopen. „Hier ben ik eindelijk!” riep hij uit. „Hier, Richard, ik heb wat brood voor je meegebracht, omdat je geen middag-eten gehad hebt; meer kon ik niet meekrijgen. Ik heb het onder de tafel weggestopt uit vrees, dat Lotharius het zou zien.”

Richard was Carloman van harte dankbaar; hij was

blij het brood met Osmond te kunnen deelen, want hij had flink honger. Hij vroeg, hoe lang die leelijke Graaf van plan was te blijven en verblijdde zich te hooren, dat hij den volgenden morgen weg zou gaan en dat de Koning hem zou vergezellen.

„Wat was toch dat rumoer in den hof?” vroeg Richard.

„Dat durf ik haast niet te vertellen,” gaf Carloman ten antwoord.

Richard drong er echter op aan het te weten en Carloman was genoodzaakt te zeggen, dat de beide Noorsche stalknechten, Sibald en Hendrik, met de Vlamen van Arnulfs gevolg ruzie hadden gekregen; een gevecht was hieruit ontstaan, waarbij drie Vlamen, een Frank en Sibald zelf gedood waren. En hoe stond het met Hendrik? Helaas! er was nog meer slecht nieuws — de Koning had Hendrik ter dood veroordeeld en hij was onmiddellijk opgehangen.

Toorn en zorg verdonkerden Richards jeugdige gelaat; hij had van zijn beide Noorsche wapenknechten gehouden, hij vertrouwde op hun aanhankelijkheid en hij zou hun verlies betreurd hebben zelfs als iets anders er de oorzaak van geweest was; maar nu hun vijandschap tegen de Vlamingen, zijns vaders vijanden, de reden van hun dood was, nu de één gevallen was door overmacht overstelpt en de ander in der haast, wreed en onrechtvaardig was veroordeeld, nu werd het hem te veel, hij was wanhopig van verdriet en zijn verontwaardiging kende

geen grenzen. Waarom was hij er niet bij geweest om Hendrik als zijn vazal op te eischen, en als hij hem niet had kunnen redden zou hij hem tenminste vaarwel hebben kunnen zeggen!

Hij was op het punt in toornige bedreigingen uit te vallen, maar zijn eigen onmacht voelende, schaamde hij zich en barstte los in tranen van hartstochtelijk verdriet. Alle pogingen van Carloman om hem te troosten mislukten.

Osmond zag de zaak ook ernstig in; hij stelde bijzonderen prijs op de beide Noormannen om hun moed en trouw en had op hen gerekend om in geval van nood bericht naar Rouaan te zenden. Het leek hem toe, alsof de eerste de beste gelegenheid was aangegrepen om deze beschermers van den kleinen Hertog uit den weg te ruimen en alsof de plannen, welke zij dan ook wezen mochten, die tegen hem gesmeed waren, nu ten uitvoer zouden gebracht worden. Hij was zoo goed als zeker, dat het nu zijn beurt was; maar hij was besloten liever alles te verdragen dan de minste reden te geven om hem te verwijderen, beledigingen zelfs met geduld te ondergaan en zich te herinneren, dat de eenige kans van veiligheid voor zijn beschermeling aan zijn zorg was toevertrouwd.

Dat het gevaar steeds grooter werd, kwam iederen dag duidelijker aan 't licht, vooral nadat de Koning en Arnulf samen weg waren gegaan. Het weer was erg heet; Richard begon te verlangen naar de breede koele rivier van Rouaan, waarin hij den vorigen zomer

placht te baden en op zekeren avond haalde hij zijn schildknaap over om met hem naar de Oise te gaan, die door een weide stroomde op een kwartier afstands van het kasteel; maar zij waren nauwelijks op weg of drie, vier bedienden kwamen achter hen aan gehold met uitdrukkelijke bevelen van de Koningin, dat ze onmiddellijk terug moesten komen. Zij gehoorzaamden en vonden haar in de hal van het kasteel, terwijl zij zeer vertoornd hen aankeek en boos vroeg: „Wat heeft dat te beteekenen? Weet ge niet, dat de Koning bevelen heeft achtergelaten, dat de Hertog tijdens zijn afwezigheid het kasteel niet mag verlaten?”

„Ik ging alleen maar naar de rivier — —” begon Richard, maar Gerberge viel hem in de rede: „Houd je stil, kind — ik wil geen verontschuldigungen hooren. Ge denkt misschien, Heer van Centeville, dat ge u wegens 's Konings afwezigheid vrijheden moogt veroorloven, maar ik zeg u, als ge weer buiten de muren wordt gevonden, zal het u duur te staan komen; en hem ook! Als gij ongehoorzaam durft te zijn zal ik u die hoogmoedige oogen laten uitsteken!”

Zij keerde zich van hen af, terwijl Lotharius hen aan keek met een blik vol leedvermaak. „Je zult niet lang meer den baas spelen, jonge zeeroover!” zeide hij, zijn moeder volgende, bang den toorn af te wachten, dien hij mocht opgewekt hebben; toch had hij zichzelf het plezier niet kunnen ontzeggen die treiterende opmerking te maken; maar Richard, die een half jaar geleden de minste teleurstelling of tegenstand niet

kon dulden, had in den laatsten tijd gedurende dit onvrije leven vol gevaar en ergernissen, wel geleerd de eerste uitbarsting van drift te betoomen en verdroeg nu geduldig, waar hij vroeger vol boosheid allerlei bedreigingen zou geuit hebben; nu dacht hij slechts aan zijn geliefden schildknaap.

„O, Osmond, Osmond!” riep hij uit, „ze zullen je geen kwaad doen. Ik zal nooit weer buiten de muren gaan. Ik zal nooit weer driftige woorden zeggen. Ik zal nooit weer den Prins beledigen, als ze jou maar bij mij willen laten!”

HOOFDSTUK VIII

Op een mooien zomeravond waren Richard en Carloman binnen de poort van het kasteel bezig met een balspel, toen zij een stem hoorden, die in den naam van de Heilige Maagd de doorluchtige Prinsen om een aalmoes vroeg; omkijkend zagen zij een pelgrim in de poort staan, gekleed in een lang gewaad van ruwe stof, met in zijn hand een staf aan welks boveinde een kruis bevestigd was, aan zijn gordel hing een tasch en zijn grooten hoed met breeden rand had hij afgenomen, terwijl hij diep buigend om een gave vroeg.

„Kom binnen, heilige pelgrim,” zeide Carloman. „Het is al laat, men zal u avondeten geven en dan kunt gij hier vannacht blijven.”

„De zegeningen des Hemels mogen op u neerdalen, edele Prins,” antwoordde de pelgrim, en op hetzelfde oogenblik juichte Richard: „Een Noorman, een Noorman! Hij spreekt mijn eigen geliefde taal! Zeg, zijt gij niet afkomstig uit Normandië? Osmond! Osmond! hij komt van huis!”

„Mijn Heer! mijn eigen Heer!” riep de pelgrim uit, zich op een knie neerlatend en de hand kussend, die zijn jonge Hertog hem toestak — „welk een onverwachte vreugde!”

„Walter! Walter de jager!” klonk het van Richards lippen, „ben jij het? O, vertel me eens gauw, hoe gaat het toch met Fru Astrida en al de anderen thuis?”

„Heel goed, Heer, maar zij verlangen te weten hoe het u gaat — —” begon Walter, toen een heel andere stem van achter den pelgrim uitriep: „Wat is dat hier? Wie staat mij daar in den weg? Wat! wil Richard weer eens Koning wezen, wel ja! nogal meer brutaliteit!” Het was Lotharius, die met zijn volgelingen van de jacht terugkeerde in een allesbehalve vriendelijke stemming, want hij had niets gevangen.

„’t Is een Noorman — een van Richards eigen vazallen,” zei Carloman.

„Is ’t een Noorman? Ik dacht, dat we nu verlost waren van dat gespuis! We hebben hier geen roovers noodig! Geef hem een flink pak slaag, Perron, en leer hem mij den weg niet te versperren!”

„’t Is een pelgrim, Heer,” waagde een zijner volgelingen op te merken.

„'t Kan me niet schelen; ik wil niet, dat hier vermomde Noormannen komen spionneeren. Geef den hond een pak slaag, zeg ik! Weg met hem, spion dat hij is!”

„In mijn tegenwoordigheid wordt geen Noorman geslagen!” zeide Richard, naar voren springend en zich tusschen Walter en den knecht werpend, juist op het oogenblik, dat deze zich gereed maakte Lotharius te gehoorzamen. De scherpe lederen zweep kwam neer op zijn eigen blooten hals en liet een lange roode striem na. Lotharius stond er bij en lachte.

„Heer Hertog, wat doet u? Laat ze maar — dit past u niet!” riep Walter uit, ten eerste verschrikt en bedroefd, maar Richard greep de zweep vast en schreeuwde: „Weg, weg! maak dat je weg komt! gauw! gauw!” Zijn woorden werden dadelijk herhaald door Osmond, Carloman en verscheiden Franken die, ofschoon bevreesd den Prins ongehoorzaam te zijn, onwillig waren een heilig persoon als een pelgrim geweld aan te doen en de Noorman, ziende dat er niets aan te verhelpen viel, gehoorzaamde; de Franken maakten plaats voor hem en het gelukte hem te ontsnappen, terwijl Lotharius na heel wat geraas en getier, in triomf aan zijn moeder ging vertellen, dat hij zoo knap was geweest een vermomden Noorschen spion te ontdekken.

Lotharius had het niet zoo heel ver mis; Walter was werkelijk gekomen om te zien of de kleine Hertog wel veilig was en om Osmond te spreken te krijgen.

Dit laatste mislukte, maar hij wist er toch achter te komen hoe de zaken stonden en haastte zich vervolgens naar Normandië terug.

Spoedig na zijn aankomst werden door het geheele hertogdom drie vastendagen uitgeschreven en de kerken vulden zich met groote scharen menschen, die neerknielden en onder tranen zichzelf in Gods genade aanbevalen en Hem smeekten hun Vorst te bevrijden uit de handen zijner vijanden.

Ondertusschen had Lodewijk bericht gezonden naar Laon, dat hij binnen een week thuis zou komen en Richard verheugde zich in dit vooruitzicht, want de Koning was altijd vriendelijker voor hem geweest dan de Koningin en hij hoopte weer verlof te krijgen buiten het kasteel te mogen gaan. Juist op dat oogenblik werd hij ongesteld; het leek eerst alleen het gevolg van het voortdurende in huis zitten, maar nadat hij zich een paar dagen vervelend en onplezierig had gevoeld, zonder recht te weten wat hem mankeerde, kreeg hij op zekeren nacht erg de koorts.

Osmond verkeerde in groote ongerustheid, daar hij niet het minste verstand van de behandeling van zieken had en erger nog, overtuigd was, dat men het arme kind vergif had ingegeven, waarom hij besloot geen hulp te vragen; hij hield den heelen nacht angstvallig de wacht over hem, elk oogenblik vreezende, dat Richard den laatsten adem uit zou blazen — innerlijk vol woede en wanhoop en toch genoodzaakt zichzelf volkomen te beheerschen om door kalmte en teeder-

heid het lijden van het zieke kind te kunnen verzachten.

Den geheelen nacht door wierp Richard zich onrustig op zijn smalle bed heen en weer of zat met zijn pijnlijke hoofd tegen Osmond geleund, te akelig en ellendig om te kunnen praten of denken. Toen de dag aanbrak en hij nog te ziek was om de kamer te verlaten, kwam men vragen, waar hij bleef en Osmond kon zijn ziekte niet langer geheim houden, maar hij liet de boodschappers buiten de deur staan en weigerde alle aanbiedingen van hulp. Zelfs Carloman wou hij niet binnenlaten, ofschoon Richard, toen hij zijn stem hoorde, verzocht hem te mogen zien; toen de Koningin hem liet voorstellen een oude vrouw bij den patiënt te roepen, die heel veel verstand van geneeskrachtige kruiden had, om haar een drank te laten voorschrijven, weigerde hij beslist en de deur gesloten hebbende, wandelde hij op en neer, bij zichzelf mompelende: „Zeker, zeker, die oude heks zal ook nog hier komen om te voltooien, wat ze begonnen heeft!”

Dien ganschen dag en den daarop volgenden bleef Richard ernstig ziek en Osmond paste hem op met volhardende zorg, terwijl hij zich geen oogenblik slaapgunde, maar ijverig zijn gebeden opzei, zoodra de jongen zijn hulp niet noodig had. Eindelijk viel Richard in een diepen gezonden slaap, die eenige uren aanhield en toen hij wakker werd, voelde hij zich veel beter. Osmond was buiten zichzelf van vreugde. „God zij dank, dezen keer zal het hun niet lukken

en een andere kans zullen ze niet hebben. God moge ons verder nabij zijn!"

Richard was te zwak en vermoeid om hem te vragen wat hij bedoelde en gedurende de volgende dagen waakte Osmond uiterst zorgvuldig over hem. Wat Richards voedsel betreft nu hij weer eten kon, Osmond dacht er niet aan hem te laten aanraken wat hem van de koninklijke tafel gezonden werd; hij ging altijd zelf eten in de keuken halen, één van de koks was met hem bevriend en die zou zeker niet trachten Richard te vergiftigen. Toen Richard in staat was door de kamer te loopen, stond hij er op, dat deze altijd de deur met zijn dolk zou grendelen en op niemands geklop dan op het zijne zou opendoen, zelfs niet op dat van Prins Carloman. Dit bevreedde Richard, maar hij gehoorzaamde, hij wist genoeg van de gevaren rondom hem om Osmonds voorzichtigheid te billijken.

Zoo gingen verscheidene dagen voorbij; de Koning was thuisgekomen en Richard, die zich veel beter voelde, begon te verlangen naar beneden te mogen gaan in plaats van daar opgesloten te blijven; maar Osmond wilde het nog niet toestaan, ofschoon Richard den heelen dag niets anders deed dan de kamer op en neer loopen om te toonen hoe sterk hij was.

„Ziezoo, Heer, wilt u nu even goed op de deur passen; u verliest er niets bij, dat u vandaag niet naar beneden moogt, want de Koning heeft Herluin van Montreuil meegebracht en u ziet hem al evenmin

graag als den Vlaming. Dat de heiligen ons veilig hier vandaan brengen!" Na deze woorden liet Osmond hem ongeveer een half uur alleen en toen hij terug kwam droeg hij een grooten bos stroo op zijn schouder. „Waarvoor is dat?" riep Richard uit; „ik heb zin in mijn avondeten en nu breng je stroo mee!"

„Hier hebt u wat te eten," zei Osmond, terwijl hij het stroo op den grond wierp en een zak met brood en vleesch voor den dag haalde. „Wat zou u er van zeggen, Heer, als we morgenavond eens in Normandië ons maal konden gebruiken?"

„In Normandië!" riep Richard, terwijl hij opsprong en in de handen klapte. „In Normandië! O, Osmond, meen je dat? Gaan we er naar toe? Werkelijk? O, wat ben ik blij! Wat ben ik blij! Is Graaf Bernard gekomen? Heeft de Koning er in toegestemd?"

„Sst, sst, Heer! we moeten voor onszelf zorgen; en het heele plan zal mislukken als u niet heel stil en voorzichtig bent; ze kunnen ons licht snappen."

„Ik zal alles doen om maar weer thuis te komen!"

„Eet dan eerst," was Osmonds antwoord.

„Maar wat ga je doen? Ik zal nu beter oppassen, dan toen je probeerde me veilig uit Rollo's Toren weg te krijgen. Maar ik zou graag Carloman vaarwel zeggen."

„Neen, neen, dat kan niet, ze moeten denken, dat u nog ziek in bed ligt, anders lukt het ons niet."

„'t Spijt me, dat ik geen afscheid kan nemen van Carloman!" herhaalde Richard, „maar zullen we Fru

Astrida en Heer Erik dan weerzien? Alberic moet ook terugkomen! O, laten we gauw gaan! Normandië! dierbaar Normandië!”

Van opwinding kon Richard nauwelijks eten. Osmond haastte zich de noodige voorbereidselen te maken, hij gespte zijn zwaard aan en gaf Richard zijn dolk om in den gordel te steken. Het overschot van het eten deed hij in een zak, hij wikkelde den Hertog in een dikken rooden lakenschen mantel en verzocht hem toen op het stroo te gaan liggen, zeggende: „Daar zal ik u in verbergen en dan draag ik u door de hal alsof ik van plan was mijn paard te gaan voederen.”

„O, daar zullen ze vast geen erg in hebben!” lachte Richard. „Ik zal heel stil zijn — geen geluid geven — mijn adem inhouden.”

„Ja, en denk er vooral aan geen hand of voet te bewegen of het stroo te doen ritselen. Het is geen spelletje — het gaat om uw leven,” zei Osmond, terwijl hij het stroo om den kleinen jongen heen schikte.

„Kunt u zoo nog ademhalen?”

„Ja,” klonk Richards stem midden uit den bos, „ben ik nu heelemaal onzichtbaar?”

„Stellig! Nu, denk er aan, wat er ook gebeure, verroer u niet! En nu vooruit! God moge ons helpen!”

Richard hoorde hem de deur open doen; toen voelde hij zich van den grond opgetild. Osmond droeg hem de trappen af; de einden van het stroo schuurden en ritselden langs den muur. De eenige weg naar buiten was door de hal, daar dreigde hen het

grootste gevaar; Richard hoorde stemmen en voetstappen, waarboven luid gezang en gelach uit klonk, alsof men druk bezig was feest te vieren; daarop zei iemand: „Bezig uw paard te verzorgen, Heer van Centeville?”

„Ja,” klonk Osmonds antwoord, „mijn arme zwarte zou er slecht afkomen als ik niet op hem paste, nu we onze stalknechten kwijt zijn.”

Toen vroeg Carlomans stem: „O, Osmond van Centeville, is Richard wat beter?”

„Dank u, Prins, hij gaat vooruit, maar hij is toch nog nauwelijks buiten gevaar.”

„Hè, ik wou dat hij weer heelemaal beter was. Wanneer mag ik hem komen opzoeken, Osmond? Ik zal heel rustig zijn en het hem niet te druk maken!”

„Nog niet, Prins, hoeveel de Hertog ook van u houdt — dat zei hij straks nog tegen mij.”

„Zei hij dat? O, vertel hem dan, dat ik meer van hem houd dan van iemand anders, en dat het hier zoo saai is zonder hem. Zul je 't hem zeggen, Osmond?”

Richard kon zich nauwelijks inhouden. „Die lieve Carloman!” Maar hij herinnerde zich de bedreiging van de Koningin ten opzichte van Osmonds oogen en hij beheerschte zich. Terwijl het stroom hem haast belette adem te krijgen, voelde hij zich verder de trappen af en door den hof gedragen; doordat Osmonds voetstap ineens heel anders klonk wist hij zich in den stal; voorzichtig lei Osmond hem neer, terwijl hij fluisterde: „Tot zoo ver is 't goed gegaan. Kunt u nog ademen?”

„Niet al te best. Mag ik er nog niet uit?”

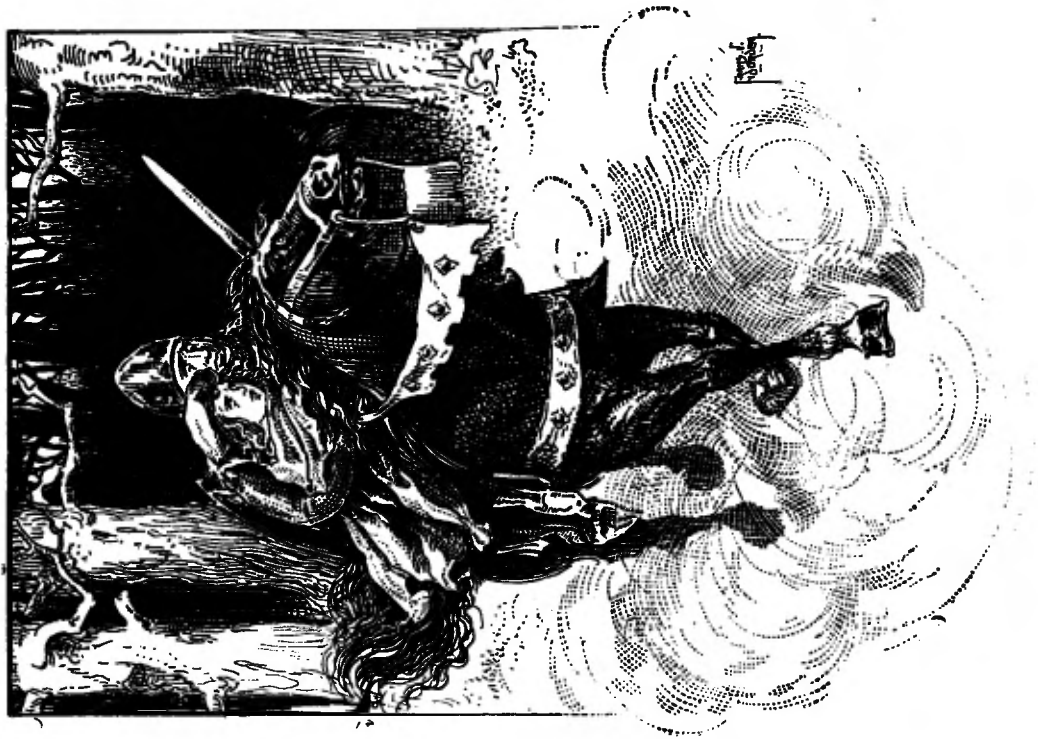
„Neen zeker niet, voor geen geld! Zeg me nu of u met uw gezicht naar beneden ligt, want zien kan ik het niet.”

Nadat hij den levenden bos stroo dwars over het zadel had vastgebonden, leidde hij het paard naar buiten, terwijl hij voorzichtig rond keek, maar de heele bevolking van 't Kasteel was bezig feest te vieren en er was niemand, die de wacht hield bij de poort. Richard hoorde den hollen klank der hoeven, toen ze de ophaalbrug over gingen en wist dat hij vrij was, maar Osmond hield zijn arm over hem en wilde nog niet, dat hij zich zou bewegen. Juist, toen Richard het gevoel kreeg, alsof hij het geen oogenblik langer in die ongemakkelijke houding zoo tusschen het stroo kon uithouden, liet Osmond het paard stilstaan, nam hem er af en hem op het gras neerleggend, bevrijdde hij hem. Hij keek om zich heen — zij bevonden zich in een boschje — de avondschemering begon te vallen en de vogels zongen liefelijk.

„Vrij! vrij! nu zijn wij vrij!” riep Richard uit, terwijl hij opsprong en de heerlijk frissche avondwind zijn gelaat verkoelde; „de Koningin en Lotharius en die akelige kamer hebben we nu allemaal achter den rug!”

„Ja, maar nog niet zoo heel ver,” zei Osmond, „u kunt uzelf niet veilig noemen voor de Epte ons van hen scheidt. In het zadel, Heer, ons leven hangt er van af.”

Osmond hielp den Hertog opstijgen, sprong achter hem in 't zadel en zijn paard de sporen gevend, reed

hij vlug voort, ofschoon niet zoo hard als hij wel kon, daar hij zijn ros wenschte te sparen. De schemering ging over in nachtelijk duister, de sterren schitterden aan den hemel, maar hij reed door met zijn arm om het kind geslagen, dat van vermoeidheid in een onrustigen sluimer viel. Iedere stap bracht hem verder weg van Koningin Gerberge en dichter bij Normandië, wat kon hem dan alle moeheid schelen! Verder — altijd verder, het licht der sterren verbleekte reeds weder en het eerste daglicht vertoonde zich aan den oostelijken hemel; de zon kwam op, steeg hooger en hooger, de dag begon warm te worden, het paard ging langzamer loopen en struikelde eindelijk. Osmond hield even stil en gespte den buikriem wat lossen, maar het hielp slechts voor een oogenblik.

Osmond was ten einde raad, toen ze over de vlakke een gezelschap kooplieden zagen naderen met een langen stoet beladen muilezels, die door sterke mannen werden bewaakt; het had iets van een Oostersche karavaan in de woestijn. Vol verbazing keken zij naar den ferschgebouwdn jongen Noorman met het kind voor zich op zijn afgemat strijdros.

„Heer Koopman,” sprak Osmond den eersten den besten aan, „ziet gij dit paard? Een beter bestaat er niet, maar het is doodop van vermoeidheid en wij hebben haast. Laat mij hem inruilen tegen dat sterkgebouwde lastpaard. Mijn ros is wel tweemaal zoveel waard, maar ik heb geen tijd om af te dingen — wilt ge, ja of neen!”

De koopman, die oog had voor de waarde van Osmonds vurige zwarte, nam het aanbod aan en na het zadel verwisseld en Richard er op geplaatst te hebben, steeg Osmond weer op en voort ging het langs ongebaande wegen, die in Osmonds herinnering geprent waren, gewend als hij was aan het leven in woeste, onbebouwde streken. De uitgestrekte moerasen waren nu veel minder gevaarlijk dan in den winter en zij kwamen er veilig over. Van vervolging hadden zij tot nog toe niets gemerkt, maar Osmonds grootste zorg betrof nu zijn kleinen beschermeling, die nog niet geheel bekomen van zijn ziekte, haast bezweek door vermoeidheid en de hitte van de brandende zonnestralen en geduldig tegen Osmond aanleunde, zonder zich te bewegen of op te kijken. Het ondergaan van de zon en het koele windje, dat zich toen verhief en dat Osmond zoo verfrischte, was nauwelijks in staat hem weer wat te doen opleven. Eindelijk zag de ridder een blauwe rivier zich tusschen groene oevers slingeren en aan de overzij verrees een rotsachtige steilte, op welks top zich een van torens voorzien kasteel verhief. Een vreugdekreet ontsnapte hem: „De Epte! de Epte! Daar is Normandië, Heer! Kijk eens op en zie uw Hertogdom.”

„Normandië!” riep Richard, terwijl hij trachtte recht op te gaan zitten, „o, mijn eigen thuis!”

De Epte was echter breed en diep en het gevaar nog niet voorbij. Osmond keek bezorgd rond, doch merkte vol blijdschap sporen van vee op, dat door

de rivier scheen te zijn getrokken. „We moeten het probeeren,” zei hij en afstijgend leidde hij al wadende het paard het water in, terwijl hij Richard stevig in het zadel hield. De stroom werd dieper, het water steeg tot aan Richards voeten, toen tot aan den hals van 't paard, vervolgens moest het zwemmen evenals Osmond, die het stevig bleef vasthouden — eindelijk voelden zij weer vasten grond onder de voeten, de kracht van den stroom werd minder en zij naderden den oever. Op 'tzelfde oogenblik zagen zij echter twee mannen van het kasteel af met pijl en boog op hen mikken en een ander riep hen van den hoogen oever toe: „Halt! niemand mag de doorwaadbare plek van Montémar passeeren zonder toestemming van Vrouwe Jolande.”

„Hoera! Bertrand de hofmeester, zijt gij dat?” riep Osmond terug.

„Wie noemt mij daar bij mijn naam?” vroeg de hofmeester.

„Ik ben het, Osmond van Centeville. Open vlug de poort, Heer hofmeester, want hier is uw Hertog, die groote behoefte heeft aan rust en verkwikking!”

„De Hertog!” juichte Bertrand, terwijl hij zijn muts in de lucht wierp en naar de landingsplaats holde.

„De Hertog, de Hertog!” klonk de kreet van de wapenknechten van boven en een oogenblik later had Osmond het paard op 't droge geleid en riep hij zijn Heer toe: „Kijk toch eens op, Heer, hier bent u weer in uw eigen Hertogdom en dit is Alberics Kasteel!”

„Welkom, hartelijk welkom, edele Hertog, onze Heer! Gezegend zij deze dag!” riep de hofmeester. „Wat een vreugde zal dat zijn voor onze Vrouwe en onzen jongen Heer!”

„Hij is totaal uitgeput,” zei Osmond met een bezorgden blik op Richard, die niet in staat was zich op te richten of te spreken. „Hij was net erg ziek geweest, toen ik hem wegvoerde. Ik geloof, dat zij geprobeerd hebben hem te vergiftigen en toen hij in zooverre beter was, dat hij vervoerd kon worden, wou ik geen uur langer te Laon blijven. Maar nu het hoofd omhoog, Heer Richard, nu bent u vrij en veilig en hier is de goede Vrouwe van Montémar, die veel beter u verzorgen kan dan een ruwe ridder als ik.”

„Helaas! onze Vrouwe is er niet,” zei de hofmeester, „zij doet met den jongen Alberic een pelgrimstocht naar Jumièges om daar voor de veiligheid van den Hertog te bidden. Wat zullen zij verheugd zijn, als ze vernemen dat hun gebed is verhoord.”

Osmond echter kon nauwelijks blijde zijn, zoo ongerust maakte hij zich over de groote afgematheid, de volkomen uitputting van zijn beschermeling. Zij droegen hem naar Alberics bed, maar hij kon van moeheid niet slapen en wierp zich rusteloos heen en weer.

„Helaas, helaas!” klaagde Osmond, „ik ben te haastig geweest! Van de Franken heb ik hem gered en nu zal mijn eigen onvoorzichtigheid hem nog den dood aandoen.”

„Sst! Heer van Centeville,” sprak de vrouw van den hofmeester, de kamer binnentredend, „zoo moet ge niet spreken, dat maakt hem nog erger. Laat het kind maar eens aan mij over, hij is alleen maar oververmoeid.”

Zoo hielden zij dan samen gedurende twee, drie uren de wacht bij zijn bed, voortdurend trachtend hem te kalmeeren, totdat hij eindelijk rustig werd en in een gezonden slaap viel.

De zon stond reeds hoog aan den hemel, toen Richard ontwaakte. Hij keerde zich om in zijn met stroo gevulde krib en sloeg de oogen op. Het waren niet de met tapijten behangen wanden van zijn kamer te Laon, die zijn blik ontmoette, maar ruwe steenen muren en het diepe smalle venster van een torenkamer. Osmond van Centeville lag vermoeid van de zware reis en het waken rustig te slapen op den vloer voor zijn bed. En wat zag hij nog meer?

Aan zijn voeteneinde stond Alberic van Montémar met een blij gezicht en glinsterende oogen te wachten op zijn ontwaken, en plotseling klonk het: „Alberic, Alberic!” en met den kreet: „Heer Richard!” wierp Alberic zich in diens uitgestrekte armen.

„Is het dan werkelijk waar? Ben ik weer in Normandië?” riep Richard uit.

„Ja zeker! zeker, Heer. U bent te Montémar. Alles hier behoort u toe. De valk met den gestreepten staart maakt het best en moeder komt vanavond thuis — zoo gauw wij het goede nieuws hoorden liet zij mij gaan!”

„Wij moesten heel lang rijden en ik was o, zoo moe!” zei Richard, „maar 't kan me nu niets meer schelen, nu we maar thuis zijn. Maar ik kan het nog nauwelijks gelooven! O, Alberic, het was daar zoo akelig.”

„Kom eens hier bij het raam kijken, Heer, dan zult u zien, dat u weer thuis bent.”

Richard was met één sprong bij het venster en wat zag hij daar! Het burchtplein was vol gewapende mannen en paarden, de zon schitterde op maliënkolders en helmen en daar bovenuit wapperden verscheiden banieren en wimpels, die Richard heel goed kende. „Daar! daar!” riep hij blijde uit, „daar is het hoefijzer van Ferrières en daar de ruiten van Warenne! O, en dat is nog het allerbest: daar heb je ons eigen roode schild, het wapen van Centeville! O, Alberic! Alberic! is Heer Erik hier, dan moet ik naar hem toe!”

„Bertrand stuurde hun onmiddellijk allemaal bericht, dat ze moesten komen om het Kasteel te verdedigen, als de Franken u misschien zouden willen vervolgen; maar nu bent u veilig, veilig door de speren der Noormannen — God zij dank.”

„Ja, God zij dank!” herhaalde Richard, terwijl hij eerbiedig neerknielde en zijn Latijnsche gebed opzeide. Opstaande keek hij Alberic aan en zeide: „Ik moet Hem waarlijk dankbaar zijn, want Hij heeft Osmond en mij gered uit de handen van den Koning en van de wreede Koningin en ik moet trachten minder driftig en heerschzuchtig te zijn dan vóór ik wegging, want

dat heb ik beloofd, als ik ooit terug zou komen. Arme Osmond, wat slaapt hij! Kom Alberic, wijs me den weg eens naar Heer Erik!"

Aan Alberics hand verliet Richard de kamer en daalde de trappen af naar de hal. Daar waren heel wat Noorsche ridders en edelen in volle wapenrusting vergaderd, maar Richard zocht maar één; hij kende Heer Erik aan zijn grijze haar en zijn blauwe harnas, ofschoon hij met den rug naar hen toe stond en in een oogwenk, voor men nog zijn binnenkomen had opgemerkt, was hij op hem toegesprongen en zijn armen uitstrekking riep hij uit: „Heer Erik, lieve Heer Erik, hier ben ik! Osmond is veilig! en maakt Vrouwe Astrida het goed?"

De oude Baron draaide zich om en met den uitroep: „Mijn kind!" sloeg hij zijn geharnaste armen om hem heen, terwijl tranen langs zijn ruwe wangen vloeiden. „God zij geloofd, dat u in veiligheid zijt en dat mijn zoon zijn plicht heeft volbracht!"

„En hoe is het met Fru Astrida?"

„O, best, sinds zij gehoord heeft, dat u terug zijt. Maar kijk eens om u heen, Heer! zie eens hoeveel van uw trouwe vazallen opgekomen zijn om u tegen die valsche Franken te beschermen."

Richard keerde zich om en beleefd buigende, begroette hij de dappere ridders met een handdruk, zoo onbeschroomd en met zooveel bevalligheid als hij werkelijk niet bezat toen hij Normandië verliet. Hij was ook grooter geworden en ofschoon hij nog

bleek en met weinig zorg gekleed was; ofschoon zijn haar ruw en onordelijk zat en het litteken van de brandwond nog zichtbaar was op zijn wang, toch leek hij met zijn heldere blauwe kijkers en rechte gestalte een veelbelovende jonge vorst en de Noorsche edelen keken hem vol trots en vreugde aan, nog te meer, toen hij uit eigen beweging tot hen zeide: „Ik dank u, edele en dappere ridders, dat gij gekomen zijt om mij te beschermen. Ik vrees het heele Frankische leger niet nu ik te midden mijner eigen trouwe Normandiërs ben.”

Heer Erik leidde hem naar de haldeur boven aan de trap, opdat de wapenknechten hem zouden zien en toen verrees er zulk een machtig geluid van: „Lang leve Hertog Richard! Heil onzen kleinen Hertog!” dat het door de heuvelen rondom werd weerkaatst en Osmond uit zijn slaap deed ontwaken; voor zoover het mogelijk was, werd Richard nog meer overtuigd, dat hij werkelijk zich bevond in een land, waar ieder hart gloeide van trouwe liefde voor hem.

Voor de kreet geheel was weggestorven, hoorde men het geluid van een jachthoorn voor de poort en met de woorden: „Dat moet de Graaf van Harcourt zijn,” zond Heer Erik Bertrand om gauw open te doen, terwijl Alberic, als Heer van het Kasteel, volgde om den Graaf welkom te heeten.

Deze reed het plein op tot onder aan de trap, waar hij afsteeg, terwijl Alberic zijn stijgbeugel vasthield. Nog weinige treden had hij beklommen, toen Richard

hem vrijwillig tegemoet kwam (hetgeen hij vroeger nooit had gedaan) en zijn hand uitstak met de woorden: „Welkom, Graaf Bernard, welkom. Ik dank u, dat gij gekomen zijt om mij te beschermen. Ik ben verheugd u terug te zien.”

„Ha! mijn jonge Heer,” antwoordde Bernard, „ik ben van harte blij, dat u uit de klauwen der Franken zijt gered. U kunt nu uw vijanden van uw vrienden onderscheiden, dunkt mij.”

„Ja zeker, Graaf Bernard. Ik weet het nu, dat u het goed met mij meende en dat ik u had behooren dankbaar te zijn en niet boos had moeten worden, wanneer u aanmerkingen op mij maakte. Wacht nog een oogenblik, Heer Graaf, ik nam mij voor u allen één ding te zeggen, als ik ooit weer veilig thuis zou komen. Walter, Maurits, Jan — gij allen, die tot ons huis behoort en tot dat van Heer Erik — ik weet dat ik, voor ik weg ging, dikwijls geen goed Heer voor u was. Ik was driftig en trotsch en heerschzuchtig, maar God heeft mij beter geleerd, toen ik ver weg, ellendig en eenzaam onder vijanden verkeerde; het spijt mij en ik hoop, dat gij het mij wilt vergeven, en met Gods hulp zal ik trachten nooit meer hoogmoedig en driftig te zijn.”

„Ziedaar, Heer Erik,” zei Bernard, „gij hoort wat de jongen zegt. Waar hij het zoo flink en zoo onbeschroomd uitspreekt, twijfel ik er niet aan of hij zal zijn woord houden en geen spijt hebben van zijn reis naar Frankenland; en eenmaal hopen wij hem in alle

opzichten een vorst te zien worden als zijn vader was.”

„Den dank daarvoor heeft Osmond verdiend,” zei Richard, toen deze pas ontwaakt beneden kwam. „Osmond heeft mij geholpen mijn verdriet te dragen; hij is het, die mij gered heeft door als een adelaar met zijn jong weg te vliegen. Osmond, gij moet voortaan een paar vleugels op uw schild en helm dragen, als herinnering aan onze goedgeslaagde vlucht.”

„Zooals u wenscht, Heer,” zei Osmond nog slaperig, „maar de vlucht was lang genoeg en ik hoop, dat ik nooit weer voor uw vijanden of voor de mijne zal behoeven te vluchten.”

Wat een blijde zomerdag was dat! De avond be kroonde Richards geluk, want eerst kwam Vrouwe Jolande en geen kwartier later moest de ophaalbrug neergelaten worden voor Vrouwe Astrida en haar gevolg; met één sprong was Richard in haar armen en aan haar borst geklemd; toen hield zij hem op armlengte van zich af om te zien, hoe groot hij wel geworden was, en om hem te beklagen over zijn litteeken. Daarop drukte zij hem opnieuw aan haar hart.

Vervolgens kwam Osmond en knielde voor haar neer; zij zegende hem al snikkende, terwijl zij hem tegelijkertijd verwijten maakte, dat hij haar lieveling zoo moe had laten worden; en toen de nacht viel en Richard als van ouds aan haar knie zijn gebed had opgezegd — toen was onze kleine Hertog de gelukkigste jongen in heel Normandië.

HOOFDSTUK IX.

Montémar lag te dicht bij de grens om een veilige verblijfplaats te zijn voor den kleinen Hertog, en zijn oom, Graaf Hubert van Senlis, was het met Bernard den Deen eens, dat het beter was hem te brengen buiten zijn eigen hertogdom, dat waarschijnlijk spoedig zou worden tot een tooneel van strijd. Grootelijks tegen zijn wil werd hij in 't geheim, onder sterk geleide, eerst naar het Kasteel van Coucy en later naar Senlis vervoerd.

Tot zijn troost werd hij niet weer van zijn vrienden gescheiden; Alberic, Heer Erik en zelfs Vrouwe Astrida vergezelden hem, evenals zijn onafscheidelijke metgezel Osmond. De Baron durfde hem nauwelijks een oogenblik uit het oog verliezen en hij werd zoo zorgvuldig bewaakt, dat hij bijna een gevangene leek. Zelfs gedurende de zomerdagen mocht hij nooit buiten de muren gaan; zijn bewakers hielden het zooveel mogelijk geheim, dat het Kasteel zoo'n gast herbergde.

Osmond was niet zooveel met hem als gewoonlijk, maar voortdurend in de weer in de smederij van den wapensmid, een laag gewelfd vertrek, dat op den hof van 't kasteel uitkwam. Richard en Alberic waren erg nieuwsgierig om te weten, wat hij daar uitvoerde, maar hij grendelde de deur met een ijzeren bout en zij waren genoodzaakt tevreden te zijn met te luisteren naar de hamerslagen, die de maat aangaven

voor het lied, dat luid en vroolijk weerklonk, het lied van „Sigurds zwaard en de slapende jonkvrouw te midden der vlammen.” Fru Astrida zei, dat Osmond groot gelijk had, dat geen enkele goede wapensmid ooit met open deuren werkte en als de jongens hem naar zijn werk vroegen, glimlachte hij slechts en zeide, dat zij het wel zien zouden, zoodra de oproep tot den strijd kwam.

Die zou wel spoedig komen, dachten zij, want de tijding had hen reeds bereikt, dat Lodewijk zijn leger had verzameld en Normandië binnenrukte om den jongen Hertog opnieuw gevangen te nemen en het land te veroveren. De dagv^uarding echter liet zich wachten, inplaats daarvan kwam de boodschap dat Rouaan zich in de handen van den Koning had overgegeven. Richard huilde van verontwaardiging: „Het Kasteel van mijn vader! Mijn eigen stad in handen van den vijand! Dus is Bernard toch een verrader! Niemand zal mij beletten hem zoo te noemen. Waarom vertrouwden wij hem toch?”

„Houd moed, Heer Hertog,” zei Osmond; „als u maar eenmaal een volwassen ridder zijt, zal uw eigen zwaard u recht doen, niettegenstaande alle valsche Denen en nog valscher Franken, die er in 't land zijn.”

„Wat, Osmond, mijn zoon, praat jij ook al zoo? Ik dacht, dat jij tenminste te oud en te verstandig zoudt zijn om iemand te verdenken, die zich trouw toonde tegenover het geslacht van Rollo vóór jij nog geboren waart!” viel de oude Baron in.

„Maar hij heeft toch mijn hertogdom overgegeven! Hoe kan hij dan anders als een verrader heeten!” riep Richard, „een lage, gemeene verrader, die in de gunst van”

„Stil, stil, Heer,” hield de Baron hem tegen, „er gaat meer om in dat geslepen verstand van Bernard dan uw jonge hersentjes of zelfs mijn oude kunnen nagaan. Wat hij doet, begrijp ik niet, maar ik durf er mijn hoofd om te verwedden, dat hij het goed met u meent.”

Richard zweeg, hij herinnerde zich zijn onbillijk oordeel van vroeger, maar de gedachte dat de Franken in Rollo's toren huisden en het verdere bericht, dat de Koning van plan was Normandië onder zijn Frankische vazallen te verdeelen, veroorzaakte hem groot verdriet. Heer Erik echter bleef zijn vriend Bernard vertrouwen en op zekeren dag na een gesprek aan de poort met een nieuwen boodschapper, riep hij den Hertog toe: „Wat zegt u er nu wel van, Heer? De Zwarte Raaf heeft zijn vleugels uitgeslagen. Er ligt een vloot van vijftig schepen in de Seine en de „Slang” van Harald Blauwtand voert ze aan!”

„De Koning van Denemarken! Is die gekomen om mij te helpen?”

„Dat is hij, voorzeker! In 't geheim door Bernard geroepen, is hij gekomen om u recht te doen en u op uws vaders zetel te plaatsen. Noem den eerlijken Harcourt nu maar een verrader, omdat hij uw mooie hertogdom gespaard heeft voor vuur en zwaard!”

„Tegenover mij is hij tenminste geen verrader,” zei Richard aarzelend.

„Neen zeker niet, maar wat wou u nog meer zeggen!”

„Ik denk, als ik eens regeerend hertog ben, dat ik niet zoo geslepen zal zijn,” zei Richard, „ik zal mij toonen zooals ik ben, vriend of vijand.”

„De jongen groeit ons boven 't hoofd,” lachte Heer Erik, „maar zoo zou zijn vader ook gesproken hebben.”

„Hij gaat iederen dag meer op zijn edelen vader lijken,” zei Fru Astrida.

„Maar de Denen, vader, de Denen!” zei Osmond. „Er zal nu gevochten worden. Mag ik mij bij het leger voegen om mijn sporen te winnen?”

„Van harte graag,” antwoordde de Baron, „als onze Hertog hier je verlof geeft; ik wou, dat ik hem ook verlaten mocht en mee kon gaan. Het zou mij goed doen nog eens weer voet te zetten op een Noorsch schip.”

„Ik ben benieuwd die mannen uit het Noorden eens te zien,” sprak Osmond.

„O! het zijn maar Denen, geen Noormannen, en er zijn geen echte Vikings onder, zooals vroeger toen Ragnar verwoestend rondtrok”

„Mijn zoon, mijn zoon, is dat nu goed om zoo te spreken in het bijzijn van het kind?” viel Vrouwe Astrida hem in de rede, „zijn dat nu woorden voor een Christen-edelman?”

„Neem u mij niet kwalijk, moeder,” zei de grijze krijgsman ootmoedig, „maar mijn bloed stroomt sneller

nu ik hoor, dat de Noorsche vloot zoo dicht bij is en dan te denken, dat Osmond het zwaard zal trekken aangevoerd door een Zeekoning."

Den volgenden morgen werd Osmonds krijgsros voor de deur geleid en de wapenknechten, die de bezetting van Senlis missen kon, stonden gereed hem te vergezellen. Op de trap stonden de jongens te wachten, verwonderd waar hij zoo lang bleef, tot hun opmerkzaamheid getrokken werd door het opengaan van een deur en daar in den laaggewelfden ingang van de smederij met den rooden gloed achter hem, stond Osmond, gekleed in blinkend staal en op zijn helm een paar gouden vleugels, terwijl dezelfde versiering prijkte op zijn lang, puntig, vliegvormig schild.

„Jou vleugels! onze vleugels!” riep Richard uit, „het wapen van Centeville!”

„Mogen zij achter den vijand aan vliegen, niet vóór hem uit,” zei Heer Erik, „gedraag u flink, mijn zoon, laat onze Deensche neven niet zeggen, dat wij slechts Frankische beleefdheid kennen inplaats van Noorsche dapperheid.”

Nadat zij aldus afscheid hadden genomen verliet Osmond Senlis, terwijl de beide jongens zich naar boven op den toren haastten om hen zoo lang mogelijk na te kunnen kijken.

Voorloopig brachten zij den meesten tijd door op den hoogsten toren en voortdurend richtten zij hun blik naar de plaats waar hij verdwenen was; maar meerdere dagen gingen voorbij en toen het hen begon

te vervelen, gingen ze maar weer spelen in den hof.

Op zekeren dag lag Alberic, daar hij een draak voor moest stellen, op zijn rug, zoogenaamd vuur en vlam blazend tegen Richard, den Ridder, die met een stok als lans en een houten zwaard zich heldhaftig verdedigde; daar op eens vliegt de draak op en wijst naar den wachter op den toren. Deze bracht juist den hoorn naar den mond en het volgend oogenblik weerklonk zijn geluid door het kasteel.

Met een luiden kreet vlogen de jongens hals over kop de torentrap op; toen ze boven kwamen waren ze zóó buiten adem, dat ze den wachter niet eens konden vragen, wat hij zag. Hij wees het hun aan en Alberic met zijn scherpe oogen riep uit: „Ik zie het! Kijk, Heer, dat puntje daar op de hei!”

„Ik zie het niet! Waar, waar?”

„Hij is nu achter dien heuvel, maar kijk, daar heb je hem weer! Wat vliegt hij!”

„Hij lijkt wel een vogel,” zei Richard, „zoo snel gaat hij”

„Als hij maar niet in ernst op de vlucht is!” zei Alberic bezorgd den wachter aankijkend.

„Neen mijn jonge Heer, daar behoeft u niet bang voor te zijn. Ik weet hoe mannen rijden, wanneer ze op de vlucht zijn.”

„Neen, je hebt gelijk, aan dezen ruiters kan men wel zien dat hij niet ontmoedigd is,” zei Heer Erik, die ook boven was gekomen.

„Nu kan ik hem beter onderscheiden! Ik zie het

paard," riep Richard uit van ongeduld opspringend, zoodat Heer Erik hem vast greep met den uitroep:

„Straks valt ik over den rand heen! Pas op! Nog liever een slag verloren, dan dat dit gebeurde!”

„Hij houdt wat in zijn hand,” merkte Alberic op.

„Een banier of zoo,” zei de wachter, „mij dunkt, hij lijkt in 't rijden wel wat op onzen jongen Heer.”

„Ja, werkelijk! Mijn dappere jongen! Hij schijnt goede diensten bewezen te hebben,” riep Heer Erik uit, toen de gestalte duidelijker werd. „De Denen hebben kunnen zien, hoe wij onze jonge mannen groot brengen.”

„Zijn vleugels brengen goede tijding,” zei Richard; „wilt u mij als 't u belieft loslaten, Heer Erik, ik moet het Fru Astrida gaan vertellen.”

De ophaalbrug werd neergelaten, de valpoort opgehaald en al de bewoners van het Kasteel stonden in den hof, toen de krijgsman met den gevleugelden helm binnenreed, een neerhangende banier in zijn hand; nadergekomen ontplooidde hij deze en voor de voeten van den kleinen Hertog van Normandië lagen de gouden lelies van Frankenland uitgespreid!

Een kreet van verbazing weerklonk, allen drongen op hem aan en bestormden hem met vragen. Een groote overwinning — de Koning gevangen — Montreuil gedood!

Richard wilde zijn hand niet loslaten, terwijl hij hem naar de hal leidde, waar zij om hem heen geschaard het verdere nieuws aanhoorden. De eerste vraag van zijn vader was, wat hij wel dacht van de Denen.

„Dat zijn ruwe gezellen, vader,” zei Osmond glimlachend, terwijl hij hoofdschuddend er bij voegde:

„En wreed ook!” „’t Zijn toch maar flinke strijdmakkers,” zei Heer Erik, maar Osmond vond, dat men wel dapper kon zijn zonder nog wreed te wezen. Richard viel hen ongeduldig in de rede met vragen, hoe de slag zich had toegedragen en waar hij had plaats gehad.

„Aan den oever van de Dive,” zei Osmond. „O, vader, u noemde den ouden Harcourt niet ten onrechte een sluwen vos — ze mochten hem inplaats van Berhart of Bernard wel Vossehart noemen! Hij had aan de Franken een boodschap gezonden, dat hij in de knel zat, of zij hem wilden komen helpen, want dat de Denen met hun heele legermacht op hem aanrukten.”

„Ik hoop, dat er geen verraad in ’t spel was! Ik wil niet hebben, dat er in mijn naam gemeene daden worden gedaan!” viel Richard in met zooveel waardigheid in stem en gebaren, dat allen zijn jeugd vergaten en voelden, dat hij werkelijk hun Hertog was.

„Neen zeker niet, zou ik het gebeurde anders met zooveel blijdschap hier vertellen?” vroeg Osmond. „Het was Bernards bedoeling de Koningen te zamen te brengen en Lodewijk te toonen, dat u vrienden had, die voor uw rechten opkwamen. Hij wilde daarmee bloedstorting voorkomen.”

„En hoe kwam het, dat er dan toch gevochten werd?”

„De Denen hadden hun kamp opgeslagen langs de Dive en zoodra de Franken in ’t zicht kwamen, zond Blauwtand een boodschapper naar Lodewijk om hem

te zeggen, dat hij Neustria moest ontruimen en aan u, den wettigen eigenaar, overlaten. Daarop liet Lodewijk hem uitnoodigen tot een bijeenkomst, waar hij hem met mooie woorden hoopte te kunnen overhalen."

„Waar was jij toen, Osmond?"

„Waar ik het nauwelijks langer uit kon houden! Bernard had ons Noormannen te zamen opgesteld onder den standaard van den Frankischen Koning, alsof wij den inval der Denen wilden afweren. O, 't was schijnbaar alles koek en ei tusschen hem en Lodewijk, hij gaf hem raad en leek zijn beste vriend. Maar één ding kon hij toch niet gedaan krijgen; die ondankbare schurk, Herluin van Montreuil, was met den Koning meegekomen om ook zijn deel van den buit te krijgen en toen Bernard den Koning aanried hem naar huis te zenden, omdat de Noormannen zijn gezicht niet konden verdragen, begonnen die heethoofdige Franken te foeteren, dat geen Noorman hun beletten zou mee te brengen, wien zij verkozen. Er werd dan een tent opgeslagen bij de rivier, waarin de beide Koningen met Bernard, Alan van Brittannië en Graaf Hugo hun bijeenkomst hielden. Wij stonden onder-tusschen buiten, waar de beide legers zich met elkaar vermengden en de Normandiërs en Denen samen kennis maakten. Een roodharige, woestuitziende kerel vertelde mij, dat hij met Anlaff in Engeland was geweest en terwijl hij zoo stond te praten over al de heldendaden van Hako in Noorwegen wees hij plotse-ling naar een ridder vlak bij ons, die met een anderen

Frank stond te praten, en vroeg mij hoe hij heette. Mijn bloed begon te koken, terwijl ik hem antwoord gaf, want het was Montreuil zelf! „De oorzaak van den dood van jelui Hertog!” viel de Deen uit, „bah, jelui Normandiërs, je bent gevallen zonen van Odin, dat je hem nog laat leven.”

„Ik hoop, dat je hem onder 't oog bracht, dat wij de wetten van Odin niet meer gehoorzamen?” zei Vrouwe Astrida.

„Ik kon geen woord meer in 't midden brengen, grootmoeder, want de Denen namen de wraak op zich. Ze vlogen met hun strijdbijlen op Herluin aan en 't volgende oogenblik was de ongelukkige man dood. Dat gaf een heele opschudding. Iedereen sloeg er maar op los, zonder te weten waarom. Sommigen riepen Thor Hulfie, sommigen Dieu aide, anderen Montjoie St. Denis! Wij Noordelijken stonden tegenover de Franken. Ik stond aan den voet van dezen standaard, ik moest er hard voor vechten, maar eindelijk haalde ik hem toch naar beneden en droeg hem weg.”

„En de Koningen?”

„Zij schijnen zich uit de tent naar buiten gehaast te hebben om zich bij hun manschappen te voegen. Lodewijk besteeg zijn paard, maar u weet van vroeger, Heer, hoe slecht hij rijdt en hij kwam midden tusschen de Denen terecht, waar Koning Harald hem bij den teugel greep en aan vier ridders als gevangene in bewaring gaf. Of hij ze omgekocht heeft, of dat ze hem,

zoals ze beweerden, uit het oog verloren, terwijl ze zijn tent plunderden, weet ik niet; maar toen Harald naar hem vroeg, was hij er van door!"

„Er van door! En noem je dat den Koning gevangen nemen?"

„Luister verder. Hij reed vier mijlen en ontmoette toen iemand van 't gepeupel uit Rouaan, dien hij voor geld overhaalde hem op het Wilgeneiland te verbergen. Bernard wist er echter achter te komen en nu wordt hij secuur bewaakt in Rollo's Toren."

„Zoo, zoo, 't zal mij benieuwen, hoe hem dat bevalt. Zou hij zich nog herinneren, dat hij mij voor 't raam hield en zwoer, dat hij niets dan goeds met mij voor had!"

„En toen u hem geloofde, Heer," voegde Osmond er droogweg aan toe.

„Nu ja, toen was ik ook nog maar een kleine jongen," zei Richard trotsch. „De muren moeten hem wel herinneren aan zijn eed en hoe Graaf Bernard zei, dat God op zijn hoofd mocht doen neerkomen, wat hij tegen mij misdreef."

„Denk er aan, mijn kind, en hoed u er voor uw beloften te breken," zei Vader Lucas, „maar laat het u geen reden zijn u te verheffen over een overwonnen vijand. Laten wij allen nu dadelijk naar de kapel gaan om onzen dank te brengen aan Hem, wien hij alleen toekomt."

HOOFDSTUK X.

Na een jaar van gevangenschap stemde de Koning er in toe een losprijs te betalen en zoolang men het over de voorwaarden nog niet eens was, zouden zijn beide zoons als gijzelaars onder de Noormannen verblijf moeten houden, terwijl hijzelf naar zijn eigen land terugkeerde. De Prinsen zouden naar Bayeux gezonden worden, waarheen ook Richard onder bescherming der Centevilles was vertrokken; hem was nu vergund vrij buiten het kasteel te rijden en te wandelen, onder voorwaarde, dat er altijd iemand met hem meeinging.

„Ik vind het prettig, dat Carloman komt en hoop het hem recht naar den zin te maken,” zei Richard, „maar ik wou, dat Lotharius maar weg bleef.”

„Misschien komt hij wel,” zei de vrome Vader Lucas, „dat u eens in toepassing zoudt kunnen brengen de laatste les van uw vader, en van Abt Martijn en kwaad met goed zoudt kunnen vergelden.”

De Hertog kreeg een kleur, maar antwoordde niet.

Hij besteeg met Alberic den uitkijktoren, van waaruit zij op zekeren dag een stoet zagen naderen met een door twee paarden gedragen en van gordijnen voorziene koets in 't midden. „Dat kunnen de Prinsen niet zijn,” zei Alberic, „zeker een of andere zieke dame.”

„Ik hoop maar, dat het de Koningin niet is,” riep Richard verschrikt. „Maar neen, Lotharius is zoo'n

lafaard, hij was zeker bang om te rijden en daarom heeft zijn moeder haar lieveling maar als een juffertje in een draagkoets gestopt. Maar kom, Alberic, ik wil niets onvriendelijks meer zeggen van Lotharius, als ik het eenigszins kan laten."

Richard ging de Prinsen in den hof tegemoet; hij nam zijn muts van het glanzend blonde haar en boog met zooveel bevallige beleefdheid, dat Fru Astrida den arm van haar zoon veelzeggend drukte en hem vroeg of hij nu hun kleinen Hertog niet het mooiste en liefste kind van de heele Christenheid vond.

Met een boos gezicht stapte Lotharius uit den draagstoel zonder zich om den kleinen Hertog te bekommeren; op ruwen toon riep hij zijn knecht Karel toe hem te volgen, waarop hij de hal binnenging zonder iemand een woord of blik te gunnen, zich neerwierp in den hoogsten zetel en Karel beval hem wijn te brengen.

Ondertusschen keek Richard in den draagstoel, waar hij in een hoekje Carloman vond, die zat te snikken van angst.

„Carloman, lieve Carloman, huil toch zoo niet! Kom er maar uit; ik ben het immers, je eigen Richard. Laat ik je nu eens welkom heeten."

Carloman keek op, greep de hand, die hem toegestoken werd en wierp zich om zijn hals.

„O, Richard, stuur ons toch terug! Laat die wilde Denen ons toch niet dooden."

„Niemand zal je kwaad doen. Er zijn hier geen

Denen; je bent mijn gast, mijn vriendje, mijn broer. Kijk eens, hier heb je Vrouwe Astrida ook."

„Maar moeder zei, dat de Noormannen ons vermoorden zouden, omdat we jou gevangen hielden. Zij huilde en ging zoo te keer en die booze mannen namen ons met geweld mee. Laat ons toch maar teruggaan."

„Dat mag ik niet doen," zei Richard, „want jelui bent gevangenen van den Koning van Denemarken, niet van mij; maar ik zal veel van je houden en je mag alles hebben wat van mij is, lieve Carloman, als je maar niet langer huilt. O, Fru Astrida, wat moet ik toch doen? Kunt u hem niet troosten?" vroeg hij, toen de kleine jongen zich snikkend aan hem bleef vastklemmen.

Vrouwe Astrida kwam dichterbij en wilde hem bij de hand nemen, terwijl ze hem vriendelijk toesprak, maar met een nieuwen kreet van schrik deinsde hij van haar terug --- ze was zoo groot en ze droeg zoo'n hooge muts en dan dat gerimpelde gezicht — bovendien kon hij haar vriendelijke woorden niet verstaan, want de Frankische taal kende zij niet. Hij liet zich echter door Richard in de hal brengen, waar Lotharius met zijn eene been onder zich en een vinger in zijn mond somber voor zich uit zat te kijken.

„Zeg er eens, Heer Hertog," zei hij, „is er in dit oude hol van jou niets te krijgen. Is er geen druppeltje Bordeauxwijn?"

Richard deed zijn best om niet boos te worden over die onbeleefde manier van spreken en antwoord-

de, dat hij geloofde van niet, maar dat er een overvloed van Noorschen appelwijn was.

„Alsof ik dien gemeenen boerendrank van jelui zou willen drinken! Ik zei, dat ze mij mijn avondeten moesten brengen, waarom komt het niet?”

„Omdat je hier geen baas bent,” lag het op Richards tong, maar hij beheerschte zich en antwoordde dat het wel gauw klaar zou zijn. Carloman keek zijn broeder smeekend aan en zei: „Maak ze toch niet boos, Lotharius.”

„Wat, malle jongen, huil je nu nog al?” schimpte Lotharius, „weet je dan niet, dat als ze ons wat in den weg durven leggen, vader ze zal behandelen, zooals ze verdienen? Breng het avondeten nu onmiddellijk en geef mij een ortolanenpastij.”

„Die zijn er nu niet — het is er de tijd niet voor,” zei Richard.

„Ben je van plan mij niets te geven van wat ik lekker vind? Ik waarschuw je, het zal je opbreken.”

„We krijgen gebraden kip,” begon Richard.

„Ik geef niet om kip, ik wil ortolanen hebben.”

„Als ik dien jongen de les niet eens lees, is mijn naam geen Erik,” mompelde de Baron in zichzelf.

„Wat moet ons arme kind niet van hem te lijden gehad hebben!” antwoordde Vrouwe Astrida, „maar die kleine stumper, daar heb ik mee te doen. Wat is hij zwak en tenger; het is echter de moeite waard te zien, hoe zorgzaam onze kleine Hertog voor hem is.”

„Dapperheid en fijngevoeligheid, dat hoort samen

te gaan," zei Osmond en zoo was het hier, hoe ongeduldig Richard anders ook was vanwege zijn vurig temperament, tegenover dit zwakke, verlegen kind was hij zoo zacht en vriendelijk als een meisje. Hij haalde hem over om wat te eten, troostte hem en inplaats van om zijn vrees te lachen, hield hij den grooten bloedhond Hardigras op een afstand.

„Breng dien hond weg," zei Lotharius bevelend. Niemand stak een hand uit om hem te gehoorzamen en al zoekende naar kruimels kwam de hond opnieuw bij hem.

„Breng hem weg," beval hij nog eens, terwijl hij hem een schop gaf. De hond liet een gebrom hooren en Richard vloog verontwaardigd op.

„Prins Lotharius," zei hij, „het kan me niet schelen, wat je anders doet, maar mijn honden en mijn volk zul je niet mishandelen."

„Ik zeg je, dat ik een Prins ben! Ik zal doen, wat ik wil! Wat is dat! wie durft hier te lachen?" riep de driftige jongen stampvoetend uit.

„Het gaat hier niet zoo gemakkelijk voor een Franischen Prins om vrije Noormannen te laten geeselen," viel de ruwe stem van Walter den jager in, „er moet nog afrekening gehouden worden over den slag, dien mijn Heer de Hertog voor mij verdroeg."

„Stil, stil, Walter," begon Richard, maar Lotharius had al een voetenbankje opgepakt om er den jager mee te gooien, toen zijn arm werd vastgehouden. Osmond, die hem goed genoeg kende om op zoo'n

uitbarsting voorbereid te zijn, hield hem bij beide handen vast, ofschoon hij als een waanzinnige schreeuwde en worstelde.

Heer Erik riep hem met donderende stem in zijn Noorsch dialect toe: „En nu zeg ik het u eens en voor al, u mag dan een Prins wezen, maar u bent onze gevangene en u zult kennis maken met den kerker en met droog brood en water, als u zich niet behoorlijk gedraagt.”

Hetzij Lotharius het niet verstond of het niet wou gelooven, hij trachtte steeds woedender zich uit Osmonds armen te bevrijden, maar hij kon weinig uitzetten tegen den stoeren jongen krijgsman en niet-tegenstaande Richards tegenwerpingen, werd hij de hal uitgedragen, terwijl hij voortging met razen en tieren, en alleen in een leege kamer opgesloten.

„Laat hem voorloopig maar eens alleen,” zei Heer Erik, den Hertog tegen houdend, „als hij maar eenmaal weet, dat hij geen baas is, kan er vrede komen.”

Richard was nu wel genoodzaakt terug te gaan, ook om Carloman gerust te stellen, die in een donker hoekje was weggekropen en daar bitter schreiend als een populierenblad stond te trillen, van schrik opvliegend, toen Richard hem aanraakte.

„O, stop mij niet in de onderaardsche cel. Ik ben zoo bang in 't donker!”

Richard trachtte opnieuw hem gerust te stellen, maar hij scheen er geen acht op te slaan. „O, ze zeiden wel, dat je ons zou slaan en kwaad zou doen,

voor wat wij aan jou deden; maar ik heb toch je wang niet gebrand!"

„Voor geen geld zouden we je kwaad doen, lieve Carloman; Lotharius is niet in de onderaardsche cel — ze hebben hem alleen maar opgesloten, totdat hij zich weer behoorlijk gedraagt.”

„Lotharius deed het,” herhaalde Carloman nog eens, „en je moet op mij niet boos zijn; moeder was zoo kwaad op me, dat ik Osmond niet tegen had gehouden, toen ik hem tegenkwam met dien bos stroo, zij gaf me zoo'n slag, dat ik op den grond viel. Zat jij daar werkelijk in, Richard?”

Richard vertelde het heele verhaal en was blij, dat hij Carloman weer aan 't lachen kon krijgen; daarop ried Fru Astrida hem aan zijn vriendje naar bed te brengen. Carloman wou Richards hand niet loslaten, toen hij ging liggen en de kleine Hertog deed zijn uiterste best om hem op zijn gemak te zetten, want hij wist wat het was, zoo'n verlaten gevangene ver van huis te wezen.

„Ik dacht wel, dat jij niet boos op me zou wezen,” zei Carloman. „Lotharius heeft het verdiend, dat je hem behandelt, zooals hij het jou deed.”

„O, Carloman, zoo moet je niet over je broer praten.”

„Maar Lotharius is zoo onaardig.”

„Ja, maar we moeten vriendelijk wezen ook tegen degenen, die tegen ons onvriendelijk zijn.”

Het kind verhief zich op zijn elleboog en Richard

aankijkend, zei hij: „Dat heeft niemand me nog ooit gezegd.”

„O, Carloman, Broeder Hilary toch wel?”

„Ik luisterde nooit naar Broeder Hilary — hij was zoo langdradig en zoo vervelend; bovendien, niemand is ooit vriendelijk tegen zijn vijanden.”

„Mijn vader wel,” zei Richard.

„En ze hebben hem vermoord!” zei Carloman.

„Ja,” hernam Richard, „maar nu leeft hij in den hemel.”

„Ik zou wel eens willen weten of je daar gelukkiger bent dan hier,” zei Carloman peinzend. „Ik ben heelemaal niet gelukkig. Maar vertel me toch eens waarom we vriendelijk moeten zijn tegen onze vijanden?”

„Omdat de Heer Jezus het ook was. En je weet toch wel wat er in ons gebed staat?”

De arme kleine Carloman kende het Onze Vader alleen maar in 't Latijn — hij had er niet het minste begrip van wat het beteekende — Richard daarentegen wist het heel goed, want Vader Lucas had daaraan bijzonder veel moeite besteed. Hij begon het hem uit te leggen, maar Carloman was al ingeslapen vóór hij nog veel gezegd had.

De Hertog verwijderde zich zachtjes en ging vragen of hij even naar Lotharius mocht gaan. Met een brandende fakkel in de hand trad hij diens kamer binnen, waar het al donker was; het licht flikkerde zoo door den wind, dat hij eerst niets zag, maar eindelijk ontdekte hij een donkere gedaante op den vloer.

„Prins Lotharius,” zei hij bedwaard, „hier is . . .”
„Maak dat je weg komt,” viel Lotharius hem in de rede, „het is nu jou beurt, maar over een poosje ben

ik weer de baas. Ik wou, dat mijn moeder maar gedaan had, wat ze zei en je oogen had uitgestoken.”

Dit antwoord bracht Richard uit zijn humeur. „Schaam je je niet om zoo te spreken, waar ik uit

vriendelijkheid bij je kom; dan laat ik je hier ook den heelen nacht en vraag Heer Erik niet om je er uit te laten." Met deze woorden wierp hij de zware deur met een hevigen slag dicht. Toen hij echter bij het naar bed gaan zijn gebed opzeide, herinnerde hij zich zijn gesprek met Carloman en zijn geweten klaagde hem aan. Hij kon niet slapen in zijn warme bed, zoolang Lotharius daar in die koude, tochtige kamer zat. Heer Erik zei wel, dat het hem goed zou doen, maar Heer Erik wist niet hoe weinig gehard de Frankische Prinsen waren.

Daarom kroop Richard in 't donker naar beneden, schoof den grendel van de deur en riep: „Prins, Prins Lotharius, 't spijt mij, dat ik boos werd. Wil je er niet uitkomen en zullen we dan probeeren vrienden te worden?”

„Wat bedoel je?” zei Lotharius.

„Kom hier uit deze koude, donkere kamer. Hierheen, ik zal je den weg wel wijzen. Waar is je hand? O, wat is die koud. Laat ik je naar het vuur in de hal brengen.”

Angst, koude en duisternis hadden Lotharius al een beetje in een andere stemming gebracht en hij liet zich dan ook door Richard naar beneden brengen. Om het vuur aan het benedeneinde van de hal lagen een half dozijn wapenknechten te snorken; maar bij den anderen haard bevond zich alleen Hardigras, die den kop ophief, toen de jongens binnen kwamen. Een fluisterend woord en een liefkoozing van Richard stelden hem dadelijk

gerust en de beide jongens zetten zich neder. Terwijl Lotharius een beetje verwonderd maar somber toekeek, pookte Richard het vuur wat op. Eindelijk vroeg hij: „Prins, zullen wij vrienden zijn?”

„Ik zal wel moeten, nu ik in je macht ben,” antwoordde Lotharius.

„Ik zou je gaarne beschouwen als mijn gast en speelkameraad.”

„Nu goed dan, als 't niet anders kan.”

Richard vond, dat zijn tegemoetkoming wel wat vriendelijker mocht ontvangen zijn; daar de Prins niet in een stemming was om veel te praten nam hij hem mee naar bed, zoodra hij zich voldoende gewarmd had.

HOOFDSTUK XI.

Zooals de Baron voorzegt had gedroeg Lotharius zich bedaarder, nu hij wist dat hij zich moest onderwerpen en dat niemand zich stoorde aan zijn dreigen met de wraak van zijn vader of moeder. Hij was gewoonlijk knorrig en vervelend en stelde Richards geduld grootelijks op de proef, maar nieuwe uitbarstingen kwamen niet voor. Na al die verwennerij thuis deed het hem goed zoo onder den duim gehouden te worden. Er was eenige beterschap in zijn gedrag merkbaar, zoodat Osmond zei: „'t Is jammer, dat de jongen zijn heele leven geen gijzelaar is.” Het-

geen aan Heer Erik het antwoord ontlokte: „Als wij dan maar niet voor zijn opvoeding hadden te zorgen!”

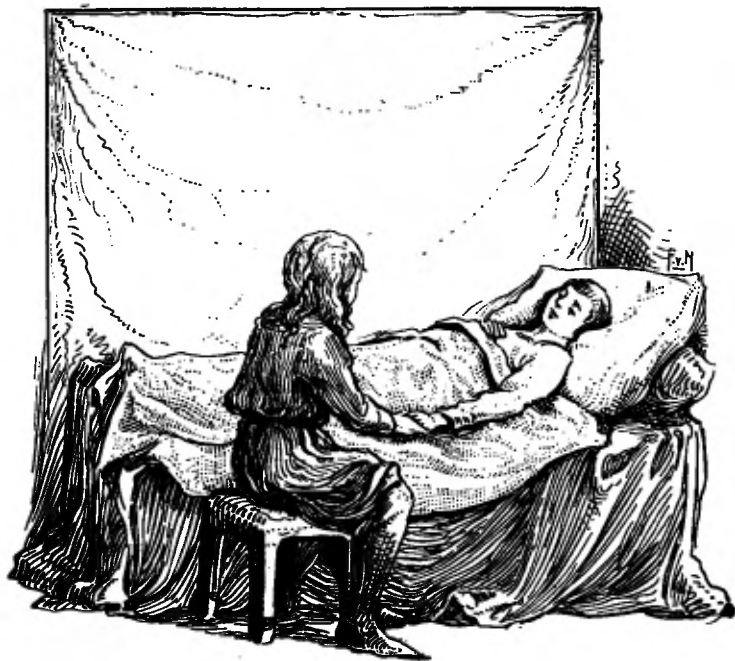
De kleine Carloman had intusschen alle vrees voor de inwoners van het kasteel, behalve voor Hardigras, afgelegd, hij vernieuwde zijn vriendschap met Osmond, was niet langer bang voor Heer Erik, lachte over Alberics grappen en hield er van op Fru Astrida's schoot te zitten en haar te hooren zingen, ofschoon hij er geen woord van verstond; het allermeest hield hij echter van zijn eersten vriend, Hertog Richard. Vaak liepen zij hand aan hand rond; soms droeg Richard hem de steile trappen op en ruwe spelletjes bleven achterwege, omdat hij daar niet van hield; ook nam Richard hem mee naar de les die Vader Lucas iederen Vrijdag- en Zondagavond in de kapel aan de kinderen van het kasteel gaf. De brave priester stond dan op de trappen van het altaar met de kinderen in een halven cirkel om hem heen; de zoon en dochter van den wapensmid, het jongetje van den jager, de jonge Baron van Montémar, de Hertog van Normandië en de Prins van Frankrijk waren hier allen gelijk en leerden te zamen, wat zij in leven en sterven het meest noodig hadden te weten en Carloman verwonderde er zich niet langer over, dat Richard het noodig vond zijn vijanden lief te hebben; en ofschoon hij eerst nog minder wist dan het kleine jagertje in het grof leeren pak, scheen hij de vrome lessen vlugger in zich op te nemen dan één van hen, en wat nog beter was, hij handelde er ook naar.

Zijn zwakke gezondheid scheen oorzaak te zijn, dat hij er troost in vond en de beteekenis er van beter begreep dan de anderen, beter zelfs dan Richard en Alberic, en Vader Lucas zei tegen Vrouwe Astrida, dat hij een lief, vroom kind was.

Doordat hij niet kon deelen in alle spelen van de andere jongens scheen Carloman meer geneigd tot allerlei overpeinzing. Om een wedren te houden over het plein schoot zijn kracht te kort, de frissche wind boven op den toren deed hem van koude rillen en geschreeuw kon hij haast niet verdragen. Vroeger placht hij te schreien als Lotharius tegen hem zei, dat hij zijn haar moest laten afknippen en priester worden; nu gaf hij slechts bedaard ten antwoord, dat hij het heel graag zou willen, als hij maar goed genoeg er voor was.

Vrouwe Astrida zuchtte en schudde haar hoofd over hem; zij vreesde, dat het arme kind niet lang genoeg zou leven om hier op aarde iets te worden. De oude Baron dacht, dat flinke gezonde gewoonten de zwakke kinderen wel zouden opknappen en Lotharius' gezondheid ging ook vooruit en tegelijkertijd verbeterde zijn humeur, maar zijn broertje kon er niet tegen. Hij kwijnde langzaam aan weg en toen de herfst kwam en de gure winden om het kasteel bliezen, werd hij erger en lag hij bijna altijd op Vrouwe Astrida's schoot. Het was geen bepaalde ziekte, maar hij werd steeds zwakker en magerder. Zij maakten een rustbank voor hem bij het vuur met

een soort scherm er achter voor den tocht van de deur en daar lag hij geduldig, uur aan uur; soms hoorde men zijn zwakke stemmetje of glimlachte hij eens even, maar hij scheen bijzonder in zijn schik

wanneer een van degenen, die hij liefhad, op hem toekwam. Hij hield er van, dat Vader Lucas bij hem kwam om met hem te bidden en zijn heele gezichtje klaarde op, als zijn lieve vriendje Richard zich bij hem neerzette om hem op vroolijken toon te vertellen van de tochten, die hij te paard gemaakt en van

de avonturen die hij op de jacht en met zijn valken had beleefd. De zieke gast was zelden uit de gedachten van den kleinen Hertog; als hij eenigszins kon bleef hij nooit lang achter elkaar uit, en als hij de hal binnenkwam liep hij altijd op de teenen en praatte hij op fluisterenden toon om Carloman niet te storen als hij soms slapen mocht.

„Richard, ben jij daar?” vroeg de kleine jongen op een schemeravond, toen de jeugdige gestalte weer van achter het scherm verscheen.

„Ja, hoe gaat het er nu mee, Carloman? Voel je je wat beter?”

„Neen, dankje, Richard, beter ben ik niet,” was het antwoord, terwijl hij hem met zijn uitgeteerde handje naar zich toe haalde.

„Heb je weer meer pijn?”

„Neen, ik heb heel stil liggen denken; lieve Richard, ik zal nooit weer beter worden.”

„O, dat moet je niet zeggen; zeker zul je dat, als het voorjaar maar komt.”

„Ik denk, dat ik ga sterven,” zei het knaapje, „ik denk het stellig, maar daar moet je niet bedroefd om wezen, Richard. Ik ben er niet bang voor. Jij zei, dat men in den hemel gelukkiger is dan hier en ik weet het nu ook.”

„Mijn lieve vader is daar ook,” zei Richard peinzend. „Maar o, Carloman, jij bent nog zoo jong om te sterven.”

„Toch verlang ik er niet naar om te blijven leven.

Hier op aarde zijn zooveel slechte menschen, en er heerscht zooveel twist en tweedracht en daarginds is alles vrede. Jij bent sterk en dapper, jij zult probeeren de menschen beter te maken; maar ik ben zwak en durf nooit — ik kan niet anders doen dan zuchten en treuren.”

„O, Carloman! Ik kan je niet missen. Ik heb je zoo lief, alsof je mijn eigen broer was. Je moet niet sterven, je moet blijven leven om je vader en moeder terug te zien!”

„Je moet ze maar van mij groeten,” zei Carloman, „ik ga naar mijn Vader, die in den Hemel is. Ik ben zoo blij, dat ik hier gekomen ben, Richard, vroeger was ik lang zoo gelukkig niet. Ik zou bang geweest zijn om te sterven, als Vader Lucas mij niet verteld had, hoe mijn zonden alle vergeven zijn.”

Zijn stem werd zwakker en spoedig viel hij in slaap.

Toen het avondeten binnengebracht werd en de lampen aangestoken waren, vond Vrouwe Astrida, dat het kleine gezichtje ongewoon bleek zag; hij werd echter niet wakker en toen de nacht kwam en men hem naar bed droeg, werd hij onrustig en klaagde, dat men hem gestoord had. Vrouwe Astrida oordeelde het beter hem niet alleen te laten en Vader Lucas waakte mede.

Te middernacht werden allen gewekt door het langzame gelui van de kapelklok, die hen opriep tot gebed voor een stervende. Richard en Lotharius waren spoedig bij zijn bed. Carloman sliep nog met de

handjes gevouwen op zijn borst, maar zijn ademhaling kwam met lange tusschenpoozen. Vader Lucas lag geknield en bad. Alles was doodstil, de jongens durfden niet te spreken of zich te bewegen. Toen kwam er een diepe zucht, daarop hoorden zij niets meer. Hij was heengegaan naar een gelukkiger tehuis, waar hem heerlijker kroon wachtte, dan ooit op aarde zijn deel zou zijn geworden.

Nu konden de jongens zich niet langer inhouden. Lotharius riep om zijn moeder en jammerde, dat hij ook zou sterven, hij wou naar huis. Richard stond bij het bed, terwijl dikke tranen over zijn wangen rolden en zijn lichaam schokte van ingehouden snikken.

Vrouwe Astrida bracht hen de kamer uit, terug naar hun bed. Lotharius huilde zichzelf spoedig in slaap, maar Richard lag wakker, innig bedroefd, vol gedachten; het tooneel dat zich twee jaar geleden in de kerk van de Heilige Maria te Rouaan had afgespeeld stond hem weer helder voor den geest.

„Waar zal ik heengaan, als ik kom te sterven indien ik geen kwaad met goed heb vergolden?” In dien nacht nam de kleine Hertog een ernstig besluit.

De morgen brak aan en deed hem opnieuw gevoelen, dat zijn vriendelijk speelkameraadje hem was ontvallen; en Richard weende bitterlijk, alsof hij niet getroost kon worden, toen hij de rustbank zag, van waar geen vriendelijke glimlach hem ooit meer begroeten zou. Hij wist nu dat hij Carloman te liever had gehad om zijn zwakheid en hulpeloosheid; maar

zijn verdriet was niet als dat van Lotharius; deze was vervuld van zelfzuchtigen angst, hij riep voortdurend, dat hij ook sterven zou als men hem niet de vrijheid teruggaf en zijn hartstochtelijke huilbuiën maakten hem werkelijk geheel overstuur. Hij smeekte iedereen op de beurt hem naar huis te zenden, ofschoon hij heel goed wist dat zij daartoe niet bij machte waren.

HOOFDSTUK XII.

„Heer Erik,” zei Richard, „u hebt me verteld, dat Graaf Bernard en de Koning van Denemarken te Falaise een bijeenkomst zullen houden. Ik ben van plan, daar bij tegenwoordig te zijn. Wilt u met mij meegaan, of zal Osmond het doen, terwijl u den Prins blijft bewaken?”

„Wat is dat, Heer Richard? Tot nog toe hieldt u niet van raadsvergaderingen!”

„Ja, maar nu heb ik iets te vragen,” antwoordde Richard.

De Baron maakte geen tegenwerpingen meer, doch zeide slechts tegen zijn moeder, dat de Hertog een bijzonder verstandig kind was, dat wel spoedig zelf zou kunnen regeeren.

Lotharius klaagde nog meer, toen hij hoorde, dat Richard weg zou gaan; zijn tegenwoordigheid gaf

hem een veilig gevoel en hij verbeeldde zich, dat men zijn vroegere misdrijven op hem wreken zou nu Carloman dood was. De Hertog verzekerde hem herhaaldelijk, dat hij niets dan goeds met hem voor had, er bij voegende: „Je zult het wel zien, als ik terug kom, Lotharius.” Na hem aan de goede zorgen van Vrouwe Astrida, Osmond en Alberic aanbevolen te hebben, vertrok Richard te paard, vergezeld van Heer Erik en drie wapenknechten.

Na eenige dagreizen kwamen zij op zekeren avond in een klooster, waar zij hoorden, dat Hugo van Parijs voorbij was getrokken om ook de samenkomst te Falaise bij te wonen. Den volgenden dag reden zij verder en tegen den middag wees de Baron naar een scherpe rotsachtige heuvelrij, waarop zich een zware toren verhief, terwijl hij Richard vertelde, dat zich daar het sterkste kasteel van Normandië, de burcht van Falaise bevond. Terwijl zij voortgingen was het land minder vlak geworden; nu bevonden zij zich temidden van steile heuvels en nauwe dalen vol bosch en versperd door groote rotsblokken. „Een uitgekozen plaats voor wild,” merkte Heer Erik op en Richard riep uit toen hij een kudde herten een begroeide helling af zag rennen: „Hier moesten we in den herfst eens kunnen jagen!”

Het scheen dat er jagers in het woud waren, want door de vorstige lucht klonk het geblaf van honden, het geschreeuw van menschen en nu en dan de tonen van een jachthoren. Richards oogen schitterden en

zijn wangen gloeiden van opgewondenheid, terwijl hij zijn vurig hitje sneller, steeds sneller voortjoeg, er niet op lettende, dat de zwaarder gewapende mannen en paarden van zijn gevolg hem niet konden bijhouden, tengevolge van den ruwen grond en het dichte struikgewas.

Juist op dat oogenblik hoorde hij vlak bij een vreemd grommend en snuivend geluid; zijn hit sprong terzijde en wilde niet voortgaan, zoodat Richard afsteeg, zich door de doornen werkte en daar op een open ruimte onder een donkere, overhellende, met klimop begroeide rots, die als een muur omhoog rees, zag hij een reusachtigen grijzen wolf in doodelijken tweestrijd met een grooten hond. Het was, alsof zij samen de steile helling waren afgerold, zonder dat zij er acht op hadden gegeven. Zij bloedden allebei en hun oogen gloeiden als vuur in de donkere schaduw van de rots. De hond lag onder en scheen het onderspit te zullen delven, want hij verweerde zich nog maar flauw; nog een enkel oogenblik en de wolf zou vrij zijn om het eenzame kind aan te vallen. Maar geen gedachte aan vrees kwam in Richard op, zijn eenige bedoeling was den hond te redden; hij trok den dolk uit zijn gordel, holde op de twee worstelende dieren toe en stak hem diep in den hals van den wolf, die gelukkig nog vastgehouden werd door de tanden van den hond.

Van weerszijden werd nu de greep zwakker, de wolf rolde opzij en was dood; de hond lag hijgend en bloedend ter neer en Richard vreesde, dat hij ernstig

gewond was. „Arme jongen! Beste hond! Wat kan ik voor je doen?” zeide hij, terwijl hij zacht over den donkeren kop streek.

Men hoorde nu een luide stem roepen, waarop de hond den kop ophief; daarop zag men iemand in jagerscostuum langs een rotspaadje naar beneden dalen; het was een welgevormd, flink gebouwd man met edele gelaatstrekken. „Hallo, hallo! Viga! Viga! Wat is dat, mijn beste hond!” riep hij in de Noorsche taal, maar met een anderen tongval dan Richard gewoon was te hooren. „Ben je gewond?”

„Niet zoo'n beetje, vrees ik,” riep Richard terug, terwijl het trouwe dier met zijn staart kwispelde en trachtte op te staan om zijn meester tegemoet te gaan.

„Hé, jongen, wie ben jij?” riep de jager verbaasd uit, toen hij den knaap tusschen den dooden wolf erf den gewonden hond zag staan. „Je hebt wel iets van een Frank met je gladgekamde haren en sierlijk vergulden gordel, maar je praat de Noorsche taal. Bij den hamer van Thor! daar zit een dolk in den hals van dien wolf!”

„Dat is de mijne,” zei Richard, „ik zag, dat uw hond het bijna op moest geven, toen kwam ik hem te hulp.”

„Heb jij hem geholpen? Uitstekend! Ik zou Viga niet willen missen voor al de schatten van Italië. Ik ben je grooten dank verschuldigd, dappere jonge vriend,” zei de vreemdeling, terwijl hij ondertusschen de wonden van den hond onderzocht en hem lief-

koosde. „Hoe heet je? Je kunt niet afkomstig zijn uit het Zuiden.”

Terwijl hij sprak, hoorde men geroep in de nabijheid en de Baron van Centeville kwam tusschen de boomen doorgereden, Richards hit aan den toom leidende. „Heer Richard, Heer Richard, den Hemel zij dank, dat ik u in veiligheid zie!” Op hetzelfde oogenblik naderde langs het rotspad een groep jagers met Bernard den Deen aan het hoofd.

„He! wat zie ik daar?” riep hij uit, „waar komt u vandaan, mijn jonge Heer?” en met een haastige buiging greep Bernard de hand, die Richard hem toestak.

„Ik kwam hier om de beraadslagingen bij te wonen,” antwoordde Richard. „Ik heb een verzoek aan den Koning van Denemarken.”

„En als het in zijn macht staat, zal de Koning van Denemarken je verzoek vervullen, wat het ook zij,” zei de eigenaar van den hond, terwijl hij Richard op den schouder klopte met een ruwe gemeenzaamheid, die den Hertog eenigszins beleedigd deed opkijken, maar toen had hij plotseling een helder oogenblik, hij nam zijn muts af en riep uit: „U is Koning Harald zelf! Neem u mij niet kwalijk, Heer Koning.”

„Kwalijk nemen, Jarl Richard! Wat moet ik niet kwalijk nemen? dat je mijn Viga het leven gered hebt? Kom, wat zijn dat voor Frankische plichtplegingen. Zeg mij, wat je verzoek is en ik zal het inwilligen. Zal ik je meenemen voor een zeereisje om

de vette monniken van Ierland eens te gaan plunderen?"

Richard trad verontwaardigd een stap terug van zijn nieuwen vriend.

„O ja! Ik dacht er niet aan. Ze hebben een Christen van je gemaakt, hé? Jammer genoeg. Ik vergat het heelemaal, omdat je nog net zoo dapper bent als een echte Noorman. Kom hier naast mij loopen en vertel me eens wat je wenscht. Hallo! Swen! draag jij Viga naar het Kasteel en verzorg zijn wonden. Zie zoo, kom nu maar eens voor den dag met je verzoek, jonge Jarl.”

„Ik wou u vragen Prins Lotharius de vrijheid weer te geven.”

„Wat? Dien jongen Frank? Waarom vraag je me dat? ze hebben jou gevangen gehouden, je gezicht verbrand en ze zouden je om 't leven gebracht hebben als je niet zoo'n slimmen beschermer bij je gehad had.”

„Dat is al weer zoo lang geleden en Lotharius vindt het zoo naar. Zijn broertje is gestorven en hij is ziek van verdriet en zegt, dat hij ook sterven zal als hij niet naar huis mag gaan.”

„Zooveel te beter, laat dat valsche geslacht maar uitsterven! Wat kan 't jou schelen? hij is toch je vijand.”

„Ik ben een Christen,” was Richards eenig antwoord.

„Wel nu dan, ik heb beloofd je te geven wat je ook vragen zou, dus sta ik mijn recht op zijn persoon aan je af. Verder zul je het met je eigen edelen klaar moeten spelen.”

Richard was bang dat dit meer moeite zou kosten, maar Abt Martijn was ook tegenwoordig bij de beraadslagingen en viel hem bij. De gedachte dat hun gijzelaar onder hun handen zou kunnen sterven en daarmee al hun macht over den Koning verloren zou gaan, lei ook groot gewicht in de schaal, en na langdurige besprekingen stemden zij er in toe Lotharius zonder losgeld aan zijn vader terug te zenden, alleen op voorwaarde, dat Lodewijk aan den Hertog het rustige bezit zou verzekeren van al het land, dat zich tot aan St. Clair aan de Epte uitstreckte. Over deze streek was menigen strijd gevoerd, maar nu voortaan zou niemand het meer kunnen betwisten, dat Alberic waarlijk een vazal van Normandië was.

Het was misschien wel de gelukkigste dag in Richards leven, toen hij terug reed naar Bayeux om Lotharius te zeggen, dat hij zich gereed moest maken naar St. Clair te reizen, waar men hem aan zijn vader terug zou geven.

Zij ontmoetten daar Koning Lodewijk, ernstig en droevig gestemd vanwege het verlies van zijn kleinen Carloman, voor 't oogenblik ook vol berouw over het kwaad, dat hij den ouderloozen erfgenaam van Normandië had aangedaan. Hij nam den Hertog in zijne armen en zijn kus was welgemeend, toen hij zeide: „Hertog Richard, wij hebben dit niet van je verdiend. Ik behandelde je niet, zooals jij mijn kinderen. Van dit oogenblik af zal ik een trouwer Heer zijn.”

Lotharius' laatste woorden waren: „Vaarwel, Richard.

Als jij altijd bij mij was, zou ik misschien ook een goed man worden. Ik zal nooit vergeten, wat je voor me gedaan hebt.”

BESLUIT.

Jaren waren voorbijgegaan. Lodewijk had zijn eeden geschonden en Lotharius zijn beloften; Arnulf van Vlaanderen, de moordenaar van Hertog Willem, had hen herhaaldelijk opgestookt tot verraderlijke invallen in Normandië, zoodat Richards leven van zijn veertiende tot zijn vijftiengigste jaar een lange oorlog was geweest om zijn land te verdedigen. Maar deze strijd had hem met roem overladen en zijn dappere daden hadden hem den naam van Richard Zonder Vrees doen verwerven, een naam, dien hij wel verdiende, want het eenige wat hij vreesde was kwaad te doen.

Langzamerhand werden voorspoed en vrede bestendig en toen Arnulf van Vlaanderen zag, dat een openlijke strijd hem niet ten onder brengen kon, probeerde deze tot driemaal toe hem als zijn vader door verraad om te brengen; maar al deze pogingen waren mislukt en nu had Richard reeds vele jaren van den vrede genoten. Koning Lodewijk werd gedood door een val van zijn paard, Lotharius stierf op jeugdigen leeftijd en daarmee was het ontaarde geslacht van Karel den Grooten uitgestorven; Hugo Capet, de

zoon van Richards ouden vriend, Hugo den Witten, zat op den troon van Frankrijk en was zijn trouwe bondgenoot en zwager, die hem om raad en hulp vroeg bij al zijn ondernemingen.

Vrouwe Astrida en Heer Erik lagen al lang in het stille graf; Osmond en Alberic behoorden'tot Richards meest vertrouwde raadgevers en krijgsaanvoerders; Abt Martijn, die op hoogen leeftijd was gekomen, bestuurde nog de Abdij van Jumièges, waar Richard evenals zijn vader gaarne heenging om tusschen de vreedzame muren uit te rusten van de vermoeienissen van regeering en oorlog.

Op een mooien zomeravond zaten Hertog Richard en de oude grijze Abt op een bank bij den ingang van het klooster, toen een zeer oud man met gerimpeld gelaat en gebogen rug zich wankelend voort-sleepte naar het heiligdom, als om daar voor zijn vervolgers een toevlucht te zoeken.

„Wat voor misdaad kan zoo'n oud en zwak man op zijn geweten hebben?” vroeg de Hertog verwonderd.

Een plotselinge schrik overviel den ouden man, toen hij opkeek en den spreker zag. Hij wrong de handen en draaide zich om alsof hij wilde vluchten, maar voelende, dat hij daartoe niet bij machte was, wierp hij zich voor den Hertog op den grond met den enkelen kreet: „Genade, genade, edele, barmhartige Hertog!”

Met de woorden: „Sta op, kniel niet voor mij; dat mag ik niet toelaten aan iemand, die mijn vader wel

kon zijn," trachtte Richard hem op te heffen; maar de oude man kreunde slechts en kromp nog meer in elkaar.

„Wie zijt gij?" zei de Hertog. „Gij zijt hier veilig, wat gij ook gedaan moogt hebben. Spreek! wie zijt gij?"

„Kent u 'mij niet?" zei de smeekeling, „betoof mij genade, voor u mijn naam hoort."

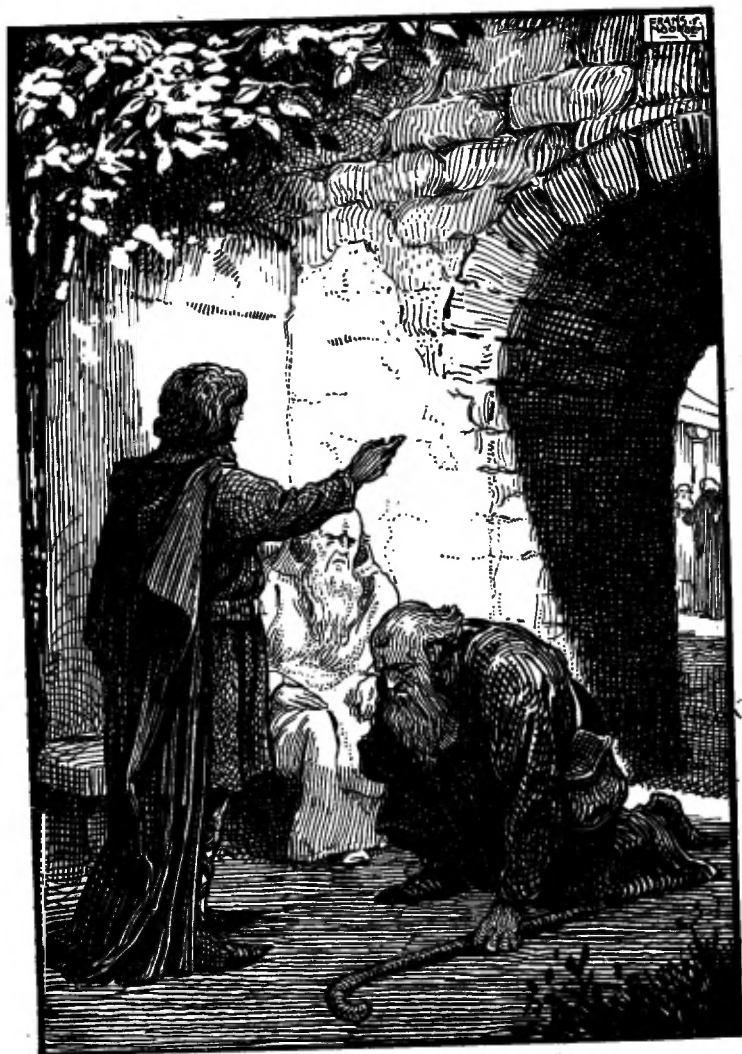
„Ik heb uw gelaat onder een helm gezien," peinsde de Hertog. „Gij zijt Arnulf van Vlaanderen!"

Een diepe stilte volgde.

„Waarvoor komt gij hier?"

„Ik trachtte den Frankischen Koning Hugo te ont-komen. Hij heeft mijn steden veroverd en mijn bezittingen verwoest. Iedere Frank en iedere Noorman heeft gezworen mij te doden om het kwaad te wreken, dat ik u heb aangedaan, Heer Hertog. Ik ben in doodsangst van de eene plaats naar de andere gevluht, totdat ik bedacht, dat u den naam hebt van niet alleen de dapperste, maar ook de genadigste van alle Vorsten te zijn. Van dat oogenblik af heb ik gepoogd hierheen te komen, vertrouwende, dat de heilige Vader Abt, als hij mijn bitter berouw zag, tusschenbeide zou willen komen om voor mij veiligheid en vergeving van u te verwerven. O, dappere Hertog, schenk mij vergiffenis en spaar mijn leven!"

„Sta op, Arnulf," zeide Richard, „waar de hand des Heeren getuchtigd heeft past het den mensch niet meer zijn eigen rekening te vereffenen. Mijns vaders dood heb ik reeds lang vergeven en wat gij

tegen mij in 't schild hebt gevoerd, is door 's Hemels genadige bewaring verijdeld geworden. Voor de Noormannen zult gij tenminste veilig zijn en ik zal trachten ook van mijnen broeder, den Koning, vergiffenis voor u te verwerven. Kom in de eetzaal — gij hebt eenige verkwikking noodig — de Heer Abt heet u welkom.”

Tranen van dankbaarheid en waar berouw beletten Arnulf om te spreken, hij liet zich van den grond opheffen en was genoodzaakt den steun van 's Hertogs arm aan te nemen.

De eerbiedwaardige Abt stond op en strekte zijne armen zegenend uit.

„De zegeningen van onzen barmhartigen God mogen neerdalen op den zondaar, die zich afwendt van zijn verkeerden weg en vergeving en vrede worde in rijke mate hem geschonken, die zijn hand uitstak om zijn ergsten vijand te helpen en op te richten!”
